

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 10.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

9 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1894.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Μικρά τινα γεγονότα, ἐπελθόντα κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ἡμέρας, ἐπέχυσαν οὐκ ὀλίγον φῶς ἐπὶ τῆς καταστάσεως ἐνίων τῶν μικρῶν κρατῶν, τῆς τῶς οὐχὶ τόσον σαφῶς ἀποκαλυπτομένης. Τὰ γεγονότα ταῦτα ὑποδεικνύουσι μάλιστα ἐν μέρει καὶ τὴν πορείαν, ἣν τὰ πολιτικὰ πράγματα τῶν ἐν λόγῳ κρατῶν θ' ἀκολουθήσωσιν ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι.

Καὶ διὰ ἢ ἐν Βελγίῳ ἄρτι ἐκραγεῖσα ὑπουργικὴ κρίσις, ἐστέρειτο τοῦ πραγματικοῦ ἐν τοιαύταις περιστάσεσι χαρακτήρος ὑπουργικῆς κρίσεως, ἃτε γενομένη, ἀργούσης τῆς Βουλῆς, καὶ μὴ συμπεριληφθέντων καὶ τῶν ἄλλων τοῦ ὑπουργείου μελῶν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ πρωθυπουργοῦ Βερνάρτ ἐκφραθεῖσαν ἀπόφασιν παραιτήσεως αὐτοῦ ἕνεκα τῆς πολιτείας τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς κατ' ἀναλογίαν λεγομένης ἀντιπροσωπείας. Κατὰ συνέπειαν, καίτοι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ ἐπιμονῆ τοῦ κ. Βερνάρτ, ἐννοοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τῆς γενικῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τοιοῦτου εἶδους τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων, τοῦ ἐξασφαλίζοντος ἄλλως πληρέστερον τὴν τοῦ λαοῦ—οὕτω μάλιστα ὡς ἐν Βελγίῳ, διρηνημένου—ἐν ταῖς Βουλαῖς ἐκπροσώπων, ἃτε ἐπιτρέποντος τὴν ἐκλογὴν καὶ τῶν τὴν μεγίστην συγκεντρούντων πλειοψηφίαν ὑποψηφίων τῆς μειονοψηφίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἢ στάσις τῆς κληρικῆς ἐπιτροπῆς, ἣτινι ἀνετέθη ἡ ἐξέτασις τῆς σχετικῆς προτάσεως, καὶ ἡ πολιτεία τῶν συντηρητικῶν ὑπεδήλου ὅτι μετὰ μικρὸν νῆα σύγχυσις ἐν τῷ μικρῷ βυθίῳ θὰ ἐδημιουργεῖτο, συνετώτεροι σκέψεις, τὴν τελευταίαν ἐπικρατήσασαι στιγμῶν, ἐγκαίρως προέλαβον τὴν δεινῶσιν τῶν πραγμάτων. Δέον ὄντως ν' ἀνομολογηθῆ ὅτι τὴν φορὰν ταύτην τῇ κληρικῆς δεξιᾷ χάριτες ἀφείλονται ἐπὶ τῇ γατριωτικῇ αὐτῆς πολιτείᾳ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἀφήρεσε τὸν λίαν τολμηρῶς ἄλλως πολιτευόμενον κ. Βερνάρτ

νάρετ πᾶσαν ἀφορμὴν προκλήσεως νέων ἐν τῇ χώρᾳ σπαραγμῶν, οἵτινες ὑπὸ πάντων ἀναπόθευκοὶ ἐθεωροῦντο, ἐν ἣ περιπτώσει ἢ ἐκατέρωθεν ἐπιμονὴ παρετεινέτο, προέλαβε τὴν τελείαν ἐκρηξὴν ὑπουργικῆς κρίσεως, ἐξισφάλισε τὴν ἀποδοχὴν τοῦ λίαν συντελεστικοῦ μέτρου τῆς κατ' ἀναλογίαν ἐκπροσωπήσεως καὶ ἐξωμάλισε τὴν ὁδὸν τῆς ἐν τῷ προσεχεῖ μέλλοντι ἡρέμου ἐξελίξεως τῶν περαιτέρω πραγμάτων. Τὸ Βέλγιον ἄρτι ἀνέκυψεν ἀπὸ μικρῶν ἐσωτερικῶν σπαραγμῶν, κατὰ τὴν τελευταίαν ἀναθεώρησιν—πᾶσα λοιπὸν ἀφορμὴ νέας διαταρᾶξεως τῶν παθῶν καὶ δημιουργίας νέου πολιτικοῦ κυκλώου τοσούτου ἔνοχος θ' ἀπέβαινε ὅσον τὸ ζήτημα τοῦ τοιοῦτου εἶδους τῆς ἐκπροσωπήσεως στενώτατα συνδέεται πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς καὶ κατὰ συνέπειαν πρὸς μεγάλην μερίδα τῶν ἐργατικῶν τάξεων· ἢ ἐν ταῖς ἐκλογικαῖς δὲ διαφωνίαις ἀνάμειξις τῶν τάξεων τούτων καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς συγκαλυπτομένων κοινωμιστῶν βαρύνει σήμερον μεγάλως ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης καὶ εὐθυμερίας τῶν κρατῶν.

Ἄλλὰ καὶ ἢ ἐν Σερβίᾳ κατάστασις φαίνεται πως διευκρινισθεῖσα· πλειστάκις ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Δόκιτς, ἢ ἀπώλεια τοῦ ὁποίου, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, πολλακίς ἀποβήσεται ἐπαισθητὴ τοῖς ἐν Βελιγραδίῳ ἰθύνουσι, καὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου Ρροϋίτς ἐγένετο λόγος ἐπικειμένης νέας ὑπουργικῆς μεταβολῆς, μετὰ τῆς διαφορᾶς ὅτι αἱ σχετικαὶ εἰδήσεις ὡς ἦν μόνον ἐφέροντο καὶ νῦν μὲν κατὰ τὴν στιγμὴν ἀκροάσεως ἐνὸς τινὸς τῶν προεχόντων πολιτευτῶν ἐπερῶνυντο, νῦν δὲ μετὰ τὴν παρέλευσιν τῶν ἀκροάσεων ἐκείνων ἐξέλειπον. Τὸ τοιοῦτο ὅμως δὲν συνετέλει ποσῶς εἰς τελειωτικὴν διασκέδασιν τῶν περὶ ὑπουργικῆς μεταβολῆς κρατουσῶν προθέσεων. Ἄλλὰ τὸ ζήτημα τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ κ. Δόκιτς δὲν φαίνεται τόσον εὐχερὲς τῷ νεαρῷ τοῦ βασιλείου ἄρχοντι, ὅστις εἰς οὐδεμίαν προέδρη εἰδέτι ὀριστικὴν ἀπόφασιν, προσπαθῶν μόνον ἵνα δι' ἀκροάσεων, ἃς πάντοτε παρέχει τοῖς προέχουσι πολιτευταῖς δια-

φόρων ἀποχώσεων, τοῦτο μὲν πληροφορηθῆ ἡ πληρέστερον τὸ ἐν τῇ χώρᾳ κρατοῦν φρόνημα, τοῦτο δὲ βεβαιωθῆ κατὰ πόσον νέα αὐτοῦ ἐνέργεια ἐν τῇ ἐγκραταστάσει ὀριστικῆς κυβερνήσεως θὰ ἐστῆφτο ὑφ' οἷας καὶ τὸ κατὰ τὸν παρελθόντα ἀπρίλιον διάδημα. Διστάζομεν ὄντως ν' ἀποδεχθῶμεν, ὅτι πρόκειται πάλιν τὴν φορὰν ταύτην ν' ἀπελαθῶσι πρόσωπα τῆς ἀρχῆς, διότι δὲν λυμαίνεται τὴν χώραν κυβερνήσις πρὸς τε τὸ φρόνημα τῆς χώρας ἀντιστρατευομένη καὶ ἐπὶ ἀντικοινοβουλευτικῆ διακρινομένη πολιτεία. Ἀναμφισβήτητόν ἐστίν ὅμως ὅτι τὰ ἐν Σερβίᾳ γινόμενα δύναται νὰ παράσχωσιν ὑπονοίας περὶ ὑπενεργειῶν, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ὁποίων οὐκ εἰς μακρὸν ἀποκαλυφθήσεται· διότι ἡ ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν τῆς ἀρχουσίας μερίδος συνέντευξις τοῦ νεαροῦ βασιλέως νῦν μὲν μετὰ τῶν ἡγετῶν τῆς προοδευτικῆς, νῦν δὲ μετὰ πολυτεῦτων ἄλλης μερίδος δὲν δύναται ἢ νὰ υποδουλοῖ τὴν ἑλλειψὶν ἐμπιστοσύνης τοῦ βασιλέως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς ριζοσπαστικῆς μερίδος διακυβερνήσιν τῆς χώρας. τὴν ἐπιδιώξιν δὲ ἐξευρέσεως τρόπου τινὸς συμβιβασμοῦ τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ τῷ ἀποκλεισμῷ τῶν ριζοσπαστικῶν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας, τοῦλάχιστον τῇ ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς χώρας συμμετοχῇ καὶ στοιχείων ἐκ τῶν ἀντιπολιτευομένων μερίδων, αἵτινες πρὸ τῶν ὁμμάτων τοῦλάχιστον τοῦ νεαροῦ ἀρχοντος, θεωροῦνται ὡς δυνάμεναι νὰ συνεργασθῶσιν ἐν τῇ ἐγκραταστάσει σταθερωτέρας τινὸς τάξεως πραγμάτων. Τοῦτο ὅμως θὰ ἰσοδυναμῆ πρὸς σχηματισμὸν συνησπισμένου ὑπουργείου ἐκ μετριοπαθῶν ριζοσπαστικῶν, φιλελευθέρων καὶ προοδευτικῶν, εἰς τοιοῦτον δὲ συνασπισμὸν φαίνονται ἀποκλίνοντα πρὸς τὸ παρὸν τὰ πράγματα, αἱ ἀλλεπάλληλοι παρὰ τῷ βασιλεῖ ἀκροάσεις ἀλλοτριῶν τοῖς ἀρχουσι πολιτευτῶν ὡς καὶ ἡ τελευταία τῷ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους Σβετομίρ Νικολάεβιτς χορηγηθεῖσα τοιαύτη. Καὶ ὅτι μὲν οἱ ριζοσπαστικοί, κατανοήσαντες τὰ ἐν παραδύστω τελούμενα ἀπροκαλύπτως σχεδὸν τεκμηριοῦσι τὴν δυσἀρέσκειαν ἀνῶν, τοῦτο ἐτεκμηριώθη ἤδη καὶ ὑπὸ τῶν γραφομένων τοῦ ἐπισήμου ριζοσπαστικοῦ ὄργανου καὶ ὑπὸ τῶν πληροφοριῶν τῶν ριζοσπαστικῶν περὶ μυστικῶν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ταξειδίων ἐμπιστῶν προσώπων τοῦ βασιλέως καὶ ὑπὸ τῆς πρὸς στιγμὴν παραιτήσεως τοῦ ὑπουργοῦ Βένονιτς καὶ λοιπῶν ἐνδείξεων δηλωτικῶν τῆς ἀναγνωριζομένης σοβαρότητος τῆς καταστάσεως. Ὅτι ὅμως οἱ ριζοσπαστικοὶ πάλιν ὀλίγον ἔχουσι δίκαιον νὰ παραπονῶνται ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ καταστάσει τῶν πραγμάτων, ἀφοῦ μάλιστα ἡ μόνη δυνάμεθα εἰπεῖν ἐπιτυχία αὐτῶν δύναται νὰ θεωρηθῆ ἡ τελευταία λύσις τῶν πρὸς τὴν Αὐστρουγγαρίαν διαφωνιῶν, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως ἀποτελεῖ ὑποχώρησιν ἰσως πρὸ ἰσχυρῆς γείτονος, τοῦτο αὐτοὶ οὔτοι κάλλιον παντὸς ἄλλου γινώσκουσιν ἢ τοῦλάχιστον δύναται ἀμέσως νὰ κατανοήσωσιν ἕαν, ἀνατρέχοντες εἰς τὰ χρονικά τῆς ὑπὸ τῆς μερίδος αὐτῶν διακυβερνήσεως τῆς χώρας, ἐξετάσωσιν ἰδίᾳ τὸ τελευταῖον μῆμα αὐτῆς μεθ' ὅλων αὐτῆς τῶν λεπτομερειῶν. Ἐκ τούτου θὰ κατιδῶσιν ὅτι ἡ ἐκ τῆς κομματικῆς ὑπεροχῆς ἐν τῇ χώρᾳ ὑπερβάλλουσα μεγαλοφροσύνη αὐτῶν, ἡ ἐν πολλοῖς πλημμελεῖς οικονομικῆ διοικήσεως, ἡ τοσαύτης προκαλοῦσα παρὰ τῷ στρατῷ καὶ τοῖς ἀξιωμα-

τικοῖς καθυστερήσεις τῶν ἀπολαυῶν, ἡ συνεπεία τῆς παντοδυναμίας τῶν προστατῶν αὐτῶν ἀπειθαρχία τοῦ ἀγροτικοῦ ριζοσπαστικοῦ πληθυσμοῦ, ἀρνούμενου καὶ τὴν τῶν φόρων πληρωμὴν καὶ προκαλοῦντος τὰ παράπονα τῶν ἐναντιῶν μερίδων—πάντα ταῦτα καὶ πλείστα ἄλλα δὲν ἠδύνατο νὰ διαψύγῃ τὴν προσοχὴν σφριγῶντος ἡγεμόνος, ὅστις διὰ τῶν ἀνὰ τὸ βασιλεῖον ἐκδρομῶν αὐτοῦ ἐπεχείρησε πλεόν ἢ ἄπαξ τὴν πληρὴν ἐπισκόπῃσιν τῆς χώρας καὶ ἄρσιν τῶν πολλαπλῶν ἐλαττωμάτων. Ἐκ διαφόρων λοιπὸν ἐν Σερβίᾳ γεγονότων ἐτεκμηριώθη ἡ ἀμοιβαία δυσἀρέσκεια ἀρχοντος καὶ ριζοσπαστικῆς μερίδος καὶ ἡ πρόθεσις ἐπικειμένης σοβαρῆς μεταβολῆς τῆς καταστάσεως. Ἀλλ' ἡ σκοπομένη τροπὴ, ἐν ἣ περιπτῶσει πραγματωθῆ, θὰ ἐπενέγκῃ ἄρα γε τὴν ποθουμένην διαρρυθμίσιν τῆς καταστάσεως; Μολονότι ἀρνητικὴ εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ἀπάντησις φαίνεται πληρέστερον ἀνταποκρινομένη εἰς τὰ ἐν Σερβίᾳ πράγματα, οὐχ ἦτον πρὸς ἀκριβῆ περὶ τοῦ μέλλοντος κρίσιν ὀφείλομεν ν' ἀναμείνωμεν σαφεστέραν τῶν πραγμάτων ἐξέλιξιν.

Καὶ ἐν Ἑλλάδι ἐπῆλθε διασάφησις τις τῆς καταστάσεως, δυνάμεναι νὰ μετριάσῃ τὴν τῶν ξένων πιστωτῶν ἀγανάκτησιν ἐπὶ τοῖς τελευταίσις οικονομικοῖς τῆς κυβερνήσεως μέτροις. Πράγματι ἡ τελευταία εἰς τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ προεδείας τῆς Ἑλλάδος διαδιδασθεῖσα ἐντολὴ τοῦ ν' ἀρξῶνται ἀπ' εὐθείας διαπραγματεύσεων μετὰ τῶν πιστωτῶν πρὸς ὀριστικὴν διευθέτησιν τῶν πρὸς αὐτοὺς ὀφειλῶν τοῦ κράτους δὲν δύναται ἢ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τοὺς ξένους τούτους πιστωτὰς ποιὸν τι θάρρος, ἀπορρέον ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς ἐντολῆς ταύτης προκυπτούσης ἐνδείξεως ὅτι ἡ ἑλληνικὴ κυβερνήσις, ὡς προσωρινὰ μόνον τὰ τελευταία μέτρα τοῦ κ. Τρικούπη θεωροῦσα, πρόθυμος ἐστὶ διὰ μεταγενεστέρας πληρεστέρας συνεννοήσεως, ὅταν ἐπιτρέπει ἤδη ἡ ἐνεστῶσα χρονικὴ περίοδος, καθ' ἣν ἡ κυβερνήσις οὐδαμῶς πιέζεται ὑπὸ ἐπιγούσης λέξεως πληρωμῆς τοκομεριδίων, νὰ διακανονίσῃ ὀριστικῶς τὰς ὀφείλας αὐτῆς. Δὲν ἀρνούμεθα ὅτι τὸ ἐκ μέρους τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ἕλληνας ἐπιτετραμμένου διαδιδασθέν εἰς τὸν κ. Χάμδρον ἔγγραφο ὑποδουλοῖ τὸ ἀδύνατον σχεδὸν ἐλευθεριωτέρας ἱκανοποιήσεως τῶν πιστωτῶν διὰ τῆς ὑποδείξεως ὅτι τὸ τοιοῦτον πρὸς ἄλλας περιπτώσεις θὰ ἐδυσχέραινε τῇ κυβερνήσει τὸν πορισμὸν τοῦ πρὸς καταβολὴν τῶν τόκων ἀπαιτουμένου χρυσοῦ, τὸ ἐν τῷ αὐτῷ ὅμως ἔγγραφο κατωτέρω ἀναφερόμενον ὅτι «μόνον ὄριον εἰς τὰς θυσίας ἐστὶ τὸ ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῶν πόρων τῆς χώρας» συντελεῖ ἵνα, ἐὰν βεβαίως καὶ ἐργῶ ἀποδειχθῆ, ἐφέλικύσῃται πω εἰς τὰς εὐχαριστίας τῶν πιστωτῶν, ὧν εὐχαριστιῶν ἐκ προτέρων ἐρμηνεύς ἀπέβη ἤδη καὶ ὁ τέως κεραυνοδόλος λονδίνεος Χρόνος. Ὑπὸ ἄλλην ἐποχὴν ἢ ἐν Ἑλλάδι κατάστασις δὲν ἀπληλλάλην τοῦ κρισίμου σημείου, οὐδὲ διέψυγεν ὀλοτελῶς τὴν διάλυσιν, τῶν περὶ ἀσταθείας τῆς πλειονοψηφίας καὶ τῶν βουλῶν τοῦ ἀνακτος θρυλημάτων δυνάμενων εἰσεῖν, ἂν ἀληθεύσωσι, νὰ ἐπενέγκωσι καὶ τὴν διάλυσιν μετὰ νέας διὰ τὴν Ἑλλάδα παρατάσεως τῆς ἐκκρεμοῦς καταστάσεως τῶν πραγμάτων.

Ίδιαί δ' αὐταὶ σκέψεις αὐτῶν, αἰτίνες ἐπιδεικνύνται ἐν ταῖς ἀπὸ τοῦ προτύπου αὐτῶν παρεκκλίσεσι, μαρτυροῦσιν ὅτι καὶ οὗτοι ἐπίσης τοσοῦτον μεγάλοι ἐν τῇ αὐτῶν τέχνῃ ἐγένοντο, ὅσον καὶ ἐκεῖνος ἐν τῇ αὐτοῦ.

Ἦδὴν θὰ μεταστρέψω τὴν ὑπόθεσιν : ἀποδέχομαι δηλ. ὅτι ὁ ποιητὴς τοὺς καλλιτέχνας ἀπεμιμήθη. Ὑπάρχουσι σοφοί, ἐπικυροῦντες τὴν προϋπόθεσιν ταύτην ὡς ἀληθῆ.

Ἦγνόουν ὅμως ὅτι οὗτοι ἠδύνατο νὰ ἔχωσιν ἱστορικὰς περὶ ταύτης βάσεις.

Ἄλλ' ἐπειδὴ καθ' ὑπερβολὴν ὥραϊον εὖρον τὸ καλλιτέχνημα, δὲν ἠδύνατο νὰ πείσωσιν αὐτοὺς, ὅτι τοῦτο ἠδύνατο ν' ἀνάγκη εἰς χρόνους τοσοῦτω μεταγενεστέρους. Τοῦτον ἔπρεπε εἰς ἐκείνῃν ν' ἀνῆκε τὴν ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ τέχνη ἦτο ἐν τῇ πλήρει αὐτῆς ἀκμῇ, καθόσον ταύτης ἤξιζε νὰ ἦναι προῖόν.

Ἀπεδείχθη ὅτι, ὅσον ἐξαιρετός κἀν ἢ ἡ εἰκὼν τοῦ Βιργιλίου, οἱ καλλιτέχναι ὅμως δὲν δύνανται νὰ χρησιμοποιοῦσιν διάφορα ταύτης χαρακτηριστικά. Ἐντεῦθεν λοιπὸν περιόριζεται ἡ φράσις ὅτι δῶθεν καλὰ τις ποιητικὴ περιγραφή δίδει κατ' ἀνάγκην καὶ καλὴν πραγματικὴν εἰκόνα, καὶ ὅτι κατὰ τοσοῦτον μόνον καλῶς ὁ ποιητὴς περιέγραψεν, ὅσον ὁ καλλιτέχνης δύνανται ν' ἀκολουθήσῃ αὐτὸν ἐν ἅπασιν τοῖς χαρακτῆροσι. Τὸν περιορισμὸν τοῦτον πάντες τείνουσι νὰ ὑποθέ-

1) Maffei, Richardson, καὶ νεωστὶ ἔτι ὁ κ. Hagedorn. (Παρατηρήσεις περὶ ζωγραφικῆς σ 37 Richardson Traité de la Peinture, Tome 11, p 513) Ὁ De Fontaines δὲν ἤξιζε βεβαίως νὰ συγκαταλεγῇ μεταξύ τούτων. Οὗτος νομίζει μὲν ἐν ταῖς παρατηρήσεσιν αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ μεταφράσειν τοῦ Βιργιλίου ἐπίσης ὅτι ὁ ποιητὴς τὸ συμπλέγμα ἔσχε πρὸ ὀφθαλμῶν εἶναι ὅμως τοσοῦτον ἀμαθής, ὥστε παρουσιάζει τοῦτο ὡς ἔργον τοῦ Φειδίου.

τῆς πρὸς τὸν Ἐρμῆν τῆς Λιβερπούλης ἄρτι ἀποσταλείσης ἐπιστολῆς αὐτοῦ. Ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ δὲν εἶναι νεκρά, ὄχι. Ἄλλὰ καὶ περὶ τῆς προφορᾶς αὐτῆς ἠδυνάμεθα νὰ ἐπενέγκωμεν παρατηρήσεις τινάς, ἀλλὰ ταύτας ἀναβάλλομεν, διότι τὸ ὑπόμνημα, αἰτήσῃ τοῦ ὑποβαλόντος αὐτὸ καὶ ἀποφάσει τοῦ Συλλόγου, παρεπέμφθη τῇ φιλολογικῇ ἐπιτροπῇ πρὸς γνωμοδότησιν, θὰ ἐπανέλθῃ δὲ τὸ ζήτημα ἐν συνεδίᾳ τοῦ Συλλόγου, ὅτε ἡ γνωμοδότησις αὕτη ὑποβληθήσεται. Πρὸ παντὸς νομιζόμεν πρέπει νὰ μελετηθῇ τὸ πρόγραμμα τῆς Ζωγραφικῆς Βιβλιοθήκης καὶ ἰδίᾳ ὁ σκοπὸς αὐτῆς. Ὁ γράφων τὰς γραμμὰς ταύτας, εἰσηγητὴς γενόμενος αὐτοῦ, φρονεῖ ὅτι γινώσκει τὸ πνεῦμα ὅπερ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ἐκράτησε, τὸ δὲ πνεῦμα τοῦτο δὲν εἶναι ἀλυσιτελέες.

Ἡ Γαλλικὴ ἀκαδημία ὥρισεν ἡμέραν ὑποδοχῆς τοῦ οὐ πρὸ πολλοῦ ἐκλεγέντος ἀκαδημαϊκοῦ F. Brunetiere, ἐπιφανοῦς φιλολόγου καὶ κριτικοῦ, τὴν 3)15 φεβρουαρίου. Ἐπίσης ὥρισθη ὅπως κατὰ τὴν 10)22 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς προβῇ ἡ ἀκαδημία εἰς διπλὴν ἐκλογὴν πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν θανόντων ἀθανάτων Taine καὶ Mazade.

Πᾶσι τοῖς περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ ἰδίᾳ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀσχολουμένοις γνωσταί εἰσιν αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα

ὄσῳ πρὶν ἢ ἐτι ἴδωσιν αὐτὸν κυρούμενον, ἀπλῶς ἐκ σταθμίσεως τοῦ περαιτέρω κύκλου τῆς ποιήσεως, ἐκ τῆς ἀπειροῦς ἐκτάσεως τῆς ἡμετέρας φαντασίας, ἐκ τῆς πνευματικότητος τῶν εἰκόνων αὐτῆς, αἰτίνες ἀπειροπληθεῖς καὶ ποικιλώταται δύνανται νὰ συνυπάρχωσι, μηδὲν καλύπτουσαι μηδὲ ἀτιμάζουσαι ἀλλήλας, ὡς θὰ ἔπραττον τὰ πράγματα αὐτὰ ἢ τὰ φυσικὰ τούτων σημεῖα ἐν τοῖς στενοῖς ὁρίοις τοῦ χώρου ἢ τοῦ χρόνου.

Εἰ τὸ ἐλαττον δὲν δύναται νὰ συμπεριλάβῃ τὸ μεῖζον, τὸ ἐλαττον ὅμως δύναται νὰ συμπεριλαμβάνηται ἐν τῷ μεζῶνι. Θέλω δηλ. νὰ εἶπω, ὅτι ἀφοῦ ἕκαστος χαρακτῆρ, ὅ τι νὶ δὲ ζωγραφῶν, οὕτως εἰπεῖν, ποιητῆς κρῆται, δὲν δύναται ἐπίσης ἐπιτυχῆ νὰ ἔχη ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου ἢ ἐπὶ τοῦ μαρμάρου: θὰ ἦτο ἄρα γε δυνατόν ἵνα ἕκαστος χαρακτῆρ, οὔτινος ὁ καλλιτέχνης χρῆσιν ποιεῖται, ἐξ ἴσου ἐπιτυχῆ ἐνέργειαν ἐξασκῆ ἐν τῷ ἔργῳ τοῦ ποιητοῦ; Ἄναμφιδόλως καθόσον πᾶν, ὅπερ ἐν καλλιτεχνίᾳ καλὸν εὐρίσκωμεν, τοῦτο οὐχὶ ὁ ὀφθαλμὸς ἀλλ' ἡ φαντασία διὰ τοῦ ὀφθαλμοῦ ὡς καλὸν ἐπιδοκιμάζει.

Ἡ αὐτὴ λοιπὸν εἰκὼν δύναται καὶ πάλιν νὰ ἐγερεθῆ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ φαντασίᾳ εἴτε δι' αὐθαίρετων εἴτε διὰ φυσικῶν σημείων, δέον ὅμως ἐν πᾶσιν περιπτώσει τὴν αὐτὴν νὰ προξενήσῃ εὐαρέσκειαν, εἴτω καὶ κατὰ διάφορον βαθμὸν.

Τούτου τεθέντος πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι ἡ προϋπόθεσις, ὅτι ὁ Βιργίλιος ἀπεμιμήθη τοὺς καλλιτέχνας, μοὶ εἶναι πολὺ πλέον ἀκατάληπτος παρ' ὅσον μοὶ ἐγένετο τὸ ἀντίθετον ταύτης. Ἐὰν οἱ καλλιτέχναι τὸν ποιητὴν ἠκολούθησαν, τότε δύναμαι περὶ πασῶν αὐτῶν τῶν παρεκκλίσεων νὰ δώσω λόγον καὶ ἀπάντησιν. Οὗτοι κατ' ἀνάγκην εἶδει νὰ διαφέρωσι, καθόσον οἱ αὐτοὶ τοῦ ποιητοῦ χαρακτῆρες θὰ παρήγον ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ἀτοπήματα, ἅτινα παρ'

ἔτη γενόμεναι σοβαραὶ καὶ πολλὰ ἔργασίαι ὑπὸ τῶν Ρώσων, καὶ πολλὰ δημοσιεύσεις ἐκπροσωποῦσιν, ἐξ ὧν καὶ ἡ περισπούδαστος τοῦ Κόντακωφ Περὶ τῆς Μονῆς τῆς Χώρας (Καχριε τζαμισί). Τὰς ἐργασίας δ' αὐτῶν ταύτας καὶ μελέτας νὰ προαγάγωσι βουλόμενοι, πρὸ τινων ἐτῶν ἐσκέψαντο περὶ ἰδρύσεως ἐν Βυζαντίῳ ρωσικῆς ἀρχαιολογικῆς σχολῆς κατὰ τὰς ὁμοίους εἰδούς, τὰς ἐν Ἀθήναις γαλλικὴν, ἀμερικανικὴν, γερμανικὴν καὶ τὴν ἐν Ρώμῃ γαλλικὴν ἐπίσης καὶ γερμανικὴν. Κατὰ τὰς σκέψεις ταύτας ἡ σχολὴ αὕτη ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς ἐνταῦθα ρωσικῆς πρεσβείας σκοπὸν ἔξει τὴν παρασκευὴν καὶ διεύθυνσιν ἐπιστημονικῶν μελετῶν ρώσων ἀρχαιολόγων ἐπὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Βυζαντίου καὶ τῆς Μ. Ἀσίας. Πρὸς παρασκευὴν δὲ νεαρῶν ἐπιστημῶνων διὰ τοιαύτας ἀρχαιολογικὰς μελέτας ἐν τῇ σχολῇ θὰ διδάσκηται πλήρης ὁ κύκλος τῶν μαθημάτων ἐθνογραφίας, παλαιογραφίας, νομισματικῆς, ἀρχαιολογίας καὶ ἄλλων Ἡ σχολὴ θ' ἀσχολῆται περὶ τὴν μελέτην τῶν μνημείων τῆς ἀρχαιότητος τὴν καλλιτεχνίαν, τὴν ἀρχαίαν γεωγραφίαν καὶ τοπογραφίαν, τὴν νομισματικὴν, τὴν ἐπιγραφικὴν.

Τὰ μέλη τῆς σχολῆς ἔσονται τακτικά, ἐπίτιμα καὶ ἀντεπιστέλλοντα. Ἡ σχολὴ θὰ περιλαμβάνῃ α') βιβλιοθήκην, β') αἰθουσαν ἀρχαιοτήτων, γ') αἰθουσαν συνεδριάσεων καὶ ἀναγνωσμάτων.

αὐτῷ οὐδόλως ἐκδηλοῦνται. Ἀλλὰ διατι ἔπρεπε νὰ παρεκκλίνῃ ὁ ποιητής; Ἐάν οὗτος πιστῶς παρεκκολληθῆσθε τὸ σύμπλεγμα, καθ' ὅλου ἢ καθ' ἑκαστον μέρος, δὲν θὰ παρεῖχεν ἡμῖν πάντοτε εἰκόνα ἐξαιρετόν; Ἐννοῶ καλῶς τὸ πῶς ἢ δι' ἑαυτὴν ἐργαζομένη φαντασία αὐτοῦ ἠδύνατο νὰ ὀδηγήσῃ αὐτὸν εἰς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ χαρακτηριστικόν: ἀλλ' αἱ αἰτίαι, δι' ἃς ἡ κριτικὴ αὐτοῦ δύναμις ἐπίστευεν ὅτι ὤφειλε νὰ μεταβάλλῃ φρασίους χαρακτῆρας, οὗς πρὸ ὀφθαλμῶν ἔσχεν, εἰς τὰ ἄλλα ταῦτα χαρακτηριστικά, αὐταὶ οὐδέποτε θὰ μοί γείνωσι δῖλαι.

(Ἀκολουθεῖ).

ΟΛΓΑ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ.

ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΑ.

Ἐν τῇ Byzantinische Zeitschrift (Τόμ. γ', τεύχ. κ'), ἐν ἣ εὐνοϊκώταται περιέχονται κρίσεις τῶν τελευταίων ἔργων τῶν ἡμετέρων μεσαιωνοδιπῶν Μ. Γεδεών, Μ. Παρονίκα καὶ Ἀλεξ. Ε. Λαυριώτου, ὁ γνωστός γλωσσολόγος καὶ γραμματικὸς Gustav Meyer δημοσιεύει πραγματεῖαν περὶ τῆς ἐτυμολογίας λέξεων τινῶν τῆς δημῶδους ἡμῶν γλώσσης, ἐξ ἧς σταχυολογοῦμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς Ἑβδομαδιαίας Ἐπιθεωρήσεως ταῦτα.

Ἀθιβάλλω.

Ἐκ τῶν σφριζομένων γραπτῶν μνημείων τοῦ Μεσαιωνισμοῦ ἀπαντᾷ ἡ λέξις εἰς *Θαυατικὸν τῆς Ρόδου* (Wagner, Carmina graeca σ. 35), ἐρ' ἂν θελήσω δὴ νὰ εἰπῶ τὸς εὐμορφίης καὶ κάλλη, ἐς εἶχον οἱ Ροδίτισσες, καὶ τίς τὰ τ' ἀθιβάλλη;

Θρηνεῖ ἄρα ἡ ἑλληνικὴ ἀρχαιολογία καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ὀτρυνὸν αὐτῶν θεράποντα γενόμενον μάλιστα πρὸ τῆς ἐπίδοσεως αὐτοῦ εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, τὸν Ἑρρίκον Waddington θανόντα. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐπισκεψάμενος τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ἀνατολήν, ὧν τὰ μνημεῖα ἐλάτρευε, συνελάτρευσε αὐταῖς καὶ τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος, ὅπερ τὰ μάλιστα ἐφίλει καὶ ὑπὲρ ὃς ἐμόχθη. Ἄλλοτε οἱ τοιοῦτοι ἄνδρες ἦσαν πλείονες, νῦν ἀραιοῦνται ὀσημέραι, τὰ δὲ ἑλληνικὰ γράμματα κέκτηνται μὲν καὶ νῦν μύστας αὐτῶν πολλούς, ὀλίγους ὅμως τοὺς ἐνθέρμους λάτρεις αὐτῶν. Ὁ θάνατος τοῦ Waddington εἶνε τούτου ἕνεκα ἀπόλεια δι' αὐτὰ, καὶ ἀπόλεια μεγίστη.

Ἐν τῷ τελευταίῳ φιλολογικῷ παραρτήματι τοῦ Figaro ἐδημοσιεύθησαν ἀπαντήσεις κυριῶν τε καὶ κυριῶν ἐπὶ τοῦ ἐξῆς θέματος: Εἶναι δυνατὸν ἀνὴρ ν' ἀγαπᾷ πολλὰς γυναῖκας καὶ γυνὴ πολλοὺς ἀνδρας συγγρόνως; Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἀπαντήσεις ὑπῆρξαν διάφοροι, ἄλλαι μὲν ἀπορατικαί, ἄλλαι δὲ καταφατικαί, τινὲς δὲ καὶ ὑπὲρ τοῦ γυναικείου φάλου, ὑπὸ γυναικῶν ἐννοεῖται, καθ' ὅς ὁ μὲν ἀνὴρ ἀγαπᾷ πολλὰς γυναῖκας, ἡ δὲ γυνὴ ἕνα καὶ μόνον ἄνδρα. Τῇ γνώμῃ ταύτῃ κατὰ περιέργον σύμπτωσιν συνετάχθησαν καὶ τινὲς τῶν ἀνδρῶν, ἀλλ' εὐάριθμοι πρὸ τῆς μεγάλης πλειονοψηφίας. Τὸ ζήτημα εἶνε καθαρῶς ψυχολογικόν

ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὀνομάζω, λέγω. Ἐκ τούτου καὶ ἀρθιβολῆ—διήγησις, ὅπερ ἐν τῷ αὐτῷ ποιήματι εὐρίσκειται. Εἶναι παραφθορὰ τοῦ ἀντιβάλλω, ὅπερ ἐν τῷ μεταγενεστέρῳ Ἑλληνισμῷ—λέγω. Εὐαγγελ. Λουκ. 24, 17 *τίτες οἱ λόγοι οὗτοι, οὗς ἀντιβάλλετε πρὸς ἀλλήλους περιπατοῦντες, καὶ ἐστὲ σκυθρωποὶ*; Ἀπολλωνίος Δόσκολος (Περὶ συνδέσμων 479, 26 ἐν Ἀνεκδότ. Bekker) εἰς σχολικὴν ἀρθιβολῆν κατέστημεν—λόγον, συζήτησιν. Ὑπάρχει καὶ μορφή ἀρεβάλλω—ἀναφέρω, συνηθεστάτη σήμερον ἐπὶ τοῦ πταρμού, ποῖος μὲ ἀρεβάλλει;

Γουῆρα.

Ὁ μὲν Ducange ἐρμηνεύει: «urne, στάμιος, ἰδρία», ὁ δὲ Somavera: «pila di fontana o di pozzo, ὁ δὲ Bandotis: «larmier, gouttière». καὶ ὁ Legend: «urne. gouttière; bassin d'une fontaine». Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ γουῆρα προήλθε καὶ τὸ ἀλβανικὸν gurne, gure. Ἀρχέτυπον εἶναι τὸ ἐνετικὸν gorna—ἀγωγός, αὐλάξ. Ἄλλ' ὑπάρχει καὶ ἀρχαία λέξις γρώνη, ἣν ὁ Ἡσύχιος ἐρμηνεύει: «τὸ κοῖλον τοῦ δέφρου, οὗ λόγχα κείνται. Ἄλλοι δὲ τὴν ὀπήν τῆς πέτρας, δι' ἧς τὰ σχοιρία πρὸς τὴν νεῶν στάσις ἠσφαλίζοντο», τὸ δὲ Μ. Ἐτυμολογικόν: «ἡ κοίλη καὶ τετρυμμένη πέτρα, ἡ δεχομένη τὰ σχοιρία».

Δρομῶνι.

Οὕτω καλεῖται, ὡς γνωστόν, τὸ μέγα κόσκινον, δι' οὗ καθαρίζονται τὰ σιτηρὰ ἐν τῷ ἄλωνίῳ, κατασκευάζεται δὲ διὰ λωρίων δέρματος ἢ διὰ λεπτοῦ σύρματος. Ὑπόχρουσι καὶ τύποι δρομῶνι, διομῶνι, δερμῶνι. Ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ τὸ ρουμανικὸν dirmoiu. Ὁ μὲν Μ.

δέον δὲ νὰ ἐξετασθῇ ὁ ἀληθὴς ἔρωσ, ὁ εἰς θυσίας ἕτοιμος, τοῦ συνήθους. Ὁ ἀληθὴς ἔρωσ δὲν καταμερίζεται.

Τῇ 31 δεκεμβρίου ἀπεβίωσεν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Salford, ἀνὴρ τῶν δημοτικῶτάτων, ὁ Γουλιέλμος Ἄμπσον (William Hampson), ὅστις ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ἐπισκεπτηρίου αὐτοῦ τὸν τίτλον τοῦτον «πρεσβύτερος ὑπήκοος τῆς Α. Μεγαλειότητος».

Ὁ Ἄμπσον ἀπέθανεν ἐν ἡλικίᾳ 115 ἐτῶν, μαρτυροῦμενος δι' ἐπιστήμων ἐγγράφων. Τέσσαρες θετοὶ αὐτοῦ ἐπληρώθησαν ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Οὐατερλόου καὶ δύο υἱοὶ αὐτοῦ ἐν Κριμαίᾳ.

Ἀληθῆ δέησιν πρὸς τὸν Θεὸν ἀπηύθυνε συντάκτης ἀγγλικῶν περιοδικῶν συγγράμματος ἐπιγραφομένου The Humanitarium ὑπὲρ τῶν κυνῶν, γαλῶν καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρετικῶν ζώων. Ἐπεκαλίσαστο ὑπὲρ τῶν φίλων τούτων τῆς ἀνθρωπότητος πᾶσαν τὴν μέριμναν τοῦ Ὑψίστου κρίνην αὐτὰ ἄξια δικαιωμάτων οὐχὶ ὀλιγωτέρων τῶν ἐν μικρᾷ ἡλικίᾳ θνησκόντων παιδῶν, ἧτοι τῆς ἀθανασίας. Πολὺ ἀγγλικόν!

Deffner (Γακων. Γραμματ.) γράφει *δρομώνι* ἢ *δρουμώνι* καὶ θεωρεῖ ὑποκοριστικὰ τοῦ *τρήμων* ἢ *τρυμών* ἐκ τοῦ *τρήμη* ἢ *τρήμη*—*τρῦπα*, ὁ δὲ Α. Κοραῆς (*Ατακτ. 4, 106) γράφει *δρομώνι* καὶ παράγει ἐκ τοῦ *δρόμων*—*πλοιάριον*, ὅπερ συνηθέστατον παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς, ὥστε *δρομώνι* κυρίως—*δοχεῖον μέγα*. Ἡ συγκριτικὴ γλωσσολογία ἀνεκάλυψεν ὅτι τὰ ὀνόματα τῶν πλοίων καὶ τῶν δοχείων καθόλου ἀνταλλάσσονται συνηθέστατα, π. χ. *γαυλός*—*κουβάς* καὶ εἶδος πλοίου, ἐκ τοῦ λατιν. *vascellum*—*βαρέλλι* τὸ γαλλικὸν *vaisseau*, ὅπως ἐκ τοῦ *corbita*—*καλάθι* (γερμ. *Korb*) τὸ *corvette*, κτλ.

Χόβολη.

Ἐνιαχοῦ λέγεται καὶ οὐδετέρως *χουβόλι* καὶ *χόβουλι*—*πεπυρωμένη τέφρα*. Ὁ ἀρχικῶς τύπος ἦτο *φουρόλι*, ὅστις ἀκούεται ἐνιαχοῦ. Γίνεται ἐκ τοῦ ὑποκοριστικοῦ *foqolo* τοῦ ἐνετικοῦ *foqo*—*fuoco*—*πῦρ*. Τὸ *φόρολι* λοιπὸν ἐγένετο *χόβολη* ὡς *φούχτα* καὶ *χουφτα*. Ἐκ τοῦ *foqo* τούτου καὶ τὸ ἡπειρωτικὸν *φόγκα* καὶ τὸ πελοποννησιακὸν *φόκος*, ἐξ αὐτοῦ δὲ τούτου καὶ τὸ *φογοῦ*, ὅπερ μετεβλήθη εἰς *φοβοῦ* καὶ *φουβοῦ* καθ' ἣν ἀναλογίαν τὸ *β* ἀντικατέστησε τὸ *γ* εἰς τὸ *χόβολη* ἀντὶ (*φ*)*χόρολι*. Καὶ τὸ *focolare* ἐγένετο *φουγλάρος* (*καπνοδόχη*) ἐν Χίῳ (Πασπάτη Γλωσσάριον 376) καὶ *χουβλάρος* ἐν Ἰκαρίᾳ (Χατζιδάκης Idg. Forsch II 387) καὶ *φουγγάρος* ἐν Κυθήροις. Καὶ τὸ ζακυνθινὸν *φουγγαρία* τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι—*ἐστία*.

Ὁ δὲ S. Fraenkel ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ ἐν πραγματεία ἐπιγραφομένη *Orientalisches im Byzantinischen* γνωματεύει ὅτι ἡ λέξις *κουβάρι* εἶναι σημιτικῆς ἀρχῆς—*κόμβος*, *ρόζος* τῶν δένδρων, καὶ ἀναφέρει τὰς ἀραμαϊκάς λέξεις *Kebara* καὶ *Kibbura*. Ὡσαύτως λέγει σημιτικὴν τὴν λέξιν *φουτίλι*, ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ *fatila*, ὅπερ αὐτὸ τοῦτο σημαίνει. Κατὰ τοῦτον ἄρα ἡ λέξις αὕτη οὔτε πρὸς τὸ *φουτόν* σχέσιν ἔχει, ἐξ οὗτινος *φουτίλιον* γράφουσιν, οὔτε πρὸς τὸ *φῶς*, ἐξ οὗ κατ' ἄλλους *φωτίλιον* (ἢ *φουτίλι* καὶ *φωτίλι*).

Η ΑΔΕΛΦΗ ΤΟΥ ΔΕΣΜΩΤΟΥ.

Α'.

— Εἰρκτή! εἰρκτή βαθεῖα, ζοφερὰ εἰρκτή! ὦ, πόσον τὴν καρδίαν μου πιέζουσιν οἱ ὑψηλοὶ σου τοῖχοι, οἱ χαλκόδητοι! ὦ, πόσον ἀπαισία, πόσον φοβερὰ παρίστασαι πρὸ ἐμοῦ, ὅταν, ὡς νῦν, ἡ νύξ σέ πληροῖ διὰ τῶν μελκνῶν σκιῶν τῆς! πόσον ἀγρία καὶ ἀπειλητικὴ μοῖ εἶναι ἡ πενθήρης ἡρεμία σου! ὦ, ἡ σιγὴ σου εἶναι σιγὴ θανάτου, ὁ ζόφος σου θανάτου ζόφος, ὡσεὶ ἦσο βαθύσκοτον Ταινάρου χάσμα, Ἄδου προδόμος! . . . Ναί! πρό-

δόμος τοῦ Ἄδου εἶσαι δι' ἐμέ! . . . Αὔριον ὅταν ὁ Φοῖβος διὰ τῶν πρώτων αὐτοῦ λαμπηδόνων χρυσώσῃ τὴν ἀγνὴν χιόνα τῶν ὑψικρήμων βουνῶν, χαροπαὶ αἱ μητέρες θ' ἀφυπνώσι τὰ τέκνα δι' ἐνός ἐπὶ τῶν χειλέων τρυφεροῦ ἀσπασμοῦ, δι' ἐνός στοργικοῦ μειδιάματος· καὶ μία μόνη μήτηρ, μήτηρ δυστυχῆς, κεκυρωταμένη ὑπὸ τὰ ἄχθη τῶν ἐτῶν καὶ τῆς συμφορᾶς, — ἀλλὰ καὶ τοῦ ὀνειδούς, φεῦ! — *δακρυσταγῆς*, *λυσίκομος*, *μελανεῖμων*, *ρυτίδων ἔμπλεως*, θὰ στένη γοερὰς οἰμωγᾶς, θὰ ρίπτῃ τέφραν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἀπεγνωσμένη καὶ ἀπελπισ! ἢ μήτηρ αὕτη ἐστὶ ἡ μήτηρ μου! . . .

Αὔριον, ὅταν ὁ αἰθὴρ φαιδρῶς ἐρυθρίασῃ ὑπὸ τὰ ρόδα τῆς Λύγης τὰ φωτόπλαστα, φαιδροὶ καὶ μειδιῶντες θ' ἀφυπνισθῶσιν οἱ πολυμέριμοι θνητοί, φαιδροὶ καὶ μειδιῶντες θὰ διαχυθῶσιν ἀνά τὰς εὐρείας ὁδοὺς τοῦ ἄστεως, ἐπὶ τὰ ἔργα αὐτῶν βαίνοντες· καὶ ἐν ἡ στιγμῇ ὁ γεωργὸς ἐμπληγνὺς τὴν ὕνιν αὐτοῦ εἰς τὴν εὐφορον γῆν, καὶ ὁ ἀφελὴς ποιμὴν ἄγων πρὸς τὴν παχυτέραν καὶ δροσδεστέραν τῶν ἄλλων νομὴν τὴν χιονωδὴ ἀμνάδα του, θ' ἀπολαύουσιν ἀνεπιφθόνως τὸ ζεῖδιωρον φῶς, ἡ θύρα αὕτη, ἡ σιδηρὰ αὕτη θύρα μου θ' ἀνοιγῇ ἀποτόμως, καὶ σκληραὶ χεῖρες τῶν ἀλυσιδέτων βραχιόνων μου λαβόμεναι, θὰ μὲ ὀδηγήσωσιν ἐκτὸς τῶν τοίχων τούτων, ἐμὲ τὸν ἀθῶον κατάδικον. θὰ μ' ὀδηγήσωσι πρὸς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας! καὶ θὰ ἴδω τὸ φῶς· ἀλλὰ τὸ ἔσχατον, φεῦ! διότι μετ' οὐ πολὺ ἡ κεφαλὴ μου, νεκρὰ καὶ εἰδεχθῶς μορφαζούσα, θὰ καταπέσῃ ὑπὸ τὴν ἀκάθεκτον ὄρβην τῆς ἀπηνούς τῆς λαίμητόμου μαχαίρας! . . . Οἶμοι αὔριον ἀγομαὶ ἐπὶ τὴν λαίμητόμον! . . .

Καὶ ὅταν ὁ Φοῖβος σβέσῃ τὴν ἀμετρολαμπὴ αὐτοῦ πυρὰν εἰς τοὺς σαπφειρῶδεις τοῦ κύματος κόλπους καὶ ὑπὸ τὰς ἔσπερινὰς σκιὰς τὰ ἠλιόχρυσα τοῦ αἰθέρος νέφη διαβαφῶσι σκυθρωπῶς βαθύφαια, ἀνηλεῆ σμήνη μελανοπτέρων ὀρνέων, ἀθρόα ἀπὸ τῶν ἀπροσίτων κρημνῶν αὐτῶν καταπτάντα, θὰ κατασπαράττωσιν οἰκτρῶς διὰ τῶν γαμψῶν ὀνύχων πτώμα ἀκέφαλον καὶ ἄμορφον! τὸ πτώμα ἐκεῖνο ἐστὶ, φεῦ! τὸ ἐμόν! . . .

Εἶναι φοβερόν ν' ἀποθνήσκῃ τις ἔνοχος· εἶναι φοβερόν νὰ βαίῃ πρὸς τὸ ἄγριον μνήμα ὡς ἔχνος διαβάσεως ὀπισθεν αὐτοῦ καταλείπων στυγεράν αὔλακα αἵματος· καὶ στὰς παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ τάφου μετ' ἰλίγγου καὶ ἄλγους, νὰ πρέμῃ στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὸ ζοφῶδες αὐτοῦ παρελθόν, νὰ φοῖση ἀτενίζων πρὸς τὸ ἀχανές καὶ ἀβυσσόσπλαγγον μέλλον!

Ἄλλὰ μὴ δὲν εἶναι ἐπίσης φρικῶδες ν' ἀποθνήσκῃ τις ἀθῶος, μῶλις ὀκτωκαιδεκαετής, πρὶν ἔτι δρέψῃ τὰ ρόδα τοῦ ἔαρος αὐτοῦ, πρὶν ροφήσῃ ἐνηδόνως τῆς ἥδους αὐτοῦ τὸ ἀγνόν δροσόμελι! ν' ἀποθνήσκῃ ἀθῶος ἐπὶ τῆς λαίμητόμου, φεῦ! κηλιδούμενος ὑπὸ ἀδίκου ὀνειδούς, κολαφιζόμενος, σφακελούμενος ὑπὸ τῆς τυφλῆς πρὸς τὴν ἀθωσύτητα αὐτοῦ κοινωνίας, φέρων τὴν ἀρὰν τῆς ἀμειλίχτου δικαιοσύνης καὶ τιτρωσκόμενος τὴν καρδίαν. οἰοῦναι διὰ δηλητηρίου βέλους, ὑπὸ τῆς θλιβερᾶς ἰδέας ὅτι ὑπὸ τὸ βαρὺ ἄχθος τῆς συμφορᾶς ταύτης, τοῦ ὀνειδούς τούτου, τῆς ἀμέτρου ταύτης ὀδύνης καταλείπει τεθαμμένην ἐσαεὶ γηραιὴν αὐτοῦ μητέρα τὴν πολυφιλικτον,

καὶ τὴν νεαρὰν ἀδελφὴν, τὴν τρυφερὰν καὶ γλυκεῖαν παρθένον! . . .

Φεῦ. Φεῦ! ἐνδύθητι ἀπὸ τοῦδε πέπλον χηρείας, αἰωνίου χηρείας, τάλαίνα ἀδελφὴ! τίς πλέον ἀνὴρ θὰ συναινεῖ ποτὲ ἵνα συνδέσῃ τὸν βίον αὐτοῦ μετὰ τοῦ σου, ἵνα ὀδηγήσῃ πρὸς τὸν βωμὸν τοῦ ὑμεναίου ἀνθοστεφῆ καὶ λευχεύοντα νύμφην αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν τοῦ ἐνόχου δεσμώτου, τοῦ κακατομηθέντος καταδίκου τὴν ἀδελφὴν; . . .

Καὶ ὁ τάλας νεανίας, ὁ ἀθῶος κατάδικος, ἔκρυψε σιωπῆσας ἐν τῇ παλάμῃ τὴν ὄχραν αὐτοῦ μορφήν· δὲν ἐθρήνευε· ροφᾷ τὰ δάκρυα πρὶν ἢ ρεῦσωσιν ἔτι ὅπουτ' εἶναι βαθυτάτη καὶ ἀπειρος ἐν τῇ καρδίᾳ ἡ φλογώδης τοῦ πόνου πυρά· ἀλλὰ τί διανοεῖτο ἐν ᾧ ἔκυπτε σιγηλῶς; ὦ, ἄρα τὴν ἀνεπιστρεπτὴν οἰχομένην εὐχαρῆ καὶ μακαρίαν αὐτοῦ παιδικότητα, τὴν ἀσπίλον καὶ φαιδρὰν αὐτοῦ ἦβην, ἧτις δὲν ἐμελλε νὰ φθάσῃ εἰς γῆρας, τὴν μητέρα αὐτοῦ, τὴν ἀδελφὴν, τὴν σφαλερὰν ἀνθρώπινον δικαιοσύνην, τὴν εἰρκτὴν, τὸν τάφον, ἢ τὸν Θεόν, τὸν Θεὸν πρὸς ὃν ὅσον οὕτω μετέβαιεν; . . . Ἴσως ἅπαντα ταῦτα ὁμοῦ, ἴσως τὸ τελευταῖον καὶ μόνον! . . .

Β'.

Θροῦς ἐλαφροῦς, τριγμὸς βραδύς, οἶνοι ξηρῶν φύλλων ὑπὸ τὴν βαιὰν τῶν ἀνέμων πνοῆν· ἡ σιγὴ τῆς βραθείας εἰρκτῆς ἐλαφρῶς ὑποστένει! Ὑψοὶ ἀποτόμως ὁ μείραξ τὴν κεφαλὴν, ἐν ᾧ δυσδιακρίτως ἐξ ἀπωτάτου ἤχει ἡ πρώτη διάτορος φωνὴ τοῦ μεσονυκτιοῦ ἀλέκτορος.

— Τίς εἶ! . . .

— Σιγὴ! εἴμ' ἐγώ! ἦλθον νὰ σε σώσω! ὑποφελλίξει μελιχρῶς οἶνε! διὰ τῆς πνοῆς καὶ μόνης μορφῆς ραδινη καὶ μελανόπεπλος ὡς ἡ νύξ, εἰσπηδήσασα, ἀγνωστον πῶς, ἀπὸ τοῦ θυριδίου, ὅπερ ἀθορύβως διηνοῖξε.

— Οὐρανέ! ἡ ἀδελφὴ μου! . . .

Ἐπὶ στιγμὴν ἀπολιθοῦνται ἐν ἀγαλματώδει ἀκίνησι. ἀμυδρῶς ἀλλ' ἀπλήστως ἐν τῇ σκοτίᾳ ἐκείνῃ τὰς παμποθήτους ὄψεις ἀλλήλων προσατενίζοντες. Περιπτύσσονται, καταφιλοῦνται περιπαθῶς· ἀπιστοῦσιν εἰς τὴν μέθην τῆς στιγμῆς ἐκείνης ὡς πρὸς παράδοξον ὄνειρον. Ἐν τέλει δ' αἱ δύο ὄχραι καὶ ὄχραι μορφαὶ ἐκείναι, ὅς ἡ φύσις ἐπὶ σκοπῷ ἴσως ἐπλασεν ἀπαραλλάκτως ὁμοίας, ἀποχωρίζονται.

— Πτηνὸν τοῦ παραδείσου χιονόπτερον! πῶς ἦλθες, πῶς διέβης, πῶς εἰσέδυσας ὑπὸ τοὺς ἐπαράτους τούτους θόλους μου; ὦ! φρίττω ἀναλογιζόμενος ὁποῖους καὶ ὁπόσους κινδύνους χάριν ἐμοῦ ἀντεμετώπισας!

— Μακρὰν, ἐπὶ τῶν τοίχων προσεπύζουσα τοῦ περιδούλου τῆς εἰρκτῆς, ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς παρακαμμένης εὐφύλλου πλατάνου ἐπήδησά· ἐκείθεν δὲ δι' ἄλματος μικροῦ ἐπὶ τῆς ἀλλῆς τῆς προσεχούς ὄρμησά· ὦ, εὐεργετικὴ ἡ φύσις ἡ αὐτομάτως ἀναβλαστήσασα τὸ συνεχές τοῦτο ἀλσύλιον ὁάσεως δίκην ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ θλιβεροῦ τούτου περιδούλου! . . . ἡ τελευταία τῶν δρυῶν παράκειται πρὸς τὴν θυρίδα σου· ἦνοιξά ταύτην διὰ μαχαίριδίου ἀχμηροῦ· ἦλθον ἵνα σε

σώσω· ἤδη ἄπελθε διὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ· ὦ, σπεῦσον ἀδελφέ μου, ἱκετεύω σε.

— ὦ! Τρυφερὰ πελειάς! ἄγγελε ἐλπίδος, σωτηρίας ἄγγελε! ἦλθες ἵνα μὲ σώσῃς τὴν ζωὴν δύνασαι ἄρα νὰ σώσῃς ὁμοῦ καὶ τὴν τιμὴν μου ἀπὸ τῆς στυγερῆς, τῆς αἰωνίου κηλίδος τῆς; τί ὠφελεῖ ἀν' ἐζήσω δραπέτης, πλάνης, κατάρατος ἄτιμος, πατῶν ἀκάνθας εἰς πᾶν μου βῆμα, κατὰ πετρῶν προσκυπτῶν, πρὸς βράχους συγκρουόμενος, καὶ παρεκτός τοῦ ὀνειδίου τῆς γενικῆς κακαδίκης φέρων ἐν τῇ καρδίᾳ ἕτερον ὀνειδος, ἀληθές τοῦτο, ὅτι ἐφυγον, ὅτι παρέβην τὸν Νόμον τῆς Πατριδος, ὅτι δὲν ὑπέστην ὡς ὠφείλον εὐπειθῶς καὶ γενναίως τὸ θανάσιμον ράπισμα τῆς ἀναίτιως παρωργισμένης ἀλλὰ πάντοτε σεβαστῆς καὶ φιλάτης ταύτης Μητρὸς;

Οὐχί, οὐχί, ἀδελφὴ μου! δὲν θὰ καταλίπω ἀνάνδρως τὰ ζοφερά ταῦτα τεῖχη, δὲν θὰ διαβῶ παρανόμως τὸν ἀπείσιον τοῦτον οὐδόν! ναί, ἐκεῖ πόρρω ἐκτός αὐτοῦ μὲ καλεῖ ἡ ζωὴ, ἡ στοργή, ἡ εὐδαιμονία· ἀλλ' ἡ βροντώδης καὶ ἐραὸ φωνὴ τοῦ καθήκοντος μὲ καθηλοὶ ἀδιασπᾶστος ἐδῶ! . . . Ὑπαγε, φύγε ταχέως σ' ἐπαπειλεῖ ἀνά πάσαν στιγμὴν ἐνταῦθα ὁ ἄσκοπος κίνδυνος· Ὑπαγε, ἀπάγγειλον ἐξ ἐμοῦ πρὸς τὴν ποθητὴν μητέρα ὅτι δὲν θὰ μ' ἐπανίδῃ εἰμὴ μόνον ἐν τῷ οὐρανῷ! . . .

Ἐγὼ, ἐνοῦσα τὰς χεῖρας, ἀγνόν μάργαρον δακρύου ἀποστίλθον ἐν τῷ σκότει σταλάζουσα, λέγει ἡ κόρη διὰ παλλομένης φωνῆς:

— ὦ φρίκη! ὦ ὀδύνη! τάλαν ἀδελφέ! οὕτω λοιπὸν τὰ πάντα ἤδη ματαιοῖς, τοὺς κόπους, τοὺς ἀγῶνας, τὰς ἐλπίδας μου; . . . οὐχί! δὲν θ' ἀντιστῆς εἰς τὰ δάκρυά μου· ἡ θέρη αὐτῶν καὶ τοὺς πάγους ν' ἀναλύσῃ δύναται· ἀλλὰ καὶ ἀν' ἔτι τὸ δάκρυ μου περιφρονήσης, καὶ ἀν' ἔτι κατασυντρίψῃς ὑπὸ τοὺς σκληροὺς σου πόδας τὴν ἀδελφικὴν καρδίαν μου, εἰς τὸ πύρινον δάκρυ, εἰς τοὺς ὑποτρήμεντας λυγμοὺς ἐκείνης ἧς τὸ κλονούμενον βῆμα ὀφείλει ἵνα ὑποστηρίξῃ ὁ ρωμαλέος ἀνδρικός βραχίον σου, εἰπέ θὰ ἡδύνασο ἔτι, θὰ ἡδύνασο ν' ἀντιστῆς;

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἀστράπτουσιν ἐν τῷ σκότει, γονυπετοῦσα δὲ περιβάλλει τὸ λυόμενον τοῦ δεσμώτου γόνυ διὰ τῶν λευκῶν βραχυῶν αὐτῆς.

— ὦ! σὲ ἱκετεύω! σ' ἐξορκίζω . . . εἰς τὴν πονοῦσαν μητέρα! εἰς τὸν Θεόν! ἀδελφέ μου, ὑπάκουσον, σῶθητι! . . .

ὦ δάκρυ γυναικίος! ὦ ἱερός ὄρκος ἀγαπώσης καρδίας, ὦ θηϊκῆς καρδίας ὑπόμνησις τοῦ μητρικοῦ ὀνόματος! . . . ὦ σύγκρουσις ἀγνῶν αἰσθημάτων, ὦ πάλιν ὁρμῶν εὐγενῶν ἢ τὴν νεαρὰν τοῦ μείρακος καρδίαν σφοδρῶς κλυδωνίζουσα! . . .

Τέλος κοιταίνουσι τὸν βράχον οἱ σταχόνες τοῦ δακρύου· κάμπτει εὐπειθῶς τὸν αὐχένα τῆς ἀνδρίας ὁ ἀγέρωχος κολοσσός· ἦτο σφοδρὰ ἡ πάλιν, καὶ ὑπέκυψεν εἰς αὐτήν.

— Θὰ σωθῶ! . . . ἀνακράζει ὁ δεσμώτης.

Μεῖδιμα χαρᾶς ἀφανῶς ἀνατέλλει ἐπὶ τὰ χεῖλη τῆς παρθένου, ἄτινα βοῶσι.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Ἐνασκεινὴ τῆς γνώμης Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσοῦς ἐπὶ τοῦ παρὰ Θουκυδίδη διαλόγου τῶν Ἀθηναίων καὶ Μελίων [(Ε. § 35—112).

I I

Ἡ μορφή, τὴν ὁποίαν ὁ Διονύσιος ἐν τῇ τοιαύτῃ ἐπικρίσει ἐπιθρῖπτει κατὰ τοῦ Θουκυδίδου εἶνε ἀληθῶς σοβαρὰ καὶ ἀξία πολλῆς μελέτης· διότι δι' αὐτῆς ἐξέρεται πλέον οὗτος τοῦ κύκλου τῶν γνωστῶν γραμματικῶν καὶ γλωσσολογικῶν αὐτοῦ ἐπικρίσεων καὶ τὸ πρᾶγμα λαμβάνει ὅλως διόλου διάφορον χαρακτῆρα· καθόσον δὲν πρόκειται πλέον περὶ ἀναρμοδιότητος καὶ ἀκαιροῦ χρήσεως λέξεώς τινος, οὔτε περὶ β. διασμένης, ἢ τραχείας τινὸς συντάξεως, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐκσφενδονιζομένης κατηγορίας προσβάλλεται καὶ διαμφισβητεῖται τὸ οὐσιωδέστατον ἐκεῖνο προσόν, ὅπερ δέον πᾶν μὲν ἔργον ἱστορικὸν νὰ χαρακτηρίζῃ, ἰδίᾳ δέ, κατὰ τὴν κοινὴν πάντων ὁμολογίαν, εἰς τὴν ἀθάνατον τοῦ Θουκυδίδου συγγραφῆν διαλάμπει.

Καὶ τοιαύτη τις μομφὴ κατὰ τοῦ Θουκυδίδου, ἀναφερομένη εἰς πράγματα καὶ οὐχὶ εἰς τύπους παρὰ μὲν τοῖς ἀρχαιότεροις οὐδαμοῦ ἀπαντᾷ ἀλλαχοῦ, ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων ὁ πολὺς Ἄγγλος ἱστορικὸς Grote εὐρίσκων ὑπερβολικὰς τὰς κατὰ τοῦ Κλέωνος κατηγορίας τοῦ Θουκυδίδου θέλει πως ν' ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν τὸν βυρσοδέψην, τὸν Ἀλφειοῦ ἀνάγκην ἔχοντα, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ τοιαύτη σφοδρὰ καὶ δριμύεια τοῦ Θουκυδίδου ἐπίθεσις δέον νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τῆς ἀντιθέσεως τῶν πολιτικῶν ἢ μᾶλλον τῶν κομματικῶν ἀρχῶν αὐτοῦ πρὸς τὸν Κλέωνα· διότι, ὡς γνωστόν, ὁ Θουκυδίδης ἦτο ὀπαδὸς ἐνθερμὸς καὶ θιασώτης ἄκρος τοῦ ῥήτορος τοῦ Ἐπιταφίου, τοῦ Περικλέους. Τοῦτο ὅμως δὲν ἀπαιτεῖ μακρὰν καὶ διεξοδικὴν τὴν ἀπόδειξιν, ἅτε αὐτῶν τῶν πραγμάτων προφανῶς παρεχόντων ἱκανὴν ἐξήγησιν καὶ τρανώτατα ὑπὲρ τῆς ἀληθείας βωόντων. Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦ τῶν Μελίων καὶ Ἀθηναίων διαλόγου διαφθερεῖ καθόσον ἐν αὐτῷ ψέγεται ὁ Θουκυδίδης ὡς ἀμαρτήσας κατὰ τὸν Διονύσιον περὶ οὐσιώδη τινὰ καὶ λίαν σοβαρὰ πρὸς τε τοὺς χρόνους δηλ. καὶ τὰ πράγματα, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὰ ἦθη τῶν προσώπων.

Καὶ εἶνε μὲν ἀληθὲς ὅτι ὁ Θουκυδίδης, καθὼς καὶ πᾶς ἄλλος ἱστορικὸς, δὲν ἠδύνατο πανταχοῦ πάντοτε παρουσιάσκειν νὰ παρουσιάξῃ αὐτὰ ταῦτα τὰ λεγόμενα ἐκάστοτε ἐκ στενογραφίας ὑπὸ τὴν πραγματικὴν αὐτῶν μορφήν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ῥητὴν αὐτοῦ ὁμολογίαν αἱ δημηγορίαι καθὼς καὶ ὁ ἐνταῦθα παρουσιαζόμενος μόνον διάλογος ὑπὸ τῆς φύσεως τῆς συζητήσεως ἀναγκαίως ὑπαγορευόμενος καὶ ὅλως γυμνὰς ὑπὸ τὰς εἰδεχθεστάτας αὐτῶν ὄψεις χρησιμεύων νὰ παρουσιάξῃ τὰς τραχείας καὶ βαρβάρους τῶν Ἀθηναίων ιδέας εἶνε ἴδια τοῦ Θουκυδίδου συνθέματα, ἔχοντος πάντοτε ὑπ' ὄψει περιλήψιν τινὰ τῶν ἀληθῶς γιγνομένων καὶ ὀδηγουμένον ὑπ' αὐτῶν τῶν πραγμάτων· ἴδου τί λέγει. «Ὡς ἂν ἐδόκουν ἐμοὶ ἕκαστος περὶ τῶν αἰεὶ παρόντων τὰ δέοντα μάλιστα

εἰπεῖν ἐχομένῃ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης γνώμης τῶν ἀληθῶς λεχθέντων οὕτως εἶρηται »¹. Ὡστε καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὁ Θουκυδίδης τηρήσας τὸ σύνθημα αὐτοῦ πρόγραμμα, καθ' ὃ ἀντὶ ἰδίων κρίσεων ἐπὶ ἐκάστου ἱστορικοῦ γεγονότος, ὅπως πράττουσιν οἱ νεώτεροι ἱστορικοὶ, εἰσάγει αὐτὰ τὰ πράγματα δικαιολογοῦντα τὴν πορείαν αὐτῶν πλάττων τὸν διάλογον οὕτως ἀκριβῶς, ὅπως ἡ φωνὴ τῶν πραγμάτων ὑπνηγόρευεν· ἀλλ' ἐν τούτοις ἀκριβῶς τοῦτο ἀρνεῖται ὁ Διονύσιος· πλὴν πολὺ ἐσφαλμένως. Καθόσον οὐδεὶς μὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ ὅτι αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ ἰδέαι, ὡς προβάλλουσι καὶ ὑποστηρίζουσιν οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἀθηναϊκῆς κυβερνήσεως εἶνε ψυχραὶ καὶ ἀπάνθρωποι· διότι εἰς οὐδὲν ἄλλο καταλήγουσι παρὰ εἰς τὴν ἄρσιν παντὸς ὀσίου καὶ δικαίου καὶ εἰς τὴν παντὶ σθένει ἐπέκτασιν τῆς δυνάμεως αὐτῶν ἀδιαφόρως πρὸς πᾶν μέσον τοῦ ὁποίου θὰ κάμωσι χρῆσιν πρὸς τοῦτο, ἀρκεῖ μόνον νὰ διαφαινῆται ποιά τις ἐγγὺς ἐπιτυχίας· εἶνε πραγματικῶς τοιαῦται, ὥστε δύναται νὰ φέρωσι τίνα εἰς τὴν δυσάρεστον θέσιν νὰ οἰκτερῇ τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλ' οὐδέποτε ὅμως ἡ φύσις αὐτῶν, ὅσον ὁ πρὸς τὰ πρόσωπα καὶ τοὺς χρόνους, καθ' οὓς διετυπώθησαν, συνδυασμὸς καὶ ἂν φαίνονται διεσπασμένοι πως καὶ σκολιός, οὐδόλως ἀποκλείει πᾶσαν πιθανότητα ὑπάρξεως αὐτῶν καθόλου, διότι, ἂν ὁ Θουκυδίδης ἀναγράφῃ τὰς ιδέας, ὡς ἡ πολιτικὴ τῶν Ἀθηναίων διὰ τῶν ἐαυτῆς ἀντιπροσώπων ἐξέφρασεν, παρεδέχετο τὴν ὑπαρξίν τούτων καὶ ἐν τῇ ἀτομικότητι δηλ. ὅτι τοιαῦται ἰδέαι ἠδύνατο νὰ ὑπάρξωσιν ἀτομικῶς ἐπὶ τῶν μελῶν μιᾶς οἰασθῆποτε κοινωνίας, τότε τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο πολὺ σκανδαλώδες, ἐπειδὴ τοιούτων θεμελιωδῶν ἀρχῶν δυσκολώτατα δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ἀτομικῶς ἄρνησιν ὑφισταμένην μόνον ἐν τοῖς ἐκτὸς τῆς ἱστορίας ἀθέσμοις ἔθνεσιν. Ἐνταῦθα ὅμως τὸ πρᾶγμα ἔχει ἄλλως· διότι πρόκειται ἀκριβῶς περὶ πολιτικῆς, καὶ οὐχὶ περὶ ἀτόμων. Ἐπὶ ταύτης λοιπὸν τῆς οὐσιώδους διαφοράς στεριζόμενος ὁ σοφὸς Γερμανὸς Kueger σφοδρῶς ἐπιπίπτει κατὰ τοῦ Διονυσίου, τοῦ ὁποίου τὴν γνώμην ἄρδην ἀνατρέπει διὰ τῶν ἐξῆς.

«Τοῦ διαλόγου τούτου φαίνεται ὅτι τοῦτο εἶνε τὸ πνεῦμα, ἵνα καταδείξῃ, ἐπὶ παραδείγματος ποῖα μέσα μετεχειρίσθησαν οἱ Ἀθηναῖοι πρὸς αὔξιν τῆς ἀρχῆς αὐτῶν, ὅπερ κράτιστα ἐπέτυχεν διὰ τούτου, διότι τοὺς πρέσβεις, οὔτινες ὄλην πολιτείαν ἐκπροσωποῦσιν, εἰσάγαγεν ὁμιλοῦντας. Οὗτοι λοιπὸν δὲν ὁμιλοῦσιν ἀφ' ἑαυτῶν, ἀλλ' ἐκ μέρους τῆς πολιτείας· δὲν διασαφείται ὁ τρόπος τοῦ φρονεῖν καὶ πράττειν ἀτόμων, ἀλλ' ὅλης πολιτείας· ἐπειδὴ δὲ ταῦτα φαίνονται ψαῦδα καὶ διεστραμμένα τὸ σφάλμα δὲν πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὸν συγγραφέα· ἐξ ὧν δὲ λέγει ὁ Διονύσιος καταδεικνύεται ὅτι θέλει τὴν ἱστορίαν νὰ εἶνε πανηγυρικὴ ἢ ἐπὶ τέλους ἐκ πανηγυρικῶν καὶ τραγῳδιῶν τὴν ἀνακαινίσιν τῶν Ἀθηναίων »².

1) Θουκυδ. Α'. 22.

2) Ὁ Κρόνιος ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἐκφράζεται ὡς ἐξῆς· «Cujus in hoc colloquio proponendo consilium videtur illud fuisse, ut exemplo proposito, quibus artibus, ut republicam suam auferent Athenienses tunc temporis usi essent, ostenderet, id quod uo-

Τοιαύτης πραγματικῶς ἐλάχιστα εὐαρέστου ψυχρολουσίας ἔπρεπε τὰ τύχη ἢ τόσον τολμηρά, ὅσον καὶ ἀδικαιολόγητος γνώμη τοῦ Διονυσίου.

Καθότι πάσα πολιτικὴ πάντοτε ὄχι μόνον ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις καιροῖς, καθ' οὓς τὴν πνευματικὴν διάπλασιν τῆς τότε ἀνθρωπότητος ταπεινότερα καὶ ἄγαν περιορισμένα διδάγματα ἔθνικῆς θρησκείας ἀνελάμβανον, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς σημερινοῖς κράτεσιν, ἐν οἷς τελεία ὑπὸ τῶν ὑψίστων διδασκαλιῶν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀνακαίνισις ἔγινε τὴν αὐτὴν ὁδὸν τρέπεται ἐν παρομοίᾳ περιστάσει. Τοῦτο δύναται μὲν νὰ κατανοηθῇ πᾶς τις μελετῶν τὴν ἱστορίαν τῆς πολιτικῆς αὐτῶν ἀκόμη τῶν Εὐρωπαϊκῶν χριστιανικῶν κυβερνήσεων, σαφέστατα δὲ πληροφροεῖται ἀκούων τὴν ἐνδόμυχον φωνὴν λαῶν ὀλοκλήρων στεναζόντων καὶ μέχρις οὐρανοῦ διαμαρτυρουμένων διὰ τὴν ἥκιστα χριστιανικὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης ἐνὶ ἐκάστῳ. Οὐδόλως πρέπει νὰ ταράττη ἡμᾶς ἡ διαγωγὴ τῶν Ἀθηναίων ζώντων ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν εἰς τὰς θρησκευτικὰς καὶ ἠθικὰς αὐτῶν δέλτους ἦτο ἀναγεγραμμένη ἡ ἀρχὴ ἐκείνη, καθ' ἣν καλὸς κάγαθος ἦτο ὁ δυνάμενος νὰ ὠφελῇ τοὺς φίλους καὶ ἐκδικῆται τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ. Τὰς σκληρὰς καὶ ἀπανθρώπου τὰς πολιτικῆς ἐκείνης ιδέας, ἐν αἷς ἡ ἰσχὺς τοῦ δικαίου παραγκωνίζεται καθόλου δὲν ὀφειλόμεν νὰ εὐρίσκωμεν λίαν ἀναγνώστους ἀκούοντες εἰσέτι ζωηρότατα ἐν τῇ σήμερον κρατούσῃ πολιτικῇ τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης τὴν ἐπίσης δυσάρεστον ἠχώ τοῦ τολμηροῦ ἐκείνου λογίου, ὅπερ ὁ τέως σιδηροῦς τῆς γερμανικῆς αὐτῆς ἀρχαγραμματοῦς, ὁ Βίσμαρκ, διεκήρυξεν. «Ἡ ἰσχὺς ἀνωτέρα τοῦ δικαίου εἶνε.»

Ἐὰν παραδεχθῶμεν ὡς ἀνυπόκτους, ὅπως ὁ Διονύσιος διατείνεται, τὰς ιδέας καὶ τὴν διαγωγὴν, ἦν ἔδειξαν οἱ εἰδωλολάτραι Ἀθηναῖοι ἀπέναντι τῶν Μηλίων, ἐπειδὴ φαίνονται ἥκιστα ἀρμόζουσαι πρὸς τὸν πολιτισμὸν καὶ τὸ ἔνδοξον παρελθόν τῆς πόλεως αὐτῶν, πῶς θὰ δικαιολογήσωμεν τότε τὰς σκληρὰς σκέψεις καὶ τὸ ἀπάνθρωπον διάδημα τοῦ χριστιανοῦ ἄγγλου ναυάρχου, τοῦ ἀλόγως κατὰ πολλῶν διάφορον ἐποχῶν βομβαρδίσαντος τὴν Κοπεγχάγην;

Ἡ οὕτω παρὰ τῆς πολιτικῆς οἰασιδῆποτε ἐποχῆς διδομένη ὀλίγη εἰσοδοχὴ περὶ τὴν θεωρητικὴν ὑπόστασιν τοῦ δικαίου καὶ ἀθέτησις αὐτοῦ δυστυχῶς εἶνε γεγονός, γεγονός πανταχοῦ τῆς ἱστορίας μετρουόμενον. Ἀλλὰ μήπως διὰ τοῦτο πταίει ἡ ἱστορία; Δικαιούμεθα ἤρα γε νὰ μεμφώμεθα καὶ ἐπικρίνωμεν αὐτήν, ὅπως ὁ Διονύσιος; Ἀντὶ τούτου ἄφ' ἑαυτοῦ ἀναιρουμένου προτιμότερα εἶνε διὰ τὴν κοινωνίαν μᾶλλον σοβαρὰ μελέτη καὶ βαθεῖα ἐξέτασις τῶν τοιού-

των σκοτεινῶν ἀνθρωπίνων ἐνεργειῶν, ἐπειδὴ δι' αὐτῶν διδασκόμενοι τὴν ἀποφυγὴν παρομοίων ἀγόμεθα νὰ οἰκτερώμεν τὴν ταλαίπωρον ἀνθρωπότητα ἀκούσιως ἐνίοτε ὡς ἐκ τῆς φυσικῆς αὐτῆς ἀτελείας ἐξολισθαίνουσαν καὶ καταβιβαζομένην εἰς τὴν κατωτάτην τῆς ἐσχάτης ἀναξιοπρεπείας βαθμίδα. Δὲν πρέπει ὅθεν νὰ ἀπαιτῶμεν παρὰ τῆς ἱστορίας, τῆς ὁποίας ὁ μόνος καὶ κύριος προορισμὸς εἶνε ἡ γυμνὴ ἐκθεσις τῆς ἀληθείας, πάντοτε νὰ πλέκη πανηγυρικοὺς καὶ ἐν περιστάσει, οἷαι συμβαίνει νὰ εἶνε εἰς τὰ κατὰ τοὺς Μηλίους καὶ Ἀθηναίους, τοὺς ὁποίους μάτην ὁ Διονύσιος ἐπιχειρεῖ νὰ ἀπαλλάξῃ τῆς δικαίως ὑπὸ τῆς ἀδεκάστου ἱστορίας εἰς αὐτοὺς ἐπιτριπτομένης μομφῆς.

Οὕτω λοιπὸν διὰ τῆς σοφῆς τοῦ Κρυγέρου θεωρίας καὶ τῆς ὀξείας αὐτοῦ παρατηρήσεως, ἄφ' οὗ ἐτέθη τὸ ζήτημα εἰς τὴν πραγματικὴν αὐτοῦ θέσιν, καὶ διὰ τῆς ἐν παραλληλισμῷ ἐξετάσεως τῆς ὁδοῦ, ἦν ἀγαπᾷ πάντοτε ἡ πολιτικὴ νὰ τρέπηται, καταδείχθη τὸ ἀληθὲς καὶ ἡ ἀκρίβεια τῶν ὑπὸ Θουκυδίδου ἱστορουμένων, ἂν μὴ περιττὴ, ἀλλ' οὔτε καὶ λίαν ἀναγκαῖα φαίνεται ἡ περαιτέρω ἐξέτασις τοῦ θέματος τούτου· διότι ἐπὶ τέλους αὐτὰ τὰ πράγματα, αὐτὴ ἡ ἀδικαιολόγητος καὶ χάριν ἐπεκτάσεως τῆς ἐξουσίας αὐτῶν ἐπέμβασις τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν Μήλον καὶ ἡ ἀκολουθήσασα αὐτὴν δυστυχῶς σφαγὴ τῶν ἀτυχῶν Μηλίων εἶνε σαφέστατα πρακτικὴ ἀπόδειξις τοῦ προηγηθέντος θεωρήματος. Τοιαῦται πράξεις ἀναλόγου αἰτίας, ἦτοι ιδέας καὶ σκέψεις προϋποθέτουσιν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Διονύσιος θέλων νὰ ἀποτρέψῃ ἀπὸ τοῦ μετώπου τῶν Ἀθηναίων τὴν αἰσχρὰν κληῖδα, ἦν ἐμποιοῦσι βίβλαυσοι ἀρχαὶ καὶ στρεβλαὶ θεωρίαι ἐπικαλεῖται πρὸς τοῦτο καὶ πρόσωπα καὶ χρόνους καὶ δὴ καὶ τὸ ἔνδοξον παρελθόν τῶν Ἀθηναίων ἀπαντώντες ἀμέσως εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο, ὅτι τὸ παρὸν δύναται μὲν νὰ κληρονομήσῃ παρὰ τοῦ παρελθόντος ὁσὶν τινὰ φιλοτιμίαν καὶ ἠθικῆς ὑπερηφανείας ὄχι ὅμως ποτὲ καὶ τὸν μαγικὸν χιτῶνα τὸν ἀποκρύπτοντα ἀκόμη καὶ τὰ φοβερότατα αὐτοῦ στίγματα, ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ τῶν ὑπολειπομένων θέσεων τοῦ ζητήματος.

Ἐν τῇ ἐξετάσει δὲ ταύτῃ παρέχοντες ὡς οἷόν τε πιστὴν εἰκόνα τῆς κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἔνεκα λόγων ἀποχρώντων ἠθικῆς καταπτώσεως τῆς κοινωνίας, ἥτις ἐγέννησε καὶ ἔθρεψε τὰ εἰς τὴν Μήλον δρώντα πρόσωπα, θέλωμεν δεῖξει τὴν ἀλήθειαν τῶν παρὰ Θουκυδίδην καὶ συγχρόνως θὰ δικαιολογήσωμεν τὴν γένεσιν καὶ ἀνάπτυξιν τοιούτων σκληρῶν ἀρχῶν ἐν Ἀθήναις, οὕτως ὥστε πρὸς πάντα νὰ συμβιβάζωνται τὰ ἐν τῇ Μήλῳ.

Ἐν Παρμαθίξ, 1 Δεκεμβρίου 1893.

MIX. I. ΖΙΑΚΑΣ.

(Ἐκκολουθεῖ).

potissimum assecutus est, quod legatos, qui totam civitatem repraesentant, huius rationes eloquentes induxit. Hi igitur non e sua, sed e reipublicae persona dicunt; non singulorum hominum, sed universae civitatis sentienti, agendique ratio declaratur. Quae quod prava et perversa apparet, non scriptori vitio verti potest. Qui verit Dionysius aut panegyricum voluit esse historiam aut nonnisi ex panegyricis et tragoediis Athenas noverat.» Krueg ad. Dionys. p. 176 καὶ Thuc. Beil. Pelop. Vol. III Sect. 1 § 85. Er. Poppe, ἐν Αειψίξ 1879.

νός ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν· δὲν εἶδεν ὅμως ὅτι ἀνεζήτει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν φανὸν τῆς Νέφθορος.

— Ἄλλ' ἴδετέ με λοιπόν! ἀνεκραύγασε, πλήττουσα διὰ τοῦ ποδός τὴν ἄμμον. Τί φοβεῖσθε; Μήπως παραφερθῆτε ἐν τῷ ἔρωτι ἢ ἐν τῇ ὀργῇ σας; Κτυπήσατέ με, σπαράξατε τὸ στῆθος μου, καταπατήσατέ με ὑπὸ τοὺς πόδας σας· θὰ μὲ ἀνεγείρητε εἰς τὰς ἀγκάλας σας. Σὰς ἀνήκω, ὅ,τι καὶ ἂν ἔγεινε, καὶ μὲ ἀγαπάτε ἀκόμην. Ἐμάθετε ἐν Καίρω ὅτι ἐπρόκειτο νὰ ἔλθω ἐδῶ, ὁμολογήσατέ το!

— Ὅχι, μὰ τὴν τιμὴν μου, ἀπήντησεν ὁ Σενάκ. Ἐὰν ἐγνώριζον ὅτι θὰ σὰς εὑρίσκον ἐδῶ, δὲν θὰ ἤρχομην.

— Ἀκόμην καλλίτερα, εἶπεν ἐκείνη. Βλέπετε ὅτι ἡ τύχη μᾶς συνενόησι. Τόσον πολὺ μὲ ἠγαπήσατε, τοσάκις ὡμοσα ὅτι θὰ γείνω ἰδική σας, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζήσωμεν ὡς ξένοι. Ἡ μοῖρα, ἥτις μᾶς ἐσημείωσε τὸν ἕνα διὰ τὸν ἄλλον, ἀνάγκη μίαν ἡμέραν νὰ ἐκπληρωθῇ.

Φωναὶ ἐκ τοῦ δρόμωνος ἠκούσθησαν καλοῦσαι τοὺς βραδύναντας, διεκρίνετο δὲ ἡ τοῦ Χριστιανοῦ, ὅστις ἔκρινε βεβαίως τὴν συνδιάλεξιν ἄγαν παραταθεῖσαν.

— Φθάνομεν! ἀπήντησεν ὁ Ἀλβέρτος.

Ἡ νεαρὰ γυνὴ συνέσφιγξε μετὰ πείσματος τὰς πυγμάς.

— Ὑποσχέθητέ μοι, εἶπεν, ὅτι θὰ ἔλθητε νὰ με ἴδωτε αὔριον.

— Δὲν δίδω ὑποσχέσεις, τὰς ὁποίας δὲν σκοπεῶ νὰ τηρήσω. Πιστεύσατέ μοι, ἄς λησμονήσωμεν τὴν συνάντησιν ταύτην. Ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν θὰ ἴσθε μακρὰν ἀπ' ἐδῶ, θ' ἀνεύρητε τὸν κόσμον καὶ τὰς ἡδονὰς σας! Ἐγὼ εἶμαι καταδικασμένος ἐπὶ πολλὰς ἐτι ἐβδομάδας εἰς τὴν μοναξίαν τῶν ἐρειπίων τούτων.

Ἡ Κλοτίλδη ἀῤῥῆκεν αἰφνης εἰρωνικὴν ἐπιφώνησιν.

— Ἄ! τὰ ἐρειπία! ἡ μοναξία! Θέλετε νὰ σὰς ἀπαλλάξω αὐτῶν; Εἶπατε μίαν μόνην λέξιν καὶ οἱ Λασσαβιὲλ θὰ σὰς παραλάβωσι μεθ' ἑαυτῶν.

Ὁ ἀνήρ ἀπήντησεν ἀγανακτῶν ἐκ τοῦ χλευασμοῦ τούτου πλέον ἢ ἐξ ὧν εἶχεν ἔως τότε ἀκούσει·

— Δὲν πιστεύετε εἰς τὴν εὐλοκρινειάν μου ὅταν ὁμιλῶ περὶ τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς μου ὡς περὶ θεαρέστου πράξεως; ἔχετε δίκαιον. Ἀρέσκομαι ἐνταῦθα, ἐπιθυμῶ νὰ διαμείνω ἐπὶ μακρόν· ἀνευρίσκω ἐνδιαφερούσας μελέτας καὶ ἔχω τὴν εὐχαρίστησιν τοῦ ὅτι ἀποβαίνω ὠφέλιμος εἰς ἕνα φίλον . . .

— Καὶ τὴν εὐφροσύνην τοῦ νὰ ἴσθε ἐράσμιος πρὸς τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ. Θὰ διήρχεσθε μῆνας ὀλοκλήρους, πῶς; Εἴσθε μοναδικὸς διὰ τὰ εἰδύλλια, τὸ γνωρίζω κάπως καὶ ἐγώ. Ἐὰν ὅμως ἐπιθυμῆτε νὰ διακριεῖτε τὸ τελευταῖόν σας τοῦτο, συμφέρον σας εἶναι νὰ μοι ὁμιλῆτε μετὰ πλείονος . . . περισκεψέως.

— Δὲν σὰς ἐννοῶ.

— Τὸ βλέπω· ἐγνώρισατε τὴν Κλοτίλδην Σωνεῖ, ἀλλὰ δὲν γνωρίζετε τὴν νέαν Κλοτίλδην· αὐτὴν δὲν εἶναι καλὸν νὰ τὴν ἔχη τις ἐναντίον του. Ἄλλ' ἔστω· σὰς περιμένω αὔριον· θὰ συνδιαλλαγῶμεν καὶ θ' ἀποχαιρετισθῶμεν ὡς καλοὶ φίλοι.

— Ὅχι! ἐπανάλαβεν ὁ Σενάκ.

— Ἔστω, ἀπήντησεν ἐκείνη. Θὰ ἴδωτε τότε πολλὰς ἀπροόπτους ἐναντιότητας εἰς τὰ σχέδιά σας.

Ἀπεχωρίσθησαν ἄνευ χειραψίας. Ὁ Ἀλβέρτος ὑπέστρεψε κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, διελογίζετο δὲ καθ' ὁδόν·

— Ποία ἀπολύτρωσις ὅταν θὰ φύγη ἡ μοχθηρὰ αὐτὴ γυνὴ! Ποία εὐτυχία ὅταν θὰ ἦμεθα μόνοι!

Ἡ Θηρεσία περιέμεινε τὸν ἀδελφόν, ὅστις ἐπέστρεψε μετὰ μίαν ὥραν, ἐφαίνετο δὲ λίαν ἐξημμένος καὶ σχεδὸν ἐξαλλος.

— Ἐχω νὰ σε ἐπιπλήξω, τῷ εἶπε. Εἶναι τρέλλα νὰ μένης τόσον πολὺ ἐπὶ τῆς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ τὴν 10ην ἐσπερινὴν ὥραν.

— Καὶ πῶς ἐνόησας ὅτι ἔμεινα ἐπὶ τῆς ὄχθης; ὑπετονθόρυσεν ὁ νέος.

— Ἐνόμισα ὅτι ἐδύλεπον μακρόθεν σκιάς. . .

— Αἱ σκιάι, τὰς ὁποίας εἶδες, εἶναι αἱ τοῦ Σενάκ καὶ τῆς κυρίας Κροστεμβέρτ, εἶπεν ὁ μαρκήσιος μετὰ τῶν ὁδόντων. Ἄλλοτε βλέπε καλλίτερον.

Ἀπῆλθεν ἀφείς τὴν Θηρεσίαν κατάπληκτον ἐκ τῆς ἐπιθέσεως ταύτης· ἡ μίστρας Κρόου ἐθεοῦρει ἀναυδος καὶ οὐδὲν ἐννοοῦσα ἐκ τῶν περὶ αὐτὴν συμβαινόντων.

IB'.

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Σενάκ ἐλθὼν κατέλαβε τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῷ προγεύματι τῆς Νέφθορος, ὅπου πάντες ἐδέχθησαν αὐτὸν μετὰ παγετώδους ψυχρότητος. Ὁ κόλος τοῦ Χριστιανοῦ ἠκίστα ἐξέπλησεν αὐτόν, καθ' ὅσον ἐξ ὧν εἶδεν ἐνόησεν ὅτι ὁ φίλος αὐτοῦ ἐζηλοτύπει ἢ δεσποινίς δὲ Κιλλιάν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐζητεῖ πρὸς μεγίστην αὐτοῦ θλίψιν ἀντίδρασιν τινα κατὰ τῶν κοσμικῶν διαχύσεων τῶν τελευταίων ἡμερῶν, ἐξ οὗ καὶ δὲν ἀνῆρεν ἀπὸ τῆς παροψίδος αὐτῆς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἄλλὰ πόθεν τὰ ὀργίλα ἐκεῖνα βλέμματα τῆς μίστρας Κρόου καὶ ἡ βυσσοδομουμένη ἀγανάκτησις, ἥτις καθίστη αὐτὴν ἐτι ἐρυθρότεραν τοῦ συνήθους;

— Τα πάντα θὰ διορθωθῶσιν, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν, ὅταν ὁ δρόμων ἀποπλεύσῃ, αὐτὸς τε καὶ ἡ κατάρατος αὐτοῦ ἐπιβάτης.

Ἄλλως δὲ ἠσθάνετο ἑαυτὸν σχεδὸν εὐδαίμονα. Δὲν μετεμελεῖτο πλέον διὰ τὴν ἐν Αἰγύπτῳ διαμονὴν αὐτοῦ ἐξ ὅτου ἠσθάνετο ἑαυτὸν θεραπευθέντα ἀπὸ τῆς καρδιοδόρου νόσου, ἥτις, κρᾶμα ἔρωτος καὶ φιλαυτίας, ἐδασάνιζεν αὐτόν ἀπὸ dietίας. Ἐν τούτοις ἦν ἠναγκασμένος νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι ἠλλαξεν ἀπλῶς πάθησιν καὶ ὅτι ἡ ἐνεστῶσα ἀντι Κλοτίλδης ἐκαλεῖτο Θηρεσία. Τί ἄρα γε τῷ ἐπεψύλασσε τὸ μέλλον; . . . Ἄλλὰ δὲν ἠθελε νὰ σκέπτεται περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐνῶ εἶχε πρὸ αὐτοῦ τοσαύτας ἡμέρας εὐδαιμονίας. Δὲν εἶχε μὲν οὐδένα λόγον νὰ ἐλπίζῃ ὅτι ἔθιξε τὴν καρδίαν τῆς δεσποινίδος δὲ Κιλλιάν, ἀλλὰ πόσας προόδους κατὰ τὰς δύο τελευταίας ἡμέρας ἐποιήσατο εἰς τὴν φιλίαν αὐτῆς! Τὴν ὥραν ταύτην μόνη ἡ εὐδαιμονία τοῦ νὰ κάθηται πλησίον αὐτῆς, τοῦ νὰ βλέπῃ καὶ ν' ἀκούῃ αὐτήν, ἀντικαθίστη δι' αὐτόν τὰ πάντα. Ἐφαίνετο αὐτῷ ὅτι ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ ἡ Θηρεσία ἀνῆκεν εἰς αὐτόν μόνον καὶ ὅτι τὸ ἀπειλητικόν, τὸ δαῖθρον πρόσκομμα, ὅπερ ἐμελλέ ποτε ν' ἀποχωρίσῃ αὐτούς, ἦτο τόσον μακρὰν!

Μετὰ τὸ πρόγευμα ὁ Χριστιανός, χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν, ἀπῆλθε τῆς Νέφθορος διευθυνόμενος πρὸς τὸ Τοπάζιον. Ἡ δεσποινίς δὲ Κιλλιάν λαβοῦσα

τὸ κέντημα αὐτῆς ἐκάθησεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος, ἢ μίστρες Κράου ἐκάλεσε πρὸς βοήθειαν αὐτῆς κατὰ τοῦ νυσταγμοῦ τὸ πλέγμα τῆς, ὃ δὲ Ἄλδέρτος λαβὼν βιβλίον ἀνέγνω μεγαλοφώνως, γνωρίζων πόσον νύχαριστεῖτο ἢ νεάνις ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ταύτης.

Καὶ πράγματι, μετὰ τινα λεπτά τὰ τρία ἐκεῖνα ὄντα ἐφαίνοντο καὶ αὖθις διατελοῦντα ἐν τῇ εὐφροσύνῳ γαλήνῃ, ἥς ἕκαστος κατὰ τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀπῆλπυεν ὅτε ἦσαν ὁμοῦ. Μετ' ὀλίγον τὸ βιβλίον ἐτέθη κατὰ μέρος καὶ διεδέξατο αὐτὸ ὁ διάλογος. Μέχρι δὲ δυσμῶν ἡλίου ἢ μέλλουσα δόκιμος καὶ ὁ πάλαι ἐραστῆς τῆς Κλοσιλίδης συνωμίλησαν περὶ μυρίων ἀντικειμένων, ἀλλ' οὐδ' ἄπαξ ἀπηγγέλη ἢ λέξις μοναστήριον ἢ τὸ ὄνομα τῆς κυρίας Κεστεμβέρτ.

Αὕτη ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ συνδιελέγετο ἐν τῇ μικρᾷ σιθούσῃ τοῦ δρόμωνος μετὰ τοῦ καλοῦ Χριστιανοῦ. Ἦσαν μόνοι· οἱ δύο σύζυγοι ἐκνήγουν ἐπὶ τῆς ὄχθης, ἢ δὲ Μαργαρίτα πάσχουσα ἡμικρανίαν ἀπεσῶρθη εἰς τὸν κοιτῶνα αὐτῆς, καὶ ἐκ τῶν φαινομένων δὲν ἀπεδεικνυτο πλέον ὅτι οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῷ κόσμῳ ἀνῆρ πλὴν τοῦ Σενάκ ἐνδιέφερον εἰς τὴν Κλοσιλίδην.

Τὸ ἐσπέρας ἐν τῷ δείπνῳ οἱ τέσσαρες ἐπιβάται τῆς Νέψθου οὐ δὲν ἀνεγνωρίζοντο πλέον οἷοι ἦσαν τὴν πρωΐαν. Ἐν τῇ τραπέζῃ ἐκράτει φαιδρότης, ἀστεϊσμοὶ δὲ καὶ μειδιήματα ἀντηλλάσσοντο. Ἡ Θηρεσία ἐλθομένη τὰς αὐστηγὰς αὐτῆς σκέψεις, ἢ μίστρες Κράου ἀνεῦρε τὴν καλὴν αὐτῆς περὶ τοῦ Σενάκ ἰδέαν· τέλος ὁ μαρκήσιος ἐπανήρχετο ἐκ τοῦ δρόμωνος φέρων σοβαρωτάτην εἰδησίαν, ἥτις ἐξεργάγη ἐν τοῖς ἐπιδορπίοις ὡς κεραυνὸς καὶ μετέβαλε πῶς τὰς γενικὰς διαθέσεις.

— Φίλιτατοι, εἶπε ἡροδοπιούμενος πλειότερον θάρρος ἢ ὅ,τι εἶχε, σὰς παρακαλῶ τώρα νὰ σπουδαιολογήσωμεν. Μᾶς γίνεται μία πρότασις περὶ τῆς ὁποίας ὀφείλομεν νὰ συνδιασκεφθῶμεν. Γνωρίζετε, νομίζω, ὅτι τὸ Τ ο π ἄ ζ ι ο ν ἀποτρέπει μεθαύριον.

Μόνον τὸ ὄνομα τοῦτο, ὡσεὶ ἥτο ἦδη καταγραμμένον, προὐκάλεσε νεκρικὴν σιωπὴν. Ὁ μαρκήσιος ἤμαστα εὐχαριστημένος ἐκ τῆς συμπαθείας τοῦ ἀκροατηρίου ἐξηκολούθησε νευρικώτερόν πως·

— Οἱ Λαθαδιὲλ προσφέρονται νὰ μᾶς ἑνυμουνηθῶσι μέχρι Καίρου. Εἶμαι γνώμησ ὅτι δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν τὴν εὐκαιρίαν. Κερδίζομεν ὅτο ἢ τρεῖς ἡμέρας δρόμου, ἐκτὸς τοῦ καιροῦ τὸν ὁποῖον δυνατὸν νὰ χάσωμεν ἐκ τῶν ἀντιξῶν ἀνέμων καὶ τῶν ἀμυδῶν ὄχθων. Τί λέγετε;

Οὐδεὶς ἀπεκρίνετο· ἢ Θηρεσία, ὃ Ἄλδέρτος, ἢ μίστρες Κράου προσέδραπον ἀλλήλους ἐκπεπληγμένοι ἄμα καὶ περιαλγείς. Οὐδέποτε πρότασις γενομένη πρὸς ὀμνήγησιν ἐτυχεν ὑποδοχῆς ἥττον ἐνθουσιώδους. Ὁ Σενάκ πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον.

— Ἀλλὰ μόλις ἴλαμεν, εἶπεν· ἐνόμιζα ὅτι θὰ διεχειμάζεις ἐδῶ.

— Νὰ διαχειμάσω ἐν Λουξόρ! εἶπεν ὁ Κιλλιὰν ἀναστέλλων τοὺς ὤμους. Τοῦτο δυνατὸν νὰ ἦναι καλὸν διὰ σέ, ὅστις δύνασαι νὰ περιπατῆς ὀλόκληρον ἡμέραν χωρὶς νὰ φάγῃς καὶ νὰ πῖρῃς, νὰ κοιμᾶσαι ἐντὸς σπηλαίων καὶ νὰ στερεῖσαι τῆς θέας τῶν ὁμοίων σου.

Τὸ κατ' ἐμέ, ἂν ἀναγκασθῶ νὰ μείνω δεκαπέντε ἀκόμην ἡμέρας, θὰ παραφρονήσω. Ἡ κατάξηρος αὐτῆ ὄχθη, τὰ πηλόκτιστα καλύβια, τὰ κλονούμενα ἐρείπια, οἱ ἐρυθροπάρειοι ἢ ἀγωνιῶντες Ἄγγλοι καὶ αὐτὸ τὸ ἐμβλημα τοῦ φωτογραφείου, τὸ ὁποῖον μοῦ σκοτίζει τοὺς ὀφθαλμούς ἀπὸ πρωΐας μέχρις ἐσπέρας, τὰ πάντα τέλος μοῦ ἐρεθίζουσι φρικτὰ τὰ νεῦρα.

— Καὶ ὅμως εἶσαι καλλίτερα, εἶπεν ἢ Θηρεσία, ἦτις δὲν ἀπέστρεφεν ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ τὸ βλέμμα.

— Ναί, εἶμαι πολὺ καλλίτερα, ἀπήντησεν ὁ μαρκήσιος ἐσοπτριζόμενος· καὶ ἐπειδὴ θὰ ἐμένετε, νομίζω, ἐδῶ χάριν ἐμοῦ καὶ οὐχὶ πρὸς ἰδίαν σας τέρψιν, ἐλπίζω ὅτι οὐδένα δυσάρεστῶ προτείνων ν' ἀναχωρήσωμεν.

Ὁ Ἄλδέρτος μόνος ἐνόησε τὴν ὑπὸ τὰς λέξεις ταύτας λαθάνουσαν εἰρωνίαν· διαφωτισθεὶς ἐκ ταύτης κατενόησεν ὅτι ἢ Κλοσιλίδην παρουσιάζετο ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ἐξεδικεῖτο διὰ τὴν ταπεινωσιν τῆς προτερίας. Περιφρονηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ἄλδέρτου δὲν ἐνόει ν' ἀφήσῃ αὐτὸν εὐτυχοῦντα πλῆσιον ἄλλης, ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας. Πείθουσα τὸν Κιλλιὰν νὰ παρακολουθῆσῃ αὐτῇ ἐπὶ τῷ κινδύνῳ τοῦ νὰ τὸν φονεύσῃ, κατέστρεψε πάσας τὰς ἐλπίδας τοῦ Σενάκ, ἃς ἐμάντευσε. Τὸ πρῶτον ὁ Σενάκ κατενόει τὴν ἀλήθειαν ὅτι δεινὸν ἐκπολεμοῦσθαι πρὸς γυναῖκα.

Ἐπὶ μίαν ὥραν παρετάθη ἢ συζήτησις, ἂν δύναται ν' ἀποκληθῆ τοιαύτη διάλογος, καθ' ὃν οὐδεὶς οὔτε θέλει, οὔτε δύναται νὰ ἀποκαλύψῃ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ. Ὁ Χριστιανὸς ἀπέιχε βεβαίως ν' ἀφηγηθῆ διὰ ποίων καταχθονίων ἐρωτοτροπιῶν καὶ δελεαστικῶν ὑποσχέσεων ἢ κυρία Κεστεμβέρτ κατάρθωσε νὰ τὸν ζεύξῃ εἰς τὸ ἄσμα αὐτῆς. Ἡ Θηρεσία, ταρασσομένη ὑπὸ νέων ἐνδοιασμῶν, ἐφοβεῖτο μὴ καταπολεμοῦσα τὴν ἰδέαν τῆς ἀπροσδοκίτου ταύτης ἀναχωρήσεως δὲν ἐσκέπτετο ἀποκλειστικῶς περὶ τοῦ ἀδελφοῦ. Ὁ Σενάκ κατὰ τὴν ἐλαχίστην λέξιν, ἢν ἔλεγεν ὑπὲρ παρατάσεως τῆς διαμονῆς, ἔβλεπε σφινθροδολοῦντας ἐξ ὄργης τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ φίλου αὐτοῦ, οὗ ἐμάντευε τὴν ὑποδοῦλωσιν. Ἡ μίστρες Κράου δὲν εἶχε ψῆφον ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἐπὶ τέλους, πρόδηλον ὅτι ἢ ἀπόφασις τοῦ μαρκησίου ἦν ὀριστική, ὅτι διὰ τὸν τύπον μόνον ἐπληρώτα τοὺς ἄλλους καὶ ὅτι, κἂν ἐτι ἢ Νέψθου οὐ παρέμενε, θ' ἀπεδέχετο ξενίαν ἐν τῷ δρόμῳ. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, πᾶσα ἀντίστασις ἀπέβαινε ματαία καί, ὡς συνήθως συμβαίνει, ἢ φρόνησις ἐπειθαναγκάσθη ὑπὸ τῆς ἀφροσύνης.

Ὁ Ἄλδέρτος ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοδοῦτον θυμαλγέστερος, ὅσον πρὸ τινῶν μόλις ὥρῶν ἐθεώρει ἑαυτὸν ἀπαλλαγέντα τοῦ κακοῦ δαίμονος τοῦ βίου αὐτοῦ. Μάτην προδεπάθει νὰ ἐμβλέψῃ ψυχρότερον εἰς τὰ πράγματα. Ἠγωνίζετο νὰ πείσῃ ἑαυτὸν ὅτι ἀπλῶς καὶ μόνον ἐπεσπεύδετο οὕτως ἐβδομάδας τινὰς ἢ ἐκτέλεισις ἀναποδράστων ἄλλως γεγονότων· θάπτον ἢ βράδιον ἐμελλε νὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Θηρεσίαν, ἢ μᾶλλον ἢ Θηρεσία ἐμελλεν, ἐγκαταλείπουσα τὸν κόσμον, νὰ ἐγκαταλίπῃ αὐτόν· δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γείνη σύζυγός του· ἐν τούτῳ ἐνέκειτο τὸ κακὸν καὶ οὐχὶ ἐν χωρισμῷ ὀλίγον ταχύτερῳ, οὐχὶ ἐν τῇ ἀπωλείᾳ ὀλίγων ὥρῶν οἰκειότητος ἄνευ ἐλπίδων. Δὲν ἦτο προτιμότερον νὰ τελειώσῃ τὸ πρᾶγμα τα-

χέως; Τὸ ἄλγος δὲν θὰ ἦτο τόσῳ σφοδρότερον ὅσῳ ἡ θυσία θὰ ἐγένετο βραδύτερον;

Ταῦτα ὑπηγόρευεν αὐτῷ ὁ νοῦς. ἀλλ' ὅμως τὴν καρδίαν αὐτοῦ πικροτάτη συνέθλιβεν ἀπογοήτευσις.

— Τίς οἶδεν, ἐσκέπτετο, τί θὰ ἐγένετο ἐάν ἠδυνάμην νὰ τὴν βλέπω, νὰ τῆ ὀμιλῶ καθ' ἑκάστην ἐπὶ μακρὰς ὥρας ἕνα ὅλον μῆνα; Φεῦ! τὴν ὥραν ταύτην εἶναι εὐτυχὴς ἐκείνη! Δοξάζει τὸν Θεόν. Σκέπτεται ὅτι ποιεῖται τὰ πρῶτα βήματα ὅπως ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν οἶκον, ἐν ᾧ μέλλει νὰ ζήσῃ καὶ ν' ἀποθάνῃ, λησμονοῦσα καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομά μου. . .

Ὁ Ἄλδέρτος ἠπατάτο. Ἡ Θηρεσία δὲ Κιλλιάν δὲν ἦτο εὐτυχὴς, οὔτε ἐδόξαζε τὸν Θεόν. Δὲν ἦτο πλέον γονυπετὴς πρὸ τῆς Παρθένου καὶ τὰ χεῖρα μόνα ἐψιδύριδαν λέξεις, αἵτινες δὲν διπλόθον διὰ τῆς καρδίας αὐτῆς. Περιεπάτει ἐν τῷ δωματίῳ, φλόγα ἐν τῇ κεφαλῇ αἰσθανομένη, μὴ ἀναγνωρίζουσα πλέον ἐαυτήν, ἐκπεπληγμένη, τεταπεινωμένη, ἀπελπισ ἐπὶ τῇ ἀνακαλύψει ὅτι δὲν ἦ ὁ ὕψιστος πλέον ν' ἀγάζεται βλέπουσα ἐγγίζουσαν τὴν ὥραν, καθ' ἣν μόνον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ θὰ ἔμμενεν, ἐγγυτέρω τοῦ Θεοῦ.

Τὴν ἐπιούσαν ἀπὸ πρωίας ὁ Ἄλδέρτος ἐδέσσε νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῶν παντοδαπῶν παρασκευῶν πρὸς ἀναχώρησιν, ἥτις ὄρισθῃ τὴν ἐπιούσαν. Ἐνῶ ἦτο ἐν τῷ φωτογραφεῖῳ, ἐκλέγων ἀπόψεις τῆς Λουξὸρ καὶ τῆς Καρνάκ, εἶδεν αἰφνης εἰσέρχομένην τὴν Κλοτίλδην, ἥτις προσελθοῦσα ἔτεινεν αὐτῷ τὴν χεῖρα, ὡσεὶ μηδὲν ἑκτακτον ἐπισυνέδῃ ποτὲ μετὰ αὐτῶν. Ὁ Σενάκ ἐχαιρέτισε τὴν νεαρὰν γυναῖκα μὴ ἐγγίδας τὴν χεῖρα αὐτῆς.

— ὦ! ταλαίπωρὲ μου φίλε, εἶπε μετ' ἐπαγωγότητος μειδιάματος ἡ Κλοτίλδη, τὸ πρῶγμα λοιπὸν εἶναι σπουδαῖον; Μὲ μισεῖτε μέχρι θανάτου; Μὴ τυχὸν νομίζετε ὅτι συνετέλεσά πως εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῶν Κιλλιάν καὶ ἡμῶν;

— Δὲν γνωρίζετε ἂν ἀναχωρῶ, ἀπάντησεν ὁ Σενάκ τραχύτερόν πως.

— Ἀλλὰ ναί, ἀγαπητέ, κύριε, ἐκείνη ἀναχωρεῖ, ἀναχωροῦμεν, ἀναχωρεῖτε, ἀναχωροῦσιν. Ἄνευ τούτου δὲν θὰ ἦσθε ἐδῶ φροντίζων νὰ κάμψετε συλλογὴν τῶν ἀναμνήσεών σας διὰ τὸ λεύκωμά σας. Αἱ ἀναμνήσεις αὗται εἶναι θερμαὶ καὶ εὐφρόδουνοι;

Καὶ γέλωσ ἀργυρόπλοχος ἀπεκάλυψε τὸ ἔρκος τῶν ὀδόντων αὐτῆς. Ὁ Ἄλδέρτος, ὡς εὐνόητος, οὐδεμίαν εἶχεν ὄρεξιν νὰ γελάσῃ.

— Μεταξὺ μας εἰρήσθω, ἐξηκολούθησεν ἡ γυνή, στερεῖσθε φιλοσοφίας καὶ πείρας. Φαίνεσθε ὡς ἐμβρόντητος· καὶ ὅμως χθὲς ἀκόμη σὰς προσοδοποιοῦν περὶ τῆς ἐνοκίψεως ἀπροόπτων· ὀμιλοῦν σπουδαίως, ὡς βλέπετε.

— Δὲν σὰς ἐθεώρουν τόσον σπουδαίαν, ὥστε νὰ φονεύητε ἕνα ἄνθρωπον χάριν μοχθηρᾶς ἢ ἐρωτοτρόπου παιδιᾶς.

— Νὰ φονεύσω ἕνα ἄνθρωπον; Ἄ! ὀμιλεῖτε περὶ τοῦ μαρκησίου; ἀλλ' ἐκεῖνος διατείνεται ὅλως τούναντιον. Ἐάν ἀκούσω ἐκεῖνον, θὰ τὸν ἐφόνευον ἀναχωροῦσα ἀνευ αὐτοῦ. Ποῖον νὰ πιστεύσω; Ἐν πάσῃ περιπτώσει, σεῖς θὰ πταίητε. Εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζητε τόσον ὀλίγον τὰς γυναῖκας ἐν γένει καὶ τὴν δούλην σας ἰδιαιτέρως; Ἦμην καταταταραγμένη ἐπαναβλέπουσα ἡμᾶς. Διὰ δύο λέξεων, ἔστω καὶ ἂν

δὲν τὰς ἐσκέπτεσθε, διὰ μιᾶς ὑποσχέσεως, ἔστω καὶ ἂν δὲν τὴν ἐτηρεῖτε, ἠδύνασθε νὰ με κάμψετε ὅ,τι ἠθέλετε. Κατὰ βίθος, δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἐμποδίσω νὰ περιδιαβάζητε ἐν Αἰγύπτῳ μετὰ καλλιμάρθου κόρης, καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ἐνομίζετε ὅτι ἤμην ἐν Γαλλίᾳ.

Ὁ Ἄλδέρτος ἀπάντησε μετὰ τινος ἰταμότητος, ἦν δὲν ἠδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ.

— Τὸ ἐγνωρίζον ὅτι εἶσθε ἐν Αἰγύπτῳ· εἶδον ἅμα φάσας εἰς Κάϊρον τὸ φωτογράφημά σας εἰς τοῦ Σεβάχ. Ἀλλὰ πρὸς τί ὅλοι αὐτοὶ οἱ λόγοι; Δὲν ἀγνοῶ ὅτι αἱ γυναῖκες ἀνευ προλήψεων κέκτνται ἀκαταγόνιστον σχεδὸν δύναμιν εἰς τὸ κακοποιεῖν καὶ ὅτι εἶσθε ἐξ αὐτῶν τῶν γυναικῶν. Τελέσατε τὸν θρίαμβον τῆς ἰσχύος σας ἐπὶ τῆς ἀδυναμίας ἄλλου. Ἐπ' ἐμοῦ οὐδὲν δύνασθε.

Ἐλθεῖσθε εἰς τὴν Νέψθυον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος καὶ οὐδὲ λέξιν εἶπε περὶ τῆς συναντήσεως ταύτης. Ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων οὐδεὶς ἠθελε ν' ἀφηγηθῆ τὰ κατ' αὐτόν· αἱ ἐπὶ τῇ ἀναχωρήσει παρασκευαίαι ἀπερρόφων πάσαν τὴν προσοχὴν, οὐδεμίαν ἰλαρότητα προκαλοῦσαι ἐκτὸς μόνον παρὰ τῷ Κιλλιάν, ὅστις τυραννικότερον λαμβάνων ἦθος ἀπῆλθον ὅπως ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ ἐπισκεφθῆ τοὺς Λασσαδιέλ καὶ εὐχαριστήσῃ αὐτοῖς διότι εὐπρεστῆθησαν νὰ θυμολκῆσθε τὴν Νέψθυον. Αἱ δύο γυναῖκες ἐδεξιώθησαν τὴν Θηρεσίαν, καὶ ἡ μὲν Μαργαρίτα ἐξήταξεν αὐτὴν ὡς σπάνιον πτηνόν, ἡ δὲ Κλοτίλδη προσέπειζεν αὐτῇ ὡς γαλῆ πρὸς μὴν καὶ αὐταρέσκως διηγείτο αὐτῇ ὅτι καθ' ὅλην τὴν πρωίαν περιήρχετο τὰ πρατήρια μετὰ τοῦ Ἄλδέρτου.

Βεβαίως πάντα ταῦτα οὐδόλως ἐνδιέφερον εἰς μέλλουσαν δόκιμον. Καὶ ὅμως ἡ Θηρεσία τοσοῦτον ἦν τεθορυβημένη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ὥστε ἀδύνατον νὰ εἴπῃ τις τί θὰ συνέβαιναν ἐάν εὐρίσκοντο ἐν Λουξὸρ μοναστήρια. Εὐτυχῶς ὅμως δὲν ὑπῆρχον εἰμῆ μοῖαι.

ΙΓ'.

Τὴν ἐπιούσαν, περὶ δυσμᾶς ἡλίου, ὁ Σενάκ ἐκάθητο κατάμονος ἐν τῇ πρώρᾳ τῆς Νέψθυος, ἥς τὸ κατάστρωμα ἦν σχεδὸν ἔρημον, διότι τὸ πλῆρωμα, περιττὸν τοῦ λοιποῦ, ἀπέβη τὸ πλεῖστον ἐν Θήβαις.

Ἀριστερᾷ ὁ ἥλιος ἔδυσ καταλείπων ἐν τῷ οὐρανῷ φωταυγῆ θειοῦχρον ταινίαν ὑπαμαυρομένην ὑπὸ τοῦ ἐπικρεμαμένου ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ ἀμυώδους καταπετάσματος. Εὐρύτερα τις ὠχρόχρους ζώνη ἀγῆρχετο μετ' ἀλείρου βαθμολογίας ἀποχρώσεων μέχρι τοῦ ζενίθ, τοῦ κεκοσμημένου ἦδη διὰ τῶν ἰοχρόων πέπλων, ἃς ἡ νύξ τῆς Ἀνατολῆς, εἰς συνάντησιν τοῦ βασιλικοῦ αὐτῆς συζύγου σπεύδουσα, ἐπὶ ὀλίγα μόνον περιβάλλεται λεπτά.

Δεξιᾷ τὸ ζοφερὸν στερεῶμα ἐλάμβανε χροίαν θαμβουμένου καλαΐδος, ὡσεὶ σὺν τῇ ἐξαφανίσει τοῦ φωταυγοῦς ἀστέρος συνεξέλειπεν ἡ ζωὴ αὐτοῦ. Καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τῆς αἰγλῆς τῆς φωτοδόλου δύσεως καὶ ἐπὶ τῆς στυγνότητος τῆς γνοφερᾶς ἀνατολῆς ἀπεμορφοῦντο ἀποτόμως τῶν ὄψεων τοῦ ποταμοῦ τὰ γωνιώδη σχήματα, τῶν ἀμυώδων λόφων αἱ ὑγραὶ καμπαὶ καὶ αἱ κορυφαὶ τῶν ὑπὸ θυσάνου πυκνοφύλλου καὶ συνηρεφοῦς ἐπιστεφομένων φοινίκων.

Οὐδείς κρότος πλὴν τοῦ φλοίσβου τοῦ φεύγοντος περὶ τὸ πλοῖον ὕδατος. Οὔτε δερβουκά πλέον, οὔτε ζαμαρά, οὔτε ἄσματα, οὔτε χοροί. Τὰ μεγάλα ἰστία ἀδρανῶς ἐκρέμαντο περὶ τὰς κεκλιμένας κεραιάς· τὸ σκάφος ἐφαίνετο νεκρόν· τὸ ποιητικὸν ὄνειρον τοῦ ταξειδίου εἶχε λήξει. Νέφος μέλανος καπνοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν μηχανῶν τοῦ Τοπαζίου, μακρὸν καλωδιον, δι' οὗ προσεδένετο ἡ πρῶρα τῆς Νέφθου στρομενῆς ἐν τῷ ὑπὸ τῆς παφλαζούσης ἔλικος σχηματιζομένῳ ὀλκῷ, ταῦτα καὶ μόνα ἀντικαθίστων τὴν ἀνεμοφόρητον πτέρυγα καὶ τὰ ἤχηρά ἐλεσσά τῶν ναυτῶν προσκυπτόντων πρὸς τὰς μακρὰς αὐτῶν κόπας.

Πᾶσαι αἱ ἐλπίδες τοῦ Σενάκ ἐματαῖοῦντο ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης. Πρὸ ὀλίγων ὥρῶν ἦν βέβαιος περὶ ἐβδομάδων εὐδαιμονίας ἐναγωνίου μὲν καὶ ὁμοῦ ἀπαραμίλλου. Εἶτα ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ ὄνειρον τοῦτο καὶ ν' ἄρκεσθῆ ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας, ὅσας ἀπητούντο διὰ τὸν ἀπὸ Λουξὸρ εἰς Κάϊρον κατάπλου. Ἐπίστευεν ὅτι αἱ τέσσαρες αὗται ἡμέραι τοῦλάχιστον θὰ ἦσαν ἡμέραι ἀλησιμόνητοι. — Ἐγνώριζεν ὅτι ὁ Χριστιανὸς θὰ παρέμενε ἐν τῷ δρόμῳ καὶ ἠλπιζεν ὅτι κατὰ τὸν βραχὺν τοῦτον διάπλου θὰ εἶχε τὴν Θηρεσίαν μόνην μεθ' ἑαυτοῦ.

Καὶ ὄντως ἀπὸ τῆς ὥρας τοῦ ἀπόπλου ὁ Κιλλιὰν ἐγκατεστάθη ἐπὶ τοῦ Τοπαζίου, ὅθεν δὲν θ' ἀπῆρχετο πρὸ τῆς νυκτός. Ἡ Θηρεσία κληθεῖσα νὰ παρακολουθῆσθαι τῇ ἀδελφῷ ἀπεποιήθη προφασισθεῖσα τὰς δυσχερείας. Ὁ Ἀλβέρτος τόσῳ εὐκολώτερον ἀπεποιήθη ὅσῳ διὰ τὸν τύπον μόνον εἶχε προσκλῆθῃ.

Ἔως τότε τὰ πράγματα εἶδαι καλῶς. Ἀλλ' ἐκ τῆς πρώτης λέξεως, ἦν ἀπήγγειλεν ἡ δεσποινὶς Κιλλιὰν ἀπαντῶσα εἰς τὸν ἐπιβιβάσιμον αὐτοῦ, κατενόησεν ὅτι ἠθελε ν' ἀνακτιθῆσθαι ὅλην ἑαυτὴν μετὰ τὴν μικρὰν συγκατάβασιν, ἦν ἔσχε· δὲν ἀπεμάκρυνε βεβαίως τὸν νέον ἀπὸ τῆς παρουσίας αὐτῆς, οὔτε ἐφαίνετο φεύγουσα τὴν μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξιν, ἀλλ' ὅ,τι καὶ ἂν ἔλεγεν ἐκεῖνος, αὐτὴ μετὰ τινος φράσεως ἐπανήρχετο εἰς τὸ μοναδικὸν θέμα αὐτῆς.

Καθ' ἅπασαν τὴν μεσημέριαν εικοσάκις μεταξὺ αὐτῶν ἐπανεληφθῆ ὁ ὀλιθερὸς ἀκροβολισμὸς Ὁ Ἀλβέρτος τὸ κατ' ἀρχὰς ἐνόμιζεν ὅτι ἡ νεάνις θ' ἀπνύδα ἢ θὰ ἠλέει αὐτόν· ἀλλὰ τούναντιον ἐπέχαιρεν ὁμιλοῦσα περὶ τῶν φηκτοτέρων λεπτομερειῶν τῆς προσεχοῦς αὐτῆς θυσίας· ἐξῆρε τὸ ἐντρούφημα τῆς θυσίας ταύτης μετὰ φωνῆς, ἧς οἱ παράδοξοι καὶ σπαραξικάρδιοι ἐνίοτε ἤχοι διέψευδον τοὺς ἀπαστράπτοντας αἰγλὴν προσποιητῆς εὐαρεσκείας ὀφθαλμοῦς. Ὁ Σενάκ ἠγωνίζετο τότε νὰ κατανοήσῃ ποία παγετώδης πνοὴ ἐμάρανε τὸ δειλημόνως πρὸ τινῶν ἡμερῶν ἐπὶ τοῦ ἐπαγωγῶ ἐκείνου στόματος ἐπανθῆσαν μεϊδιάμα.

— Διατί δὲν εἴσθε πλέον ἐκ τοῦ κόσμου τούτου; ἠρώτα αὐτὴν. Διατί φαίνεσθε λαμβάνουσα παρ' ἐμοῦ ὀπίσω τὴν φιλίαν σας; Ποία μεταβολὴ ἐπῆλθεν;

Ἐκεῖνη ἀπάντησε βλέπουσα τὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου ἰστίου τοῦ δρόμου μικρὰν ἐρυθρὰν σημαίαν·

— Δὲν βλέπετε ὅτι ἔχομεν νῦν τὴν πρῶραν ἐστραμμένην πρὸς τὸν λιμένα, ἐν τῷ ὀποίῳ με περιμένονσι; Πῶς ν' ἀποδρέψω τὴν διάνοιαν ἀπ' ἐκεί-

νου, ὅπερ εἶναι ὁ σκοπὸς τοῦ τελευταίου τούτου ταξειδίου; Διὰ τῆς θύρας, ἥτις μετ' ὀλίγον θ' ἀνοίχθῃ, οὐδὲν γνῖνον καὶ ἀνθρώπινον δέον νὰ διέλθῃ.

Ἐνίοτε, ὅπως ἀποφύγη δοκιμασίαν ἀνωφελῶς αὐτὸν κατασπαράπτουσαν, ὁ Ἀλβέρτος ἀπεσύρετο πρὸς τὴν πρῶραν τῆς Νέφθου· ἀλλὰ μετὰ μικρὸν βλέπων τὰς ὄχθας ταχέως φευγούσας ἐσκέπτετο ὅτι ἐγγύς ἦν ὁ χρόνος καθ' ὃν θὰ ἐθρῆναι ὡς ἀπολεσθεῖσαν εὐτυχίαν τὰς δακεθύμους ταύτας ὥρας, καὶ ἐπανήρχετο εἰς τὸ ἄνδρον ἐλπίζων ὅτι θὰ καταλάμβανε ἴχνος συγκινήσεως, σιάν οἴκτου ἐπὶ τοῦ μαρμαρίνου προσώπου τῆς Θηρεσίας· ἀλλ' εὗρισκεν αὐτὴν βεδουθισμένην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν θρησκευτικοῦ βιβλίου, ὅπερ ἀπειθῆ ἄμα αὐτοῦ ἐρχομένου μετὰ τῆς στυγνῆς ἀδιαφορίας μοναχῆς ὑποδεχομένης ξένον ἐν τῷ ἐντευκτοίῳ.

Οὕτω παρῆλθεν ἡ πρώτη τῆς ἐπανάδου ἡμέρα· περὶ δυσμὰς ἡλίου ὁ Ἀλβέρτος ἀνέκραξε ληθμονῶν τὴν παρουσίαν τῆς μίστρας Κρόου.

— Νομίζετε λοιπὸν ὅτι τὸ κακόν, τὸ ὁποῖον μοὶ προσενεῖτε ὡς προσθέτει, μίαν ἐτι εὐάρεστον τῷ Θεῷ πράξις;

Μόλις ἐπέρανε τὸν λόγον, ἡ δεσποινὶς δὲ Κιλλιὰν ἀπάντησε·

— Διατί δὲν ὑπάγετε εἰς τὸν δρόμονα μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀφοῦ ἐδῶ πάσχετε;

Ὀλίγον ἔλειψε νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὴν ὀργὴν, ἦν αἱ λέξεις αὗται προῦκάλεσαν παρ' αὐτῆς. Ὀλίγον ἔλειψε ν' ἀφηγηθῆ ποία ἢ ἐπὶ τοῦ Τοπαζίου, τί ἄλλοτε ἐπραξε, τί καὶ τελευταῖον ἐτι, τί κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην συνετέλει. Ἀλλ' ὁ εὐπατριδὴς, τηρῶν τὸ ἐπιβαλλόμενον ὑπὸ τῆς τιμῆς ἀπόρητον, ἔφυγε μὲν εἰπὼν μετὰ βαθείας ἐκλύσεως. Διευθύνθη πρὸς τὴν πρῶραν, ἐνθ' ὅθ' ὁ ἡλιος ἔδυνε ὀπίσθεν τῶν λιδικῶν ὄρων, ἠσθάνετο πυκνοτέραν ἐτι σκοτίαν τὴν καρδίαν αὐτοῦ καταλαμβάνουσαν.

— Οὕτω λοιπὸν, ἔλεγε ὁ νέον, οὐδέποτε θὰ ἦμαι καὶ ἐγὼ ἐξ ἐκείνων εἰς οὓς προσεμεϊδιάσεν ὁ ἔρως! Δύο γυναῖκες ἐπύκρναν τὴν ζωὴν μου, με ἀπέβαλον ἢ μὲν χάριν ἄλλου ἀνδρός, ἢ δὲ χάριν τοῦ Θεοῦ! Πῶς θὰ ἐπάλαιον τὴν ὥραν ταύτην, ἂν ἢ πάλιν ἦτο δυνατὴ! Ἀλλὰ φῦ! κατὰ τοῦ τελευταίου τούτου ἀντιζήλου τί δύναται ὁ ἀνθρώπινος ἔρως;

Ἡ αὐρα ἐπνεε φέρουσα εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ τοὺς ἤχους κλειδοκυμβάλου καὶ τοὺς φθόγγους τῆς ἀγγυροῦχου φωνῆς τῆς Κλοτιλδῆς. Ἀνεγνώριδεν εὐθὺς τὴν μελωδίαν, ἦν χάριν τοῦ Χριστιανοῦ ἔφαλε· πολλὰκις καὶ αὐτὸς ἠκροάσθη τὴν μελωδίαν ταύτην γονυπετῆς πρὸ τῆς τότε μνηστῆς καὶ τὸ βλέμμα πλανῶν ἀπὸ τῶν ἀδρῶν χειρῶν εἰς τοὺς βαθυμέλανας ὀφθαλμοὺς αὐτῆς· δὲν ἠδυνήθη δὲ νὰ μὴ εἴπῃ μεγαλοφώνως·

— Χλεῦν ἄρα γε μοὶ ἀποστέλλεις ἢ προσκλῆδιν μοὶ ἀπευθύνεις, κακοποιὸν πλάσμα;

Καὶ ἡ Νέφθου εἰς ἐξοκλοῦται πλέονσα καὶ φέρουσα αὐτὸν ὡς αἰχμάλωτον, διότι δὲν ἠθέλησε νὰ ἐπισκεφθῆ τὴν Κλοτιλδῆν ἐπὶ τοῦ δρόμου, ὅπως δυναθῆ αὐτὴ νὰ εἴπῃ εἰς τὴν φίλν αὐτῆς· «Ἴδου αὐτὸς εἰς τοὺς πόδας μου· τὸν κατέκτενα καὶ πάλιν».

Τὴν ὥραν ἐκεῖνην ὑψηλοὶ ἀπορροῶδες βράχοι ὑπερκειμένοι τοῦ ποταμοῦ βαθυτάτην καθίστων τὴν νύκτα. Ἐν κτύπημα πελέκως εἰς τὸ καλωδιον, καὶ τὸ

G. E. LESSING.

ΛΑΟΚΟΩΝ*

*H

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

Πρὸς τούτοις οἱ καλλιτέχνη οὐδὲν ἐθεώρησαν λυσιτελέειν ἐκ τοῦ ποιητοῦ ν' ἀρυσθῶσιν ὡς πρὸς τὴν περιπλοκὴν τῶν ὄψεων ἢ τὴν ἐλευθερίαν τῶν βραχιόνων. Ὁ Βιργίλιος ἀφίησι τοὺς ὄψεις διπλῶς νὰ περιστραφῶσι περὶ τὴν γαστέρα καὶ τὸν λαιμὸν τοῦ Λαοκόοντος καὶ ὑψηλά αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν νὰ προεξέχωσιν αὐτοῦ.

Bis me iam amplexi, bis collo squamea circum
Terga dati, superant capite et cervicibus altis.

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐξαιρετικῶς πληροὶ τὴν ἡμετέραν φαντασίαν· τὰ εὐγενέστατα τῶν μελῶν μέχρι πνιγμοῦ εἰσι πεπιεσμένα, τὸ δὲ δηλητήριον φέρεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ πρόσωπον. Παρὰ ταῦτα ὅμως ἡ εἰκὼν αὕτη δὲν ἦτο εἰκὼν διὰ καλλιτέχνας, βουλομένους νὰ παραστήσωσι τὰς ἐπὶ τοῦ σώματος ἐνεργείας τοῦ δηλητηρίου καὶ τοῦ πόνου. Διότι ἵνα δυνηθῶσι νὰ παρατηρήσωσι ταύτας, εἶδει τὰ κύρια μέλη ὅσον τὸ δυνατόν ἐλεύθερα νὰ ὦσι καὶ οὐδεμίαν ἐξωτερικὴ δύναμις νὰ ἐνεργῇ ἐπ' αὐτῶν ὡς δυναμένη νὰ μεταβάλλῃ καὶ ἐξασθενίσει τὴν λειτουργίαν τῶν πασχόντων νεύρων καὶ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ μύων. Αἱ διπλαῖ περιστροφαὶ τῶν ὄψεων ἤθελον καλύψει τὴν ὄλην κοιλίαν, ὅπως δ' ἀόρατος ἤθελε μείνει ἡ ὀδονηρὰ ἐκείνη τῆς κάτω κοιλίας συστολή, ἣτις ἄλλως τε τοσοῦτον ἐκφραστικὴ εἶναι. Ὁ,τι δῆποτε ἐκ τῆς κοιλίας, ἠδύνατο τις τοῦτο εἶναι νὰ παρατηρήσῃ ὑπεράνω, ὑποκάτω, ἢ καὶ μεταξύ τῶν περιστροφῶν, τοῦτο ἤθελε φανῆ ὑπὸ πίεσις καὶ ἐξογκώσεως, παραγομένης οὐχὶ ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ πόνου ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ βάρους. Ὁ ἐπίσης συχνάκις συστρεφόμενος λαιμὸς θὰ κατέστρεφε καθ' ὀλοκλήριαν τὸ πυραμιδοειδὲς ὄξύ τοῦ συμπλέγματος, τὸ τοσοῦτον τέτροπον τ' ὄμμα, αἱ δ' ἐκ τῆς συσπειρώσεως ταύτης ἐλευθέρως προεξέχουσαι αἰχμηραὶ κεφαλαὶ τῶν ὄψεων θὰ προῦκάλουν τοιαύτην τινὰ αἰθνίδιον παρόμοιον ἀπὸ τοῦ ἀρμονικοῦ, ὥστε τὸ σχῆμα τοῦ ὄλου ἤθελεν ἀποδοῆ εἰς ἄκρον ὀσμωρῶν. Ὑπάρχουσι σχεδιασταί, οἵτινες τοσοῦτον ἦσαν ἀπερίσκεπτοι, ὥστε παρὰ ταῦτα τῷ ποιητῇ νὰ προσκολλῶνται. Ὁ,τι δῆποτε ὅμως κἀν ἐκ τούτου προήλθε, τοῦτο δυνάμεθα μετὰ βδελυγμοῦ νὰ γνωρίσωμεν ἐν ἄλλοις, ἐκ σελίδος τοῦ Φράνς Ἐλετν¹.

* Ἴδε ἀριθ. 9, σελ. 163 — 164.

1) Ἐν τῇ λαμπρῇ ἐκδόσει τοῦ ἀγγλοῦ Βιργιλίου, Δράϊδεν (Dryden) (London, 1697 εἰς μέγα φύλλον). Καὶ ὅμως καὶ οὗτος εἶτι τὰς περιστροφὰς τῶν ὄψεων ἀπλῶς περὶ τὴν κοιλίαν μόνον φέρει, περὶ τὸν λαιμὸν δὲ οὐδὲν. Ἀφοῦ ἄλλως τε τοιοῦτός μέτριος καλλιτέχνης εἶναι ἄξιος τυγχάνει συγγνώμης, ἠδυνάμεθα νὰ παράσχωμεν αὐτῷ τὴν ἐξῆς μόνον· ὅτι αἱ χαλκογραφαὶ ἐν τινὶ βιβλίῳ ὡς ἐρμηνεύεται ἀπλῶς δέον νὰ θεωρῶνται, οὐχὶ δ' ὡς καθ' ἑαυτὰ ὑπιστάμενα καλλιτεχνήματα.

Οἱ ἀρχαῖοι γλύπται, δι' ἐνὸς βλέμματος κατείδον ὅτι ἡ τέχνη αὐτῶν ἀπαιτεῖ ἐνταῦθα ὀλοσχερῆ τροποποιήσιν. Οὗτοι μετέθεσαν πάντας τοὺς περὶ τὴν κοιλίαν καὶ τὸν λαιμὸν ἐλιγμούς τῶν ὄψεων, περὶ τοὺς πόδας. Ἐνταῦθα αἱ περιστροφαὶ αὐταὶ ἠδύνατο χωρὶς ποσῶς τὴν ἐκφρασὶν νὰ παραβλάψωσι, τοσοῦτον νὰ καλύψωσι καὶ πιέσωσιν, ὅσον ἀγρητεῖτο. Ἐνταῦθα διήγειρον αὐταὶ συγχρόνως τὴν ἰδέαν τῆς κωλυθείσης φυγῆς καὶ εἰδός τι ἀκινήσιας, ἣτις λίαν ἐπωφελεῖς τυγχάνει τῇ τεχνιτῇ διαρκείᾳ τῆς αὐτῆς καταστάσεως.

Ἄγνοῦ πῶς συνέδη, ὥστε καθ' ὀλοκλήριαν ἐν σιωπῇ νὰ παρέλθωσι τὴν διαφορὰν ταύτην οἱ ἐλανοδίκαί, ἣτις τοσοῦτον ἐναργῶς δεικνυταὶ ἐν ταῖς τῶν ὄψεων περιστροφαῖς, μεταξύ τοῦ καλλιτεχνήματος καὶ τῆς τοῦ ποιητοῦ περιγραφῆς. Αὕτη ὑψοὶ τὴν σοφίαν τῶν καλλιτεχνῶν ἐξ ἴσου καὶ ἡ ἕτερα, ἐφ' ἧς ὄλοι τὸν νοῦν ἔχουσι καὶ τὴν ὁποῖαν δὲν τολμῶσιν οὐχὶ νὰ ἐπαινέσωσι τόσον, ὅσον μᾶλλον ζητοῦσι νὰ δικαιολογήσωσι μόνον. Ἐνοῶ δὲ τὴν ἐν τῇ περιδοῦν διαφορὰν. Ὁ τοῦ Βιργιλίου Λαοκόων παρίσταται ἐν τῇ ἱερατικῇ αὐτοῦ στολῇ, ἐν δὲ τῷ συμπλέγματι παρίσταται μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ υἱῶν, ὅπως ἀνείμων. Λέγεται δὲ ὅτι ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἵτινες ἐθεώρησαν λίαν ἀπερπὲς τὸ ὅτι υἱὸς βασιλέως, ἱερεῖος ἐν θυσίᾳ γυμνὸς παρίσταται. Τούτοις ὅμως ἀπαντῶσι λίαν σοβαρῶς γινώσκοντες τῆς καλλιτεχνίας ὅτι τοῦτο μὲν ἀπετέλει ἐν γένει σφάλμα κατὰ τῆς κρατούσης συνήθειας, ὅτι ὅμως οἱ καλλιτέχνη ἀναγκάσθησαν νὰ διαπράξωσι τοῦτο, ἅτε μὴ δυνάμενοι ταῖς παραστάσεσιν αὐτῶν ἀξιοπρεπεῖν ἐνδυμασίαν νὰ χορηγήσωσιν. Ἡ γλύπτικη, λέγουσιν, οὐδὲν δύναται ν' ἀπομιμηθῇ ὑφασμα· παχέαι πτυχαὶ ἐμποιοῦσι δυσάρεστον ἐντύπωσιν· δύο λοιπὸν κακῶν προκειμένων εἶδει νὰ ἐκλέξωσι τὸ μὴ κρείριστον, προτιμῶντες νὰ προσκρούσωσι μᾶλλον τῇ ἀληθείᾳ ἢ νὰ ἐπιδειχθῶσιν ἀξιόμημοι ὡς πρὸς τὰς στολάς¹.

1) Οὗτω κρίνει καὶ αὐτὸς ὁ Δεπλ (De Piles) ἐν τοῖς περὶ τοῦ Φρεσνῶ (στ. 210.) παρατηρήσεσιν αὐτοῦ. Remarque, si l'vous plaît, que les draperies tendres et légères n'étant données qu'au sexe féminin, les anciens Sculpteurs ont évité autant qu'ils ont pu, d'habiller les figures d'hommes; parce qu'ils ont pensé, comme nous l'avons déjà dit, qu'en Sculpture on ne pouvait imiter les étoffes et que les gros plis faisaient un mauvais effet. Il y a presque autant d'exemples de cette vérité, qu'il y a parmi les antiques de figures d'hommes nus. Je rapporterai seulement celui du Laocoon, lequel selon la vraisemblance devrait être vêtu. En effet, qu'elle apparence y a-t-il qu'un fils de Rois, qu'un Prêtre d'Apollon se trouvât tout nud dans la cérémonie actuelle d'un sacrifice; car les serpens passèrent de l'Isle de Ténédes au rivage de Troye et surprirent Laocoon et ses fils dans le temps même qu'il sacrifiait à Neptune sur le bord de la mer comme le marque Virgile dans le second livre de son Enéide. Cependant les Artistes, qui sont les Auteurs de ce bel ouvrage ont bien vu, qu'ils ne pouvaient pas leur donner de vêtements convenables à leur qualité, sans faire comme un amas de pierres, dont la masse ressemblerait à un rocher, au lieu des trois admirables figures, qui on été et qui sont toujours l'ad-

Ἐάν δ' οἱ ἀρχαῖοι καλλιτέχνηαι ἤθελον γελάσει ἐπὶ τῇ ἐνστάσει ταύτῃ, ἀγνοῶ τί ἤθελον εἰπεῖ περὶ τῆς ἀπαντήσεως. Δὲν δύναται τις κατώτερον νὰ υποτιμήσῃ τὴν τέχνην παρ' ὅσον διὰ τοῦ ἀνωτέρω συμβαίνει. Διότι, ὑποθεθεῖσθω ὅτι ἡ γλυπτικὴ ἠδύνατο ν' ἀπομιμηθῇ τὰ διάφορα ὑψόματα μετ' ἴσης ἐπιτυχίας καὶ ἡ ζωγραφικὴ ἔπεται ἐντεῦθεν ὅτι ὁ Λαοκῶν εἶδε κατ' ἀναγκὴν νὰ παρασταθῇ ἐνδεδυμένος; Ὑπὸ ταύτην δὲ τὴν ἐνδυμασίαν οὐδὲν θ' ἀπωλλόμεν; Ἐνδυμα δέ, ἔργον δουλικῶν χειρῶν, κέκτῃται ἄρα γε τοσαύτην καλλονὴν, ὅσπν τὸ ἔργον τῆς αἰωνίου σοφίας, ἥτοι ὅσον ὀργανικὸν σῶμα; Ἡ ἀπομιμίσις δὲ τούτου ἢ ἐκείνου τὴν αὐτὴν ἀπαιτεῖ ἰκανότητα, τὴν αὐτὴν κέκτῃται ἀξίαν, ἢ τὴν αὐτὴν περιποιεῖ τιμὴν; Θέλουσιν ἀπλῶς ν' ἀπατῶνται οἱ ἡμέτεροι ὀφθαλμοὶ χωρὶς ποσῶς νὰ ἐνδιαφέρῃ αὐτοῖς τί τὸ ὄργανον τῆς ἀπάτης;

Παρά τῷ ποιητῇ τὸ ἐνδυμα δὲν κατέχει θέσιν ἐνδύματος· τοῦτο οὐδὲν καλύπτει ἢ φαντασία ἡμῶν διορθῇ τὰ πάντα διὰ τούτου. Ἐάν περιβάλληται ἢ μὴ διὰ τούτου ὁ Λαοκῶν παρὰ τῷ Βιργιλίῳ, τὸ πάθημα ἐν ἐκάστῳ μέλει τοῦ σώματος αὐτοῦ διορθῆται ὑπὸ τοῦτο ἐξ ἴσου καὶ ἐν ἀμφοτέροις ταῖς περιπτώσεσι. Τὸ μέτωπον, ὅσον ἀφορᾷ εἰς ταύτην, εἶναι μὲν περιδεδεμένον διὰ τοῦ ἱερατικοῦ ἀναδέσμου οὐχὶ ὅμως καὶ περιεκαλυμμένον. Ἄληθῶς οὐχὶ μόνον δὲν κωλύει αὐτὴν ὁ ἀνάδεσμος ἀλλὰ πολλῶ μᾶλλον ἐνδυναμόνει τὴν ἰδέαν, ἣν ἡμεῖς περὶ τοῦ δυστυχήματος τοῦ πάσχοντος ἔχομεν.

Perfusus sanie villas atroque veneno. Οὐδαμῶς συνάφεται αὐτῷ ἡ ἱερατικὴ αὐτοῦ ἀξία· καὶ αὐτὸ τὸ

mirafion des siècles. C'est pour cela que de deux inconvenièniens ils ont jugé celui des draperies beaucoup plus fâcheux. que celui d'aller contre la vérité même.

Ε Π Ι Φ Υ Λ Λ Ι Σ.

ΠΟΙΚΙΛΗ ΔΙΑΛΕΞΙΣ.

Καθηγιασθησαν τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ τὰ ὕδατα ἐπὶ τοῖς Θεοφανείσι, ἑορτῇ τῶν τρισεγίστων τοῦ χριστιανικοῦ καὶ μάλιστα τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου, τελουμένη εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐν τῷ Ἰερδάνῃ ὑπὸ Ἰωάννου βαπτίσεως τοῦ Θεοανθρώπου, καθ' ἣν ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη προσκύνησις. Ἄλλ' ὁ καθαγιασμὸς οὗτος τῶν ὑδάτων, ἡ ἑορτὴ αὕτη, μείζων θὰ ἦτο ἂν πράγματι συνετελεῖ τὴν καθαγιασμὸν καὶ πάντων καὶ πασῶν καὶ ὧν ἕκαστος κατὰ διάνοιαν ἔχει, ἡ δὲ βάπτισις τοῦ Κυρίου, τελέσαντος τὸν νόμον, ἦν λουτρὸν παλιγγενεσίας. Ἐρχονται καὶ παρέρχονται αἱ ἑορταί, μικραὶ τε καὶ μεγάλαι, ἔρχονται καὶ παρέρχονται τὰ ἔτη, ὡς παρῆλθε τὸ 1893, καὶ τὰ πράγματα μένουσι περίπου τὰ αὐτά. Ἡ βάπτισις τοῦ Ἰησοῦ ἀπέπλυνε μὲν τὸν ἄνθρωπον τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ δὲν ἀπέπλυνε αὐτὸν τῶν ἁμαρτιῶν. Μὴ τις χαρακτηρίσῃ τοῦτο ὡς βλάσφημον! Δὲν βλασφημοῦμεν, ἀλλὰ τὰ πράγματα ἐκτιθέμεθα, ἅπερ βοῶσι καὶ κράζουσι λέγοντα, ὅτι ὑπάρ-

σθμεῖον ταύτης, ὅπερ αὐτῷ πανταχοῦ δεδασμὸν καὶ τιμὴν περιποιεῖ, βεβηλοῦται καὶ διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ δηλητηριώδους πτυέλου. Ἄλλ' ὅμως ἐάν δὲν ἔπρεπε νὰ βλαβῆ τὸ κύριον ἔργον, ὦφειλεν ὁ καλλιτέχνης νὰ παραιτηθῇ τὴν δευτερεύουσαν ταύτην ἰδέαν. Κατὰ μέγα μέρος ἐπίσης θὰ ἐμείον τὴν ἐκφρασὴν καὶ ἂν μόνον τὸν ἀνάδεσμον εἰς τὸν Λαοκῶντα ἐπέτρεπε νὰ φέγῃ. Τὸ μέτωπον θὰ ἐκάλυπτετο ἐν μέρει· τὸ μέτωπον δὲ εἶναι ἡ ἔδρα τῆς ἐκφράσεως. Ὡς λοιπὸν ἐν τῷ κραυγάζειν ἐθυσίασε τὴν ἐκφρασὴν τῇ καλλονῇ, οὕτω καὶ ἐναυθῆα ἐθυσίασε τὸ σύνθηρος εἰς τὴν ἐκφρασιν. Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐν γένει τὸ σύνθηρος μικρὰν εἶχεν ἀξίαν. Ἡσθάνοντο οὗτοι ὅτι ὁ ὑψίστος προορισμὸς τῆς ἑαυτῶν τέχνης εἰς τὴν παντελεῖ στέγησιν τούτου ὠδήγει αὐτούς. Τὸ καλὸν δὲ ἀποτελεῖ τὸν ὑψίστον τοῦτον προορισμὸν· τὰ ἐνδύματα ἐπενόησεν ἢ ἀνάγκη· τί τὸ κοινὸν ὅμως μεταξύ τέχνης καὶ ἀνάγκης; Ὁμολογῶ ὅτι ὑπάρχει καλὸν καὶ ἐν τῇ περιβολῇ· ἀλλὰ ὅποιαν ἀξίαν ἔχει τοῦτο ἀπέναντι τῆς καλλονῆς τῆς ἀνθρωπίνης μορφῆς; Καὶ ἤθελον εὐχαριστηθῆ διὰ τοῦ ἐλάσσονος ὁ τὰ μείζων δυνάμενος; Δίαν φοδοῦμαι μὴ ὁ τελειότατος περὶ τὴν περιβολὴν καλλιτέχνης, διὰ τῆς ἐπιτηδειότητος αὐτοῦ ταύτης ἀποδεικνύῃ ἐν τίνι ὑπολείπεται.

ΣΤ'.

Ἡ ἐμὴ προϋπόθεσις ὅτι οἱ καλλιτέχνηαι ἀπεμιμήθησαν τὸν ποιητὴν οὐδόλως συντελεῖ πρὸς ὑποτίμησιν τούτων. Τούναντιον ἡ σοφία αὐτῶν πολλῶ περισσότερον διαλύμπει ἐν τῇ ὑπ' αὐτῶν ταύτῃ ἀπομιμῆσει. Οὗτοι παρηκολούθησαν τὸν ποιητὴν χωρὶς οὐδ' ὑπ' ἐλάχιστον ἐπ' αὐτοῦ νὰ παραπλανηθῶσιν. Εἶχον μὲν πρότυπον, ἀλλ' ἐπειδὴ ὦφειλον νὰ μεταδιδάσωσιν αὐτὸ ἀπὸ μιᾶς τέχνης εἰς ἄλλαν ἐπαρκοῦς ἔτυχον εὐκαιρίας ἵνα καὶ αὐτοὶ οὗτοι σκεφθῶσιν. Αἱ

χουσι πολλὰ ἔτι ἁμαρτία παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, ὧν καὶ ὁ κομματισμὸς, ὅστις ρίπτει πολλάκις ἡμᾶς εἰς μέγιστα κακά. Ὡ! πόσον σωτήριον θὰ ἦτο ἂν ὑπῆρχε μεγάλη τις κολυμβήθρα Σιλωάμ, πόσοι θ' ἀνέβλεπον ἐμβαπτιζόμενοι ἐν αὐτῇ! Ἄλλὰ τὰ πράγματα χωροῦσι, χωροῦσι καὶ προχωροῦσι μάλιστα πολύ, κίνδυνος δὲ μὴ καταλήξωσιν εἰς τὸ ἀπροχώρητον. Εἶθε τὰ φῶτα νὰ φωτίσωσι πάντας καὶ μάλιστα ἐκείνους, οἵτινες ἐκλήθησαν μὴ μόνον ἔμενῃν ἀλλὰ καὶ περιάγειν αὐτὰ καὶ δι' αὐτῶν διαλύειν τὰ σκότη! Εἶθε τὰ φῶτα νὰ φωτίσωσι πάντας ἡμᾶς! Ἀμήν.

* * *

Ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Φιλολογικῷ Συλλόγῳ ἀνεγνώσθη τῇ παρελθούσῃ δευτέρῃ ὑπόμνημα τοῦ ἐγκρίτου ἱατροῦ καὶ φίλου κ. Ἀναστασίου Χρηστίδου «περὶ τοῦ προγράμματος καὶ τῶν ἐκδόσεων τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης!» Τοῦ ὑπομνήματος τούτου, δι' οὗ προτείνεται ἡ μεταρρύθμισις τῆς Ζωγραφείου Βιβλιοθήκης, παραδεχόμεθα μὲν ἰδέας τινὰς, ἀλλ' ἀποκρούμεν ἰκανὰς καὶ μάλιστα τὸ συμπέρασμα, καθ' ὃ προτείνεται ἡ ἐγκατάλειψις τῶν ἐλλήνων συγγραφέων καὶ ἡ ἀνάληψις ἐκδόσεων ξένων ἐγχειριδίων καὶ ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων. Τὰ περὶ τῆς ἀρχαίας δὲ ἐλληνικῆς γλώσσης ὡς νεκρῶς λεγόμενα, ὡς καὶ ἄλλοτε εἶπαμεν, οὐδαμῶς ἀσφαλῆ, ἐπεμαρτύρησε δὲ τοῦτο καὶ ὁ διαπρεπὴς ἀγγλος καθηγητῆς καὶ ἐλληνοστῆς διάσημος J. Stuart Blackie διὰ

— Θεέ! Σοί εὐχαριστῶ! . . . Καί ἤδη σπεύσον! ταχὺς ὡς ὁ λαγὸς ὁ περῶν τὰς λειμῶνας, ὑπέρβηθι τὰς κορυφὰς τῶν πλατάνων, ἔρπυσον στερεῶς ἐπὶ τὸ ὑψίδημιτον τείχος ὡς ὁ μέλας κισσός, διάνυσον τὸν λοφίσκον, ὅστις ὀπίσθεν προβάλλει, καὶ εἰς τὴν κεκρυμμένην ὑπὸ σκιάν δρυῶν καὶ κλημάτων καλύβην παρὰ τὴν κλιτὸν αὐτοῦ, λάμψον ἀκαριαίως ὡς χρυσῆ χαρὰς ἀστραπὴ πρὸ τῶν τεθλιμμένων ὀμμάτων τῆς φίλης μητρὸς, ἥτις θρηνοῦσα ἐκεῖ ἀναμένει.

— Καὶ σύ, ἀδελφὴ μου;

— Ἐγώ; ἐγὼ ταχεῖα ὡς ζεφύρου πνοὴ θὰ ἀποστῶ ἐντεῦθεν· ἀλλὰ δὲν σοὶ ἀκολουθῶ· οἱ πόδες μου οἱ ἀσθενεῖς κλονοῦμενοι, ἀδυνατοῦσιν, ἵνα διανύσωσι πάλιν τὴν μακρὰν ὁδὸν· ἀλλὰ παρὰ τῇ Ἐρμιόνη, τῇ ἰσαδέλφῳ φίλῃ μου, ἥτις οὐχὶ μακρὰν ἐντεῦθεν οἰκεῖ, κατὰ τὴν ὑπὸ τὸν γείτονα κυρτοβραχίθι λοφίσκον ἄκραν τῆς πόλεως, θὰ αἰτήσω βραχεῖαν φιλεξενίαν μέχρι τῆς αὐγῆς· ὅτε δ' ὁ χρυσοῦς Φοῖβος ἐπιλάμψῃ ἀνὰ τοὺς γλαυκοὺς αἰθέρας, διὰ τῆς πρώτης φαιδρᾶς αὐτοῦ ἀκτίνος διώκων τὰς μελανοπτέρους σκιάς τῆς νυκτός, τότε κ' ἐγὼ φαιδρᾶ ὡς πτηνὸν καὶ εὐδαίμων, μετὰ τῆς γλυκαίας φίλης θὰ δρᾶμω πρὸς τὸ ἀπόκρυφον ἄντρον ὕμων.

Ἦ πλάνος γλῶσσα σειρήνος ἀγνῆς! . . ὁ νεανίας τὰ κατάρκτα ράκη τῆς εἰρκτῆς ἀπορρίπτων, τὴν μέλαιναν καλύπτων, ἦν ἡ κόρη τείνει αὐτῷ εὐπειθῶς, περιβάλλεται ὄμμα φεύγει, πετᾷ ἀπὸ τῆς θυρίδος! . . εὐδρόμει, νεαρέ! εἴθε ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ νὰ σέ σκέπη! . .

Γ'.

Λοιπὸν καὶ τὰ ἀγὰ χεῖλη λαλοῦσι τὸ ψεῦδος; λοιπὸν καὶ αἱ ὠραῖαι ψυχαὶ κρύπτουσι ἀπάτην, ὑπόκρισιν; ναί, ὁσάκις ἡ στοργή, ἡ θεία ἐκείνη στοργή, παροτρύνει αὐτὰς ἀκατασχέτως, ἵνα χάριν τῶν προσφιλῶν αὐταῖς κρύφα τὴν ζωὴν αὐτῶν θυσιάσωσι! . .

Πρὸς τί δὲν ἐξέρχεσαι, ὡς ὑπέσχεσο, κόρη, τῶν ζοφερῶν τειχῶν ἐκείνων, ταχεῖα ὡς αἴρας πνοή; πρὸς τί δὲν σπαύδεις πρὸς τὸν εὐσκιον παρὰ τὸν λόφον οἰκίσκον τῆς φίλης σου; πρὸς τί ἀτενίζεις ἐκτὸς τοῦ θολοῦ θυριδίου μετὰ θλιβεροῦ μειδιάματος; ἀλλὰ πρὸς τί, τέλος, ἐνδύεσαι γοργῶς τὰ ἀπαίσια ράκη, ἅπερ ὁ προσφιλεῖς ἀδελφός σου μετὰ μίσους ἀπέριψε;

Τί μελετᾷς; ποῖα λοιπὸν ἀρειστόλομος ἀπόφασις θαυμαστῆς αὐταπαρνησίας πληροὶ τὴν ψυχὴν σου, νεαρὰ ἥρωϊς, καὶ ποῖος σπινθὴρ ἐνθέρμου πυρός, πυρὸς τρισαγίου, καταστράπτει τὸ βαθυμέλαν βλέμμα σου; . . Ἦ, πρὸς Θεοῦ! ὄντως ἀπεφάσις λοιπὸν ἵνα θύσης σεαυτὴν ἐπὶ τοῦ θεσπεσίου βωμοῦ τῆς ἀδελφικῆς στοργῆς σου, εὐλαβῆς Ἀντιγόνη, Μακαρία ἀμώμητος; . . ποῦ λοιπὸν τὰ νεφελοέντα ὄνειρα τῆς ἀγνῆς σου ἤβης; ποῦ αἱ σκιαγραφούμεναι ἤδη χρυσαὶ τοῦ μέλλοντος ὑμεναῖοι σου ἐλπιδες, ποῦ τὰ εὐχρα ρόδα τοῦ παρασκευαζομένου ἤδη γαμηλίου στεφάνου σου; τὸσφ εὐχερῶς λοιπὸν πάντων τούτων ἀπεσπάσθη ἡ νεαρὰ σου ψυχὴ; τὸσφ ταχέως λοιπὸν ὁ παλμός τοῦ μαρτυρικοῦ ἥρωϊσμοῦ σου κατέπνιξεν ἐν σοὶ πάντα ἄλλον γλυκῆν παλμόν; . . Ἄλ-

λά πῶς, κόρη, δὲν διανοήθης ὅτι ἐπίσης σφοδρὸν ἔστα τὸ τραῦμα, ὅπερ θὰ κατενέγη κατὰ τῆς μητρικῆς καρδίας ὁ σός, ὡς καὶ ὁ τοῦ ἀδελφοῦ σου, ὃν ἔσωσας, θάνατος; μὴ δὲν θὰ αἰσθανθῇ ἡ γηραιὰ θελλόβλητος δρῦς τὸν αὐτὸν πόνον ἀποσπασμένου τοῦ ἐνός ὡς καὶ τοῦ ἐτέρου σφριγηλῶν καὶ φυλλαζόντων κλώνων αὐτῆς; . .

— «Ἦ! σίγα, — οἰονεῖ νομίζω ὅτι τὴν στιγμὴν ταύτην μοὶ ψελλίζει χαμαὶ νεύουσα σκυθρωπῶς— μοὶ, μοὶ πρόφερέ μοι νῦν τὸ βαθέως συγκινητικὸν τοῦτο ὄνομα! . . ἡ μήτηρ μου! . . ὦ, ναί! λυγρὸν θὰ χύσῃ δάκρυ ἀλλὰ κάλλιον ἐγὼ ἢ ἐκεῖνος ν' ἀποσπασθῶ τῶν στοργικῶν βραχιόνων τῆς, κάλλιον ἐγὼ ἢ ἐκεῖνος νὰ στερηθῶ εἰς τὸ ἔαρ ἔτι τὰς χάριτας τῆς ζωῆς . . ἐκεῖνος στιβαρὸς ἀνὴρ, κάλλιον ἢ ἐγὼ, κορασις ἀσθενῆς καὶ εὐθροπτος, θὰ ὑπερέσῃ αὐτὴν κλονουμένην καὶ τρέμουσαν! Ἦ, ναί, ὀρθῶς εἶπεν ἐκεῖνος πρὸ μικροῦ ἐν τῇ ζέσει τῆς γενναίας καρδίας του· ὁ δεσμώτης ὤφειλε νὰ ἐμμεῖνην ἐκεῖ ἔνθα ὁ Νόμος καθεῖρξεν αὐτόν, ὁ κατὰδικος, καίτοι ἄθως, ὤφειλε ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὸ αὐστηρὸν τῆς Πατρίδος διάταγμα. ἀλλ' ἀντ' ἐκείνου ἄς πάθω ἐγὼ! ἡ ἐξαπατηθεῖσα Δικαιοσύνη ἱκανοποιεῖται οὕτως, ἀφ' οὔ ἐν οἰονδήποτε θῦμα προσφέρεται ὑποκλινῶς εἰς τὸν σεβάσμιον βωμόν τῆς πρὸς αὐτὴν ὑπακοῆς, ἀφ' οὔ ἄλλως τε, ὅσον ἐγὼ, τόσον κ' ἐκεῖνος ἀναιτίως θ' ἀπέθνησκε! . . »

Καὶ πάλιν ἤδη δονεῖ τὰς ἠχοὺς τῶν νυκτίων ἀλεκτροῦσων ἡ ὄξεια κραυγὴ, καὶ ἀρχαῖαι ὑπόχρυσοι λάμψεις ἐπὶ τοῦ ἀμυροῦ αἰθέρος ἀγγέλλουσι τὴν ἀστραπηδόλον προσέγγισιν τοῦ χρυσηνίου τοῦ Φοῖβου ἄρματος. Ἡ κόρη ἀνανήφει, ὑψοῖ τὸ βλέμμα, προσεύχεται! . . Σιγῆ, σιγῆ! ὦ φύσις, ἥτις ἄρχεσαι γαληνῶς ἀφυπνουμένη· μὴ χέρης φθόγγον οὐδένα, οὐδεμίαν θροήν· ἄφες, ἄφες τὴν ἱερὰν προσευχὴν ἐκείνην ν' ἀνέλθῃ ἀμιγῆς ὅλως πρὸς τὸν εὐρὺν οὐρανόν.

Δ'.

Ἐπαιωρεῖται ἡ φωτοβόλος ἀνατολή· τὰ νέφη ἄρχονται ἀμυδρῶς ὑπολευκάζοντα, ἀργυρούμενα, διαλαμπόμενα ὑπὸ κυμάτων χρυσοῦ· τὸ ἔσχατον ὄναρ τοῦ νυκτίου τῆς φύσεως ὑπνου ἀφίπταται· ἀλλὰ τῶν λειμῶνων τὰ ρόδα καὶ τὰ χιονοπλάστα κρίνα, κλίνοντα τὴν εὐδρῶσον μορφήν ἐπὶ τοῦ στελέχους, ἡρέμα ἔτι ὑπνώττουσιν.

Ἡ ἔλαφος δὲν ἤρχισεν ἔτι σκιρτῶσα ἐπὶ τῶν εὐδένδρων ὀρέων τῆς· ὁ βουκόλος δὲν ἤγαγεν ἔτι πρὸς τὴν βαθυπρασίνην χλόην τὰς λευκὰς αὐτοῦ δαμάλεις· ἀλλὰ πρὸς τί ἡ μυριοκέφαλος ἐκείνη πληθὺς, βαθέως ὄρθρου ἀφυπνισθεῖσα, πληροὶ τὴν πλατεῖαν τοῦ ἄστεος; ποῖον ἄρα τερπνὸν θέαμα μετὰ τοσοῦτω ζηηροῦ ὄργανοῦ ἀναμένει; μὴ ροδοστεφὴ καὶ μυροφόρα ἀνθιστήρια παίγνια θὰ λάβωσι χώραν, ἢ μὴ πομπὴ γάμου χρυσόστολος μέλλει νὰ παρελάσῃ πρὸ αὐτῆς; οὐχί, οὐχί! δὲν ἀναμένει πομπὴν γάμου, δὲν ἀναμένει φαιδρὰ ἀνθέων παίγνια· ἀναμένει θέαμα οὐχὶ χαροπὸν, ἀλλὰ θλιβερόν, οὐχὶ τερπνόν, ἀλλὰ φρικῶδες· ἀναμένει, φεῦ, τὴν καρατόμησιν καταδίκου! . . οὐαί, οὐαί! . .

Ε΄.

Ὁ ὄχλος πυκνοῦται, ὁ βόμβος αὐξάνει, ἡ ἰχὼ φρικᾷ! . . ὁ κήρυξ ἀγγέλλει τὴν προέλευσιν τοῦ θύματος: ἀγριαὶ κραυγαὶ χαρᾶς μεμιγμένῃ τῇ φρίκῃ ἀπειλητικῶς αὐτὸ χειρετίζουσι.

Ὁ πρῶτος τῆς Θέμιδος μύστης, δικαστὴς ἢ ἄρχων, κάθηται ἐφ' ὑψηλοῦ θρόνου μετὰ παλμῶν ἀτενίζων τὸ θέαμα. Ἰδοὺ ἐφάνη μακρόθεν βραδὺ πρὸς τὸ ἱκρίον χωροῦσα, τοῦ καταδίκου ἢ συμπαθῆς καὶ ὡραία μορφή. Ἰδοὺ, εἶναι αὐτὸς ὑπὸ τὰ καλύπτοντα αὐτὸν ῥάκη· ἀλλὰ πρὸς τ' ἄρα φαίνεται βραχύτερός πως καὶ λεπτομυέστερος; ἀίποδοτέον ἄρα τοῦτο εἰς τὰς ταλαιπωρίας τῆς μακρῆς εἰρκτῆς; Σταγῶν δακρύου ἀναβλύζει ἐπὶ τῶν βλεφάρων τοῦ χρυσοθρόνου ἄρχοντος, καὶ σπασμωδῶς τὴν ὠχρὰν μορφήν κρούει ἐν τῇ παλάμῃ, ἐν ἣ στιγμῇ τὸν μικκύλον πόδα τείνει πρὸς τὴν βαθμιδα τοῦ ἱκρίου ὁ κατάδικος· τὴν αὐστηρὰν ἀλλὰ δικαίαν καὶ ἀγαθὴν αὐτοῦ καρδίαν πικρὰ σκέψις σπαράσσει καὶ ἀνακυκᾷ:

— ὦ! . . ἂν ἦναι ἀθῶα ἢ μέλλουσα νὰ σφαγῆ μετ' ὀλίγον νεαρὰ ὑπαρξίς! . . .

Ἀνῆλθε τὴν βαθμιδα ἢ μάρτυς τῆς στοργῆς· μετὰ μικρὸν ὁ πέλεκυς θὰ καταρρίψῃ χαμαὶ τὴν εὐεϊδῆ κεφαλὴν ἐκείνην νεκρὰν καὶ σφαδάζουσαν μετὰ μικρὸν ἢ ἀραιὰ καὶ κόνισαλέα τῆς ἀγνίας χλόῃ θὰ ποτισθῇ διὰ τοῦ θερμοῦ καὶ ἀγνοῦ αὐτῆς αἵματος! οὐαί! οὐαί! . . .

ὦ ἦλιε, ὁ ἀνίσχων ἤδη ἐπὶ τὸν αἰθέρα! ὦ, πῶς δὲν προχέεις ἀκαριαίως αἰφνίδιον ζῆλον ἐπὶ τὴν ἀπαισίαν ἐκείνην σκηνήν; ὦ οὐρανέ! πῶς δὲ ἐπισκῆπτεις αἴφνης ἀγρίως βλέμων τὸν κεραυνόν σου τὸν πυρρὸν καὶ βαρῦβροντον! . . .

ΣΤ΄.

ὦ! ἀλλὰ τίς ποδοβολητὸς δρομαίου ἵππου, ἀστραπηδὸν ὀλονέν προσεγγίζων, προσπλήττει τὰς τραχείας πέτρας τῆς ὁδοῦ; ἱππέως ταχυδρόμου φαίνεται μορφή· τί θέλει; πρὸς τί τρέχει ἀκατάσχετος; . . προσῆλθεν! ὑπερβαίνει κεφαλὰς πολλῶν· καταπατεὶ καλπάζων ἄλλους πλείονας· «στήτε! . . » βοᾷ! τὸ πλῆθος στρέφει πρὸς αὐτόν! . . .

Γοργὸς καθὼς ἢ ἀστραπή ἢ σχίζουσα τὰ νέφη, πίπτει πρὸ ποδῶν τοῦ ἑνεοῦ ἄρχοντος.

— Σῶσον! κράζει· σῶσον! . . εἰμ' ἐγὼ ὁ κατάδικός! . . εἶναι ἡ ἀδελφὴ μου! προσῆλθεν ἔν' ἀποθάνῃ ἀντ' ἐμοῦ! . . ὦ, ρίψατε, ρίψατε ἐμέ, πρὸς Θεοῦ! εἰς τὴν θέσιν ἐκείνης! . . καὶ δακρύει, καὶ σπᾶρει, καὶ πάλλεται ὡς ἰχθύς ἐπὶ τῶν ἄμμων τῆς παράλου ἀγωνιῶν.

— ὦ! . . ἀκούεται φωνὴ τις ὀξεῖα· καὶ τὸ πλῆθος στρεφόμενον βλέπει τὴν κόρην λιποθυμοῦσαν, πίπτουσαν ὠχρὰν, ἐν ᾧ ἀρθένης τοῦ πετάσου, ἐκχείται εὐρέως περὶ τὴν συμπαθῆ αὐτῆς μορφήν τὸ πλούσιον καὶ βαθύστιλπον κύμα τῆς ἐβενότριχος κόμης τῆς.

Τὸ πλῆθος ἐξερεῦγει ἀλλοκστῶς ὀργῆς, ἐκπλήξεως καὶ συμπαθείας δακρυμιγεῖς ἀλαλαγμούς.

Ἀλλὰ στιγμῇ ἐπισήμου σιγῆς αἴφνης τὴν στιγμὴν ἐκείνην τοῦ θερῶδου διαδέχεται.

— Ἐγέρθητι! λαλεῖ σοβαρὰ καὶ παλμώδης τοῦ ἄρχοντος ἡ φωνή, καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ στοργκῶς ἀνεγείρει τὸν ἀσπαίροντα μείρακα· ἐγέρθητι! οὐδεὶς θ' ἀποθάνῃ σήμερον ὑπὸ τὸν πέλεκυν· εἰσαὶ ἀθῶος! ὁ ἐγκληματίας, ὁ ἐνοχος, δὲν προσέρχεται θρηνῶν ἵνα ἐπιτύχῃ τοῦ θανάτου ὡς προσέδραμες σύ, οὐδ' ἀνατείνει ὡς σύ θαρραλέως τὸ μέτωπον! . . .

— Λαέ μου! ἄρατε τὴν λαίμοστομον! φέρετε στεφάνους ἀντὶ πέλεκως! ναί, φέρετε στεφάνους ῥόδων, δαφνῶν καὶ φοινίκων, καὶ στέψατε τὴν κεφαλὴν τῆς εὐγενοῦς ἡρωίδος, τῆς γενναία μάρτυρος! τὰς ἀδελφὰς ταύτας καρδίας, ἃς ἡ χεὶρ τοῦ Θεοῦ διὰ δεσμοῦ ἀγάπης οὕτως ἀδιασπᾶστος συνδέει, οὐδεμίαν χεὶρ ἀνθρωπίνην θ' ἀποχωρίσῃ ποτὲ τῶν ὁμοιοτύπων μορφῶν τούτων τὰ ἀγνόλευκα μέτωπα, οὐχὶ μακρὰ κηλὶς ὀνειδούς, ἀλλὰ χρυσολαμπῆς σφαγῆς δόξης θὰ διακρίνη αἰέποτε!

Λαέ μου! κύψατε ἐδῶ! προσκυνήσατε τὴν ἡρωίδα, αἰτήσατε συγγνώμην παρὰ τοῦ γενναίου μείρακος τούτου, ὃν ἡ πλάνη ἐσυκοφάντησε! ναί, κύψατε, ταπεινώθητε πρὸ τοῦ ψυχικοῦ μεγαλείου, καύσατε πρὸς τὴν ἀγίαν ἀρετὴν θαυμασμοῦ καὶ λατρείας θυμίαμα! . .

Τρεμούσῃ χεὶρὶ ἀποσιμῆχει ὁ ἀγαθὸς ἄρχων τὰ ἑαυτοῦ δάκρυα καὶ συγκινήσεως ψίθυροι πυκνοὶ διαχέονται ἀνὰ μέσον τοῦ βραδείως ἀπερχομένου πλῆθους.

Ζ΄.

Ὁ Φοῖβος ὀλόκυκλος ἤδη ἀνατείλας, καταστράπτει τὸ σύμπαν δι' ἀπλέτου φωτός· ὑπὸ τὴν θωπεῖαν αὐτοῦ ἀργυροῦται παφλάζον τὸ βαθύρρον κύμα, ἀνὰ τὰ εὐσκία δὲ καὶ δροσώδη τῶν πλατάνων φυλλώματα, ἡδύμολποι ἀηδόνες συνκυλίαν φαιδρῶν ὠδῶν ἀνυψοῦσαι πρὸς τοὺς σαπφειρογλαυκὸν αἰθέρα, ὑμνολογοῦσιν εὐφώνως τὸν Παντεπόπτην Δημιουργόν.

Ἡ φύσις ὅλη φαίνεται στοργικῶς μειδιῶσα πρὸς τοὺς δύο εὐγενεῖς ἀδελφούς, οἵτινες, ἀπὸ τοῦ καρποῦ τὰς χεῖρας ἀλλήλων κρατοῦντες, σπυδουσιν ἔν' ἀποδώσιν αὐτοστιγμῇ τὴν ὑπερτάτην εὐδαιμονίαν πρὸς τὴν φρικωδῶς ἀγωνιώσαν παρὰ τῇ φίλῃ Ἑρμιόνη, ἐν τῇ ὄπισθεν τοῦ μυρτοστεφοῦς λοφίσκου κρύπτη παμφιλτάτην μῆμερα αὐτῶν.

Δὲν βαδίζουσι· πετώσι! δὲν λαλοῦσι· ψάλλουσι! γλυκύρρον κύμα χαρᾶς καταπλημμυρεὶ τὰ θερμὰ αὐτῶν στήθη.

Ἄχ! ὅταν, ὅταν ἡ καρδίᾳ εἶναι χαρὰ γεμάτη, ἀνθεὶ τὸ πρόσωπο, γελᾷ, σπιθβολεῖ τὸ μάτι! χρυσῆ κιθάρα γίνεται ποῦναι ἑτοιμὴ νὰ ψάλλῃ κάθε τῆς φύσις μάγεμμα, καθ' ἑμομορφίαν τὰ κάλλη!

Κι' ἀληθινὰ πλεῖο γελαστὴ τῆς φαίνεται ἡ φύσις· πλεῖο ἀνθισμένη ἢ αὐγὴ, πλεῖο χρυσομέν' ἢ δούσι· δροσὰ τῆς φαίνεται ἢ βροχή, τῶ οὐρανοῦ τὸ δάκρυ· ἔχει λουλούδια καὶ ἡ ἐπιπέδ' ἔτις ἐρημιὰς τὴν ἄρη.

... Καὶ τῆς γαλᾶ κ' ἡ ἐρημία, καὶ τοῦ γαλοῦ οἱ βράχοι,
καὶ ἡ σελήνη ἡ χλωμὴ ποῦ περπατεῖ μονάχη!
Ἦ τὸ μαγευμένο τῆς τάφτι δὲν κηλαῖδουνε μόνον
ὁ σπῖνος ὁ γλυκόλαλος καὶ τῆς αὐγῆς τὰ ἡδόνι·

γλυκὸ τραγοῦδι τῆς χαρᾶς τῆς κηλαῖδου ἀκόμα
καὶ τοῦ νεροῦ τὸ φιλίφισμα, κί' ὁ βόγγος τοῦ ἀνέμου·
κ' ὑψώντας βλέμμα τρυφερὸ εἰς τοῦ οὐρανοῦ τὸ δῶμα,
τότε σιγὰ γλυκολαλεῖ: — « Σ' εὐχαριστῶ, Θεέ μου! »

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΩΤΟΥ.

ΛΙΝΑ.*

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐκεῖνο ὅπερ παρέχεται.

V.

Ἐπειδὸ μὲν ὁ νεανίας ἐπὶ ἐπὶ ὑψηλοῦ κορμοῦ,
διήκουε ρεμβωδῶς τὰς ὑποκώφους τῶν νυκτίων ἀέρας
θροᾶς... ὦ! πόσον βαθέως ἠγάπα, πόσον βαθέως
ἠσθάνετο τὸν ἔρωτα τοῦτον θραύοντα τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ, εἰσδύοντα εἰς τὸ αἷμα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐν τῇ
στιγμῇ ἐκείνῃ τῆς ἀπολύτου μονώσεως! ἀντελαμβά-
νετο τῆς ἀπειρότητος αὐτοῦ ἐν τῷ ἀπεριορίστῳ τῶν
ὄνειρώξεων αὐτοῦ, ἐν τῷ κενῷ τοῦ πνεύματός του·
ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἠσθάνετο αὐτὸν ἐν τῷ αὐστηρῷ σε-
βασμῷ ὅστις τὸν ἐχαρακτήριζε. Ὅχι. ὠρίσθη ἤδη
καθ' ἑαυτὸν· οὐδὲν ἐμελλέ ποτε νὰ ἐξωτερικευθῇ ἐκ
τοῦ παράφρονος πάθους τούτου ὑφ' οὗ κατὰ μικρὸν
ἐφονεύετο· τί ἂν θ' ἀπέθνησκεν ἐξ ὀδύνης; ἠσθάνετο
καλῶς ὅτι οὐδέποτε θὰ ἠδύνατο ν' ἀποσπᾶσθαι ἐκ τῆς
ψυχῆς τὴν προσφιλῆ καὶ θανάσιμον ἄμα τοῦ ἔρωτος
τούτου ἀνάμνησιν. Οὐδόλως ἐπῆρχετο αὐτῷ ἡ ἰδέα
ὅτι τὸ ἴνδωλμα δυνατὸν ν' ἀγαπήσῃ αὐτὸν ἡμέραν
τινά, ἄλλως δὲ εἰς τί θὰ ὠφέλει τοῦτο; μὴ θὰ ἐνυμ-
φεύετό ποτε αὐτὸς ὁ πτωχὸς τὴν ἑκατομμυριοῦχον
νεάνιδα; Ἐνίοτε ἀσαφεῖς τινες λόγοι τοῦ πατρὸς
αὐτοῦ ἐπλήρουν τὴν μνήμην του... Ὁ ἀξιοματικὸς
Δαήλ δὲν ἦτο ὑστερότοκος υἱὸς οἰκογενεῖας ἀπογόνου
τιμαριωτικοῦ τινος πύργου τοῦ Πενμάρκ ἢ τοῦ Σαίν-
Μαλό; μὴ ἀνερευῶν τις, δὲν θὰ εὕρισκεν ἐκπεπτω-
κυῖαν τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν θέσιν, ἢν οὐδόλως προ-
σεπάθησε ν' ἀνυψώσῃ τις ὑπερῆφανία τις αὐστηρά;
Ὁ Ἰωάννης ἀνεμιμνήσκετο ἡρειπωμένου τινὸς πύργου
ἔχοντος εἰς τὰ τεῖχη τοξοτιδας, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ πᾶπ-
πος αὐτοῦ ἀπέθνηκεν ἐρημίτης, μόνον ἔχων φίλον τὸν
ιερέα, ὅστις ἐχαίρετιζεν αὐτὸν συνήθως λέγων: « Χαί-
ρετε, κύριε δὲ Καρναόρ. »

*) Ἰδε ἀριθ. 9, σελ. 177—179.

Ἄλλ' ἂν τί σημαίνουσα πάντα ταῦτα; Τετέλεσται,
εἶναι ἀπόκληρος! εἶναι διδάσκαλος, καὶ διδάσκαλος
δημόσιος, οὐχὶ ἐξ ἐκείνων εἰς οὓς τὰ σύγχρονα ἔθιμα
τῆς κοινωνίας καὶ ἡ καταριθμησις εἰς ἐταιρείας ἀκα-
δημικὰς δημιουργοῦσιν οἰονεὶ τίτλον ἀριστοκρατίας
τινός· εἶναι διδάσκαλος δεσποινίδων, εἶναι τι παρα-
πλήσιον τοῦ « παιδονόμου », εἶναι τι ὅπερ ἔχει ὡς ἀν-
τίστοιχον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν πυργοδεσποτῶν καὶ ζα-
πλοῦτων τὴν « παιδαγωγόν. »

Γινώσκει καλῶς τὸ περιφρονητικὸν τοῦτο ἐπίθε-
τον, ὅπερ ἐν εἴδει ὄνειδισμοῦ ἐπιπίπτει ἐπὶ τῆς κε-
φαλῆς τοσοῦτων δυστυχῶν κορῶν εὐφῶν, νεαρῶν καὶ
ὠρικών, ἀφικρεῖ ἀπ' αὐτῶν καὶ αὐτὴν ἔτι τὴν ὑπο-
ψηριότητα τοῦ γάμου;

Ὁ χρόνος διέρρεεν· ὁ ζέφυρος ἐθώπευε τὰς εὐφύλ-
λους δρυὲς καὶ ἐπλήρου τὴν ἀτμόσφαιραν ἀνθίνων ἀρω-
μάτων καὶ ἤχων ἀφικνουμένων ἐγγύθεν ἢ πόρρωθεν.
Ἦσαν οὗτοι ζωηραὶ τινες φωναὶ προερχόμεναι ἐκ τῆς
ὀδοῦ, ἢ τῆς γαφύρας, ἢν διέβαινον ὄμιλοι χωρικῶν, οὓς
ἡ νύξ κατέλαβε βραδύαντας, κρότος ἀμαξιδίων ἄτι-
να ἔσυρον ἵπποι βραδύτατα βαδίζοντες, συριγμοί, ἀ-
σαφεῖς ψιθυροὶ καὶ μελοποιοὶ ἀγροτικά, ὕλακαὶ κυ-
νῶν ἀντηχοῦσαι μακρὰν ἐν τῷ ὀρίζοντι, συναυλία τις
ἐν συνόλῳ συνηχοῦσα μετὰ τῆς μονοτόνου τῶν γρύλ-
λων φωνῆς.

... Ἡ Λίνα! Ἡ Λίνα! ὦ! ἐὰν ἦτον ἐκεῖ, ἐγγὺς
αὐτοῦ, ριγούσα ἐλαφρῶς καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ
ῶμου του στηρίζουσα! ἐὰν ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἡμιθραύ-
στου ἔδρας ἐκείνης καὶ αὐτὸς γονυπετῆς πρὸ αὐτῆς
ἐκάλυπτε τοὺς μικροὺς τῆς πόδας διὰ μανδύου, ἐθέρ-
μαινε διὰ φλογερῶν ἀσπασμῶν τὰς μικρὰς καταψύ-
χρους χεῖράς της!

— Ἐὰν ὁ ἀήρ, παίζων διὰ τῶν ξανθῶν αὐτῆς
βοστρύχων τῷ ἐπέριπτεν εἰς τὰ χεῖλη τὰ ἡδέα τῶν
ἀρώματα! ἐὰν τὰ δένδρα τῇ ἔψαλλον θαυμασμὸν διὰ
τῆς θροῆς των, ἐὰν ἡ φιλομήλα τῇ ἐλάλει περιπαθῆ
τινα ἄσματτα! ... Ἡ Λίνα! τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο φάσμα
ἐφοῖτα πρὸς αὐτὸν· ἐφοῖτα πρὸς αὐτὸν ἐλαφρὸν, δια-
φανές, γλαυκοχίτον ἢ ροδοπέπλον, μετὰ τῆς χρυσῆς
ἐκείνης φωνῆς, τῆς τοσοῦτω γνωστῆς εἰς τὰ ὦτα αὐ-
τοῦ, μετὰ τοῦ μελωδικοῦ γέλωτος ὃν τοσάκις ἐπή-
κουσε λαθραῖως ἠχοῦντα καθ' ἡν στιγμὴν κατέλειπε
τὴν σοβάρην τῆς παραδόσεως αἰθουσῶν!

Ἡ ὀπτασία ἐμέθυσεν αὐτὸν· ἀκίνητος, τὴν ὄρασιν
ἔχων ἐκμεμνησμένην, ἐτέρπετο βλέπων πυκνούμε-
νον ὄλον ἐν τῷ σμήνῳ τῶν σκιῶν ὅπερ ἐθώπευεν αὐτόν.
Ἄλλ' αἴφνης ὅλη ἡ πομπὴ τοῦ ὄνειρου ἐκείνου ἐσβέ-
σθη περὶ αὐτόν, καὶ μόλις τῆδε κάκεισε φαντασιώ-
δης τις σκιαυγῆς ταινία περιελίσσετο ἔτι εἰς τοὺς
ὀξῶδεις κορμούς. Τὰ ἐρέβη παρήρχοντο πρὸ τῶν ὀμ-
μάτων αὐτοῦ ἤδη ὡσεὶ μαγικοὶ πέπλοι ζοφώδεις καὶ
ἀεροειδεῖς. Ἦσθάνετο τὰς παμμελαίνας πτυχὰς των
ἐπὶ τῶν βλεφάρων αὐτοῦ, καὶ ἀπέλαυε παράδοξον ἡ-
δονὴν θεωρῶν τὴν μονήρη ὑπαρξίν αὐτοῦ τεθαμμένην
βαθέως ἐν τῇ πυκνῇ ἐκείνῃ σκοτιᾷ... Μήτοι δὲν
συνέβαινε τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὸν βίον αὐτοῦ, ὡς

πρὸς τὴν ἀτομικότητά του; μήτοι δὲν ἐμελλε νὰ ἐξαφανισθῆ ὁμοίως ἐν τῇ πυκνῇ καὶ θορυβῶδει τοῦ κοινωνικοῦ σάλου βοῇ; Τὰ ἔτη ἐπέρχονται· θὰ διέλθωσιν ἐπ' αὐτοῦ μετὰ τῆς βραδείας αὐτῶν ἀποσβεστικῆς δυνάμεως, ἀπονεκρῶντα τὴν αἰσθητικότητα αὐτοῦ, ἐπιπνέοντα μορσίμως κατὰ μικρὸν ἐπὶ τῆς εὐφροίας του, ἐπέχοντα βαθμηδὸν τοὺς πόθους αὐτοῦ, ἵνα κάλλιον ἀναμίζωσιν αὐτὸν ἐν τέλει μετὰ τῆς ἀπειροῦ καὶ ἀτάκτου τύχης τῶν λοιπῶν θνητῶν. Δὲν προέφαινον τοῦτο σαφῶς τὰ πρωτόλεια τοῦ βίου αὐτοῦ; εἶχε ὑπὸ τὴν κατοχὴν αὐτοῦ ἐργαλεῖα πλείονα ἢ ἡ μαίζων τῶν ἀνθρώπων μερίς· ἀλλ' οὐχ ἦττον διέμεινε ἐργάτης ἀχρηστος, εἰς τῶν πολλῶν, καθειργμένος, ἀλυσίδετος· ὑπὸ τοῦ καθήκοντος· πικρία τις ἀνερχομένη ἐκ τῆς καρδίας ἐπλήρου τὸ πνεῦμα αὐτοῦ: διὰ τί ὁ κληρὸς του ἐπὶ γῆς ὑπῆρξεν ὁ τοῦ ἀγνώστου καὶ παρηγκωνισμένου ἐργάτου;

Οἱ φίλοι αὐτοῦ, οἱ ὁμηλικεῖς αὐτῷ νεανίαι, καθ' ἡλικίαν οὗτος ἀπέβη τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ὁ ἀρχηγὸς καὶ τὸ στήριγμα, ἔχουσιν ἐγγύς αὐτῶν πατέρα, τοῦτέστιν ὁδηγὸν καὶ ἀντιλήπτορα· ἠσπάσθησαν στάδιον, ὅπερ ἀπὸ πολλοῦ προελεάνθη, ἀκολουθοῦσι βίον ὁμκλόν, ὁδὸν προδιακεχαρχμένην διὰ μίτου· ἀλλ' οὗτος; φεῦ! ἡ ἀνάγκη κατέλαβεν αὐτὸν τὴν ἐπιούσαν τῆς ἀφυπνίσεως τοῦ λογικοῦ, οὐδὲ κἂν παραχωρήσασα αὐτῷ τὸν ἀπαιτούμενον χρόνον ὅπως διὰ μιᾶς κενώσῃ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, ὅπως ἐξωγκωμένην ἔτι ἐκ τῶν πληρούντων αὐτὴν πόθων καὶ φιλοδοξιῶν, δεσμεύσασα αὐτὸν πρὸς τὴν ὀδυνηρὰν πραγματικότητα τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου, ἐπιβίλλουσα αὐτῷ τὴν θλίψιν ἀριδῆλως κατασυντετριμμένου μέλλοντος, συγχρόνως μετὰ τῆς θλίψεως τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Καὶ ἤδη ἐν ἡλικίᾳ ἕξ καὶ εἴκοσιν ἐτῶν, τὸ περίλυπον ὄμμα ἔχων ἐκτεθαμβημένον μᾶλλον ὑπὸ τῶν ὀραμάτων τῆς εὐδαιμονίας ἢ ὑπὸ τῶν σπανίων ἐμπανίσεων τέρψεως, ἐδημιούργησεν ἐαυτῷ βίον ἐρημίτου, τὴν δὲ ὀδύνην τῆς θυσίας αὐτοῦ ἐμεγέθυνεν ἐπὶ μᾶλλον ἢ ζωηρότης τῶν εἰκόνων, ἃς ἡ ἀδιάφορος εὐτυχία τῶν ἄλλων παρουσίαζε πρὸ αὐτοῦ.

Ὁ Ἰωάννης παρεδόθη εἰς σκέψεις τὴν χεῖρα φέρων ἐπὶ τὸ μέτωπον.

— Πράττω κακῶς, ἐφέλλισε, πράττω κάκιστα ἀπομονούμενος, συγκεντρούμενος εἰς ἐμαυτάν, ἀλλ' ἔτι χειρὸν πράττω παρέχων ἐμαυτῷ τὰς βραχείας ταύτας τῆς ἐργασίας διακοπᾶς· πρὸς τί ἦλθον ἐνταῦθα ἵνα κορέσω τοὺς ὀφθαλμούς μου τῆς θεᾶς τῆς εὐδαιμονίας τοῦ πλησίον;

Ἄμειν φρονιμώτεροι· θὰ καταλίπω αὐριον τὸν φιλόξενον τοῦτον οἶκον, καὶ οὐδέποτε πλέον θὰ ἐπανέλθω εἰς αὐτόν.

Καὶ ἀνηγέρθη ἵνα βαδίσῃ πρὸς τὸν πύργον.

Τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἤκουσε θορύβον τινὰ προερχόμενον μακρόθεν ἐκ τῆς πλευρᾶς τοῦ Ἀζέν· εἶτα ἡ διαρκὴς ἀλλ' εὐρυθμὸς βοὴ ἐπετάθη, καὶ ἐν τέλει ὁ Ἰωάννης ἤκουσε καθαρῶς τὸν κρότον τῶν ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου ἐπικυλιωμένων τροχῶν καὶ τὸν ἤχηρόν τρι-

ποδισμόν τῶν ἵππων. πλησόντων τὴν ὁδὸν διὰ τῶν πετάλων αὐτῶν, ὅτε μὲν ἐν ἀρμονίᾳ, ὅτε δὲ ἐν παρῶν φωνῶν συναρμογῇ.

Μέγαρα ψυχροῦ ἰδρώτος ἀνέβλυσκν ἐπὶ τῶν κροτάφων αὐτοῦ.

— Εἶναι ἐκείνη! ἔτονθύρυσεν ἀσυνάισθητος, εἶναι ἐκείνη, ἔρχεται.

Τότε ἤρξατο τείνων τὸ οὖς καὶ προσεκτικῶς ἀκροάμενος ἐν τῷ σκότει τὸν κρότον ἐκείνου, ὅστις κατεσίγαζεν ἤδη τὰς φωνὰς τῶν τεττίγων καὶ τὰς μονωδίας τῶν καλλιφῶνων πτηνῶν. Τὸ ὄχημα προσήγγιζεν, ἢ δὲ μάλιστα τοῦ Προσπέρ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν ἐθορούθει, κτυπῶσα, δι' ἤχου ὀξέος καὶ ξηροῦ.

Ὁ Ἰωάννης ἤκουε· αἶφνης τὰ ἐρυθρὰ φῶτα τῶν φανῶν ἐπέλαμψαν κατὰ τὴν εἴσοδον τῆς γεφύρας, καὶ ἡ ἀμαξία προέβη σπεύδουσα· ἐκ δευτέρου δέ, ἀφ' οὗ ἡ γέφυρα διηνύθη, ἢ ὀκτάς τῶν πετάλων ἐκρότησεν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ.

Ἄρα ἡ εὐδαιμονία ἢ ἡ δυστυχία προσήρχετο πρὸς αὐτόν ἤδη διὰ τοῦ ἀκαθέκτου ἐκείνου τριποδισμοῦ;

Ἀποπηδῶν τοῦ ὑποποδίου τῆς ἀμαξίας ὁ Φῆλιξ, ἠρώτησε ζωηρῶς τὴν πενθηρὰ αὐτοῦ, προσδραμούσαν πρὸς ὑποδοχὴν τῶν ἐλθόντων:

— Ὁ Ἰωάννης εἶναι ἐδῶ, μήτερ;

Ἦ κ. Δερούα ἀπεκρίνατο.

— Ὁ κ. Δαὴλ ἐξῆλθε κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεώς σου· ἄγνωσ ἂν ἐπέστρεψε.

Τότε ὁ Φῆλιξ εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὴν συνοδείαν.

— Βλέπετε, κυρίαί, εἶχον δίκαιον· ὁ ὄνειροπόλος ἐνασχολεῖται, φαίνεται, συνθέτων ἄσματα πρὸς τὴν σελήνην.

Ὦντως τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἡ Φοίβη ἐπέχεεν ἐπὶ τοῦ λειμῶνος καὶ τῆς προσόψεως τοῦ οἴκου ἀπλετον κύμα ἀργυρολεύκου φωτός, ἢ δὲ σκιὰ τοῦ Ἰωάννου διεφάνη καθαρῶς.

— Μὰ τὴν πίστιν μου! ἀνέκραξεν ὁ Φῆλιξ· ἐὰν ἐλέγομεν κακὸν διὰ σέ, ἦσο εἰς θέσιν ἀρκετὰ κατὰ ληλον διὰ νὰ τὸ ἀκούσης.

Καὶ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ γλυκειᾶς φαιδρότητος, προσέθηκε.

— Ἀλλὰ ἡσύχασε, δὲν ἐπαύσαμεν νὰ κακολογῶμεν διὰ λογαριασμόν σου, καθ' ὁδόν.

Αἱ κυρίαί, ἃς ὁ Ἰωάννης ἐμέτρησε τέσσαρας, κατῆλθον ἤδη τῆς ἀμαξίας.

Ὁ Φῆλιξ σύρων ἀπὸ τοῦ βραχίονος, παρουσίασεν αὐτόν ἀφελῶς:

— Δεσποινίς, ἰδοὺ ὁ μετριώφρων καθηγητὴς ὅστις δὲν ἐτόλμησε νὰ ἔλθῃ νὰ σὰς ἐκπλήξῃ εἰς τὸν σταθμόν· τὸν ἀναγνωρίζε·;

Ἡ ὄροσερὰ καὶ φαιδρὰ τῆς παρθένου φωνὴ ἀπεκρίνατο.

Ἦ, βεβαίως· ἐκτός ἐὰν ἀπαρέσκη εἰς τὸν κ. Δαὴλ τὸ ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν μαθητριάν του;

Ὁ νεανίας προσέκλινε.

— Ἡ δεσποινὶς δὲ Μελφάρ θὰ μοὶ περιποιήσῃ τὴν τιμὴν νὰ πιστευσῇ ὅτι εἶμαι Παρισινός;

— Ὡ! ὑπέλαβεν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ· δὲν δύναται νὰ τὸ ἀρνηθῇ τις ὅταν σὰς ἴδῃ κ. Ἰωάννη· ἀλλὰ, καλ-λίτερον, ἅς συγχαρῶμεν ἀλλήλους εἰς τὸ ἐστιατόριον· τί λέγετε;

— Εὐγέ! σύζυγέ μου, ἀνέκραξεν ὁ Φήλιξ· αὐτὸ ἐλέγηθ' ὀρθῶς· τόσῳ μᾶλλον, καθ' ὅσον τὸ φαγητὸν εἶναι ἔτοιμον, καὶ ἡμεῖς, φυσικῶς, ἀποθνήσκομεν τῆς πείνης.

Διέσχισαν τὸν ἐστιατήριον, ἔνθα τὰ ἐδέσματα ἀνεδίδον ἄμυρον ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἡ πιλοφόρος κεφαλή τῆς Εὐελίνης παρουσίασεν εἰς τὸ ὄμμα τοῦ Ἰωάννου πλείονα ἢ συνήθως θέληγτρα· ὁ Ραμβέρ παρουσίασεν αὐτὸν τότε εἰς τὴν τετάρτην συνοδόν, τὴν κ. Βέρλεϋ, θεῖαν τῆς Αἰνας, ἣν ὁ Ἰωάννης ἀνεγνώρισε πᾶρυστα, ὡς τὴν κάτοικον τοῦ ξενοδοχείου τῆς παρόδου Ραφαήλ. Εἶτα ἐχαιρέτησε τὸν πάμπαν κ. δὲ Μελφάρ.

Ὡς συνήθως, αἱ κυριαὶ ἀπασχόλησαν ἡμίσειαν ὥραν ἐν' ἀλλάξωσι στολὴν, μεθ' ἧ κ. Βέρλεϋ, κατ' αὐστηράν παρισιανὴν ἔθιμοτυπίαν, κατήλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν φέρουσα ἐκτετραχλησιμένην ἐσθῆτα.

Πάντες τότε ἠναγκάσθησαν νὰ μιμηθῶσιν αὐτὴν· ὁ Φήλιξ δὲν ἠδυνήθη νὰ μὴ ψελλίσῃ εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἰωάννου.

— . . . Ὑπάγωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς, καλέ μου φίλε· εἶναι ἀνυπόφορον, ἀλλὰ καταναγκαστικὴ ἀκόμη ἐνὸς τετάρτου ἀργοπορία, κ' ἐγὼ ἀποθνήσκω τῆς πείνης.

Ὁ Ἰωάννης πρῶτος ἐπέστρεψε.

Τὸ μέλαν ἔνδυμα εἶναι ἀμφίσεις γελοία, ἀλλ' ἔχει προσόν τι· οὐδεμίαν ἄλλην κἄλλον αὐτῆς ἀρμόζει εἰς διακεκριμένον πρόσωπον. Μετὰ τῶν εὐρέων αὐτοῦ ὤμων, τοῦ παρθενικοῦ παραστήματος καὶ τῶν παιδικῶν χειρῶν, ὁ Ἰωάννης ἦν θαυμασίως ὠραίος ὑπὸ τὴν ἐπίσημον αὐτοῦ στολὴν.

Ἡ ἐντύπωσις ἦν ἐνεποίησεν εἰς τὰς γυναῖκας ὑπῆρξε τοσοῦτ' βαθεῖα, ὥστε ὁ ὑποκόμης Ἀλβερικ ἐμόρφασεν ἐκ δυσαρσεκείας.

— Μὰ τὴν ἀλήθειαν! τῷ εἶπεν ὁ Φήλιξ γελῶν, εἶσαι πλασμαμένος μὲ ἡγεμονικὸν παρῶστημα, ἀγαπήτέ μου.

Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Ἰωάννης ἦν ἐκτεθαμβημένος· ἐκ τῆς θαυμασίας τοῦ ἰνδάλματος αὐτοῦ καλλονῆς.

Οἱ ξανθόχρσοι τῆς κόρης βόστρυχοι ἐν βίχ' διευθετηθέντες, ἀνυψωμένοι ὑπὲρ τὸν αὐχέν' ἀπεκάλυπτον τὸν ἀγαλαματώδη αὐτῆς λαϊμόν, τοῦ ὁποίου τὴν θαυμασίαν ἐπὶ τοῦ κορμοῦ προσήλωσιν μάλιστα ὑπενέφαινε τὸ κλειστὸν περιθωράκιον, καὶ περιστέφον διὰ νεφελώδους διαδήματος τὸ ὠραῖον πρόσωπον, ὕπερ ἐτήρει χροιάν καμείας. Ἐσθῆς ἐκ φαιοχρόου μετᾶξῃς ὑποστίλδουσα μεθ' ὑποπρασίνων ἀποχρώσεων προσηρμόζετο ἀκριβῶς ἐπὶ τῶν μελῶν τῆς καὶ αἰ στεναὶ χειρῖδες τοῦ περιθωρακίου προσηλοῦντο εἰς τρόπον

φανερῶντα ἀκριβῶς τὴν ἀλαβαστρίνην στρογγυλότητα τοῦ πήχεως.

Οὐδεμίαν ἀνωφελῆς πολιτέλεια ἐπεδιώχθη ἐν τῇ στολῇ αὐτῆς· μόνον στενὴ ἐξωμιτίνη ταινία ἀνήρτα περὶ τὸν λαϊμόν τορνευτὸν μετάλλιον, καὶ μικρὰ ἐκ γαγάτου ἐνώτια ἐφαίνοντο μάλισ ἐπὶ τῶν λεπτοφυῶν καὶ ροδοχρῶν τῶν ὠτων λοβῶν.

— Ἀπαξ ἀποφασίσας νὰ ὑποδυθῶ τὸ πρόσωπον οἰκοδεσπότου, ἠκούσθη λέγουσα ἡ φωνὴ τοῦ Ραμβέρ, ὀρίζω τὰ πρόγματα κατὰ βούλησιν. Κύριε καθηγητά, προσφέρετε τὸν βραχίονα εἰς τὴν μαθήτριάν σας.

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν διαταγὴν· ὅθεν εἶπεν εὐθύμως:

— Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ἡ δεσποινὶς δὲ Μελφάρ καὶ ἐγὼ καθήμεθα παρὰ τὴν αὐτὴν τράπεζαν.

Ὁ Φήλιξ ὑπέλαβε

— Ναί, ἀλλ' ἐκεῖ ἦτο σὺ ὁ ἀμφιτρώων· παρέθετες τὸν ἄρτον τῆς ἐπιστήμης.

— Ἄρτον... ξηρόν, εἶπε πάλιν ὁ Ἰωάννης.

Προφανῶς ὑπερενίκα ἑαυτὸν· οὐδόλως ἐφαίνετο ὑποφέρων, ἡ δὲ κ. δὲ Ραμβέρ ἐκπλαγεῖσα ὀλίγον, εἶπε καθ' ἑαυτὴν·

— Μήπως ἀπατῶμαι; μήπως δὲν τὴν ἀγαπᾷ;

Ἄφ' ἐτέρου ἡ Ἰωάννα Δερούα ἐσκέπτετο ὡς ἐξῆς·

— Ἡ ἔλευσις τῆς Αἰνας μετεμόρφωσε τὸν κ. Δαήλ. οὐδέποτε ἕως σήμερον ὑπῆρξε τύσον φαιδρός.

Ἡ καρδιά τῆς νεαρᾶς κόρης κατεταράσσεται, οὐχὶ πλέον ἐνεκα τοῦ ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς ἀδελφῆς τῆς ἀποτεθέντος ἀσπασμοῦ· ἡ ἀσυναίσθητος ζηλοτυπία αὐτῆς ἐξετοξεύετο κατ' ἄλλου προσώπου.

Ἄλλως τε δὲν ἐζηλοτύπει μόνῃ· καὶ ὁ Ἀλβερικ δὲς Ἀὔρες ἠσθάνετο τὸ αὐτὸ πάθος ἐξεγειρόμενόν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ. Οὐδέποτε ἐφαντάσθη ὅτι ὁ Ἰωάννης Δαήλ, ὁ ἀγνωστος οὗτος δημοδιδάσκαλος ἔφερε τὴν σφραγίδα τοσοῦτ' διακεκριμένου ἡθους· πῶς λοιπὸν ἔλαχε νὰ τὴν λάβῃ ὁ βρετανὸς οὗτος ξυλοσχίστης, ὅστις δὲν ἐγνώριζε τίποτε ἐκ τῆς ἐπιστήμης ἐθιμοτυπίας τοῦ Χρυσοῦ Λέοντος, ἐκ τῆς πνευματώδους συμπεριφοράς τοῦ Τορτόνη καὶ ἐκ τῶν ἀστεϊσμῶν τοῦ Ἀγγλικοῦ καφεναείου; — Τὸ μέλαν ἔνδυμά του προσαρμόζεται ἐπ' αὐτοῦ ὡς χειρόκτιον! . . .

Ἄφ' ἐτέρου ὁ ὑποκόμης ἐκτιμῶν ὑπερέχων τὸ ἄτομον αὐτοῦ, ὅπερ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ δὲν ἦτο ἄσχημον, δὲν ἠδύνατο ν' ἀνέχηται ἄλλον τινὰ ἐπίσης gentleman ὡς αὐτόν.

Ἐλθισμένοι εὐκολώτατα ὅτι τὰ βουλευτάρτα τοῦ ἄστεως ἂν ἔχουσι τὸ προνόμιον νὰ μορφώσι τὰς «παρισιανὰς διασημότητας», αἰτινες ἐξέρχονται κατὰ δωδεκάδας ἐκ τῶν οἰκημάτων, ἔνθα διαμένουσιν ἄνευ οἰκογενείας, ἔχουσιν ἐπίσης τὴν εἰδικότητα νὰ διαφθείρωσι, νὰ ἐξαχρειώσι καὶ νὰ ἐξευτελίωσι κατὰ βούλησιν τῆς ἐπικρατούσης ἀνοίας, τοὺς υἱοὺς πολυαριθμοτάτων, δυστυχῶς, οἰκογενειῶν, οἵτινες, ἀφιένται εἰς αὐτά. Μεγιστὰν οὗτος τῆς ἱπποκσίας καὶ τοῦ σφαιριστηρίου ἠγνῶει τοὺς ἀληθῶς εὐγενεῖς τρό-

πους τῆς μονήρους βίου· τῆς σπουδῆς ταύτης ἐστραίτο διότι ὁ φέρων τὸ μονόμυλον βλέπει δι' ἐνὸς μόνου ὀφθαλμοῦ.

I X.

Τὸ «θαῦμα» προσείλκυε πλῆθος περιέργων εἰς τὴν ἔπαυλιν.

Θαῦμα ὠνόμασεν αὐτὴν ἡ κ. δὲ Ραμβέρ, μὴ εὐρίσκουσα ἔκφρασιν ἰκανωτέραν ἢνα χαρακτηρίσῃ τὴν ὑπέροχον, ἐκπληκτικὴν καὶ ἡγεμονικὴν τῆς ξένης καλλονῆν. Ἡ Εὐελίνα λίαν φιλάρεσκος, ἀλλ' ἡκιστα συνετῆ, εἶχεν εἰσδύσει εἰς τὴν ἡρεμον κατοικίαν ἐκείνην μεθ' ὅλης τῆς αἰγλῆς αὐτῆς· ὅθεν ἀνεστάτωσε τὴν χώραν· οἱ πικράτοι ἀρχοντίσκοι προσέδραμον ἄθροοι, οἱ πλούσιοι γαιοκτήμονες προσῆλθον μετὰ τῶν ἀκολουθιῶν αὐτῶν, νωδοὶ γέροντες ἐστέναξαν ἐν χορῶ καὶ πλήθῃ ἐφθῶν ἐξεμάνησαν.

Κατ' ἀρχὰς οἱ θαυμασταὶ οὗτοι παρεδύθησαν μετὰ ζέσεως εἰς τὴν θήραν, ἑκατοντάδες δὲ ὀρτύγων ἐφανεύθησαν καὶ λαγῶι οὐχὶ ὀλίγοι· ἀλλ' εὐθὺς ὡς ἐγνώσθη ὅτι ἡ Αἴνα οὐδεμίαν ὄρεξιν εἶχε πρὸς κυνηγετικὰς ἐκδρομάς, πᾶς λόγος περὶ τοιαύτης φρονικῆς τέρψεως ἀπεισιωπήθη καὶ τὰ πολύβολα ἐχρίσθησαν δι' ἐλαίου. Τότε ποιητικαὶ τάσεις ἐξεδηλώθησαν παρ' αὐτοῖς· τρεῖς ῥήτορες ἐκ τοῦ Ἀζῆν συνέθεσαν ἐλεγείας, τὸ δὲ παράδειγμα αὐτῶν ὑπῆρξε μεταδοτικὸν καὶ διὰ τεσσαρακονταεταῖς ἔτι ἄνδρας, οὕτως ὥστε ἡ κ. Βέρλεϋ εἶπεν ἡμέραν τινα καγγιζούσα.

— Ἀγαπητὲ Ραμβέρ, ἐάν αὐτὸ ἐξακολουθήσῃ, θὰ ἔχωμεν ἐντός ὀλίγου ἀνὰ ἓνα κρεμασμένον εἰς ἕκαστον δένδρον τοῦ κήπου.

Καὶ ἡ κ. δὲ Ραμβέρ προσέθηκε κατὰ τὸν αὐτὸν τόνον.

— Εἶναι ἀληθές· αὐτὸ ἀποβαίνει ἐξευτελιστικὸν δι' ἡμᾶς ἐπὶ τέλους· ἐπισκιάζόμεθα, καλὴ μου φίλη, ἐπισκιάζόμεθα.

Ἄλλ' ἂν ἡ κ. Βέρλεϋ καὶ ἡ Λευκὴ ἐγέλων ἐπὶ τούτῳ, ἡ Ἰωάννα ἐθλίβετο. Οὐχὶ διότι περιεφρονήθη βεβαίως, διότι τὰ θέλητρα τοῦ κάλλους αὐτῆς παρήγον ἔτι ψιθυρισμὸν τινα ἐν τῷ ρεύματι τῶν εἰς τὴν Αἴναν ἀποδιδομένων ἐπάσεων, ἀλλὰ διότι ἀπὸ τῆς ἐλευσεως τῆς Αἴνας ὁ Ἰωάννης Δαὴλ μετεμορφώθη· ἦδη ἐλάλει εὐχαρίστως, πνευματωδῶς ἐνίοτε, πάντοτε ἐνθουσιωδῶς· λοιπὸν μαγεία ἐγόητευεν αὐτόν;...

Ἐν τούτοις οὐδόλως ἦτο ἐκβεβιασμένη ἡ πρὸς τὴν Αἴναν συμπεριφορὰ αὐτοῦ· ὠμίλει αὐτῇ ὡς ὅλοι οἱ ἐν τῷ πύργῳ, παρετήρησε δὲ ἡ Ἰωάννα ὅτι ἡ φίλη αὐτῆς συνήθως προκατήρχετο τῶν συνδιαλέξεων. Ἐπεθύμει ὅθεν ἡ νεάνη νὰ εὕρῃ τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος τούτου, ὅπερ ἐβασάνιζεν αὐτήν.

Ἡ ταυτότης τῶν σκέψεων προσήγγισεν αὐτὴν ἐπὶ μᾶλλον πρὸς τὸν κόμητα Ἀλβερικ.

Οὗτος τῇ εἶπεν ἐσπέραν τινα ἀνευ προομιῶν:

— Φαίνεσθε πάσχουσα, δεσποινίς;

— ὦ! εἶπεν ἡ Ἰωάννα μεθ' ὕψους νευροπαθείας, δὲν ἔχω τίποτε. Δὲν εἶμαι συνηθισμένη εἰς τὸν θόρυβον τοῦ-

τον, εἰς αὐτὴν τὴν κίνησιν. Μοὶ φαίνεται ὅτι ἐκτός τῶν Παρισίων τὸ φαινόμενον τοῦτο δὲν ἐξηγείται καὶ ὅτι παροξύνει τὰ νεύρα.

— Ἄ, εἶπεν ἐκεῖνος εἰρωνικῶς· ἀνάγκη νὰ πανηγυρισθῇ ἐπιστήμως ὁ θρίαμβος τῆς Εὐας μας· ὅταν φέρῃ τις τὸ ὄνομα τοῦτο προξενεῖ τὴν καταστροφὴν τῆς ἀνθρωπότητος.

— Νομίζετε! . . . ἐν μόνον πράγμα μ' ἐνοχλεῖ ἐμέ· μοὶ φαίνεται ὅτι ὑπάρχει ἐδῶ πολὺ πλῆθος.

— Θέλετε ἴσως νὰ εἴπητε ὅτι πλεονάζει εἰς; Ἐκεῖνη ἐδίστασεν, εἶτα δὲ προσβλέπουσα αὐτὸν σκωπτικῶς εἶπε;

— Ἀἴ, μάλιστα, ἔχετε δίκαιον, πλεονάζει εἰς.

Ἡ Ἰωάννα ἐνόει τὴν Αἴναν, ὁ Ἀλβερικ τὸν Ἰωάννην· νομίζων λοιπὸν οὗτος ὅτι ἐν τῇ φράσει ταύτῃ διαβλέπει σιωπηλὴν ὁμολογίαν καὶ ἄδειαν, ἀπεφάσισε ν' ἀπομακρύνῃ τοῦ πύργου τὸν Ἰωάννην ὅσον τάχιστα· πρὸς τοῦτο δὲ αὐθημερὸν κατήρξατο τῶν ἐχθροπραξιῶν.

Τοῦτο ἔπραξεν ὡς ἐξῆς: ἐπιθετικῶς στρέφων τὸν λόγον εἰς τὸ περὶ ποιήσεως θέμα πρὸ δεκάδος ἀχροατῶν, ὑπὸ τὴν σκιάδα τοῦ κήπου, ὅπου ἐλάμβανον τὸν καφέν, εἶπε·

— Νομίζω ὅτι κάμνετε στίχους σύ, Δαὴλ;

— Ἴσως, ἀπεκρίνατο ἀτημέλως ὁ νεανίας.

— Πιστεύω ὅτι ἀνερευνῶν εἰς τὰς ἀναμνήσεις σου θὰ εὕρῃ κανέναν χαριέστατον ποιημάτιον.

Ἡ κ. Βέρλεϋ εἶπεν ἐνισχύουσα τὸν προλαλήσαντα·

(Ἄκολουθε!).

(Μετάφρασις Κ. Α. Π.).

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἦλθε τέλος πάντων ὁ τέως ἐταῖρος τῆς Comédie-Française κ. F. Febvre καὶ ἐδίδαξεν ἡδὴ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ ἐνταῦθα θεάτρου τῶν Μνηματικῶν τὰς κωμωδίας Demi Monde, εἰς πράξεις πέντε τοῦ Ἀλεξάνδρου Δουμᾶ υἱοῦ. Ami Fritz, εἰς πράξεις τρεῖς τοῦ Ercmann-Chatrian, le Rend de Vous, μονόπρακτον ἑμμετρον, τοῦ François Coppée. Livre III, chapitre Ier, μονόπρακτον, τῶν Pierron καὶ Lafrière καὶ τὸ τρίπρακτον δράμα τοῦ Octave Feuillet Julie, τῷ δὲ σαββάτῳ διδάξει τὴν κωμωδίαν τοῦ Ἀλ. Δουμᾶ υἱοῦ ἐπίσης Père Prodigue. Περὶ τοῦ Febvre ὠμιλήσαμεν ἐν ἐκτάσει ἐν προτέρῳ Ἐπιθεωρήσει ἡμῶν, ἐπιφυλασσόμεθα δὲ καὶ πάλιν νὰ εἰπωμέν τινα, ὁμιλοῦντες περὶ τῶν διδαχθέντων ἔργων τῇ ἐπομένῃ Κυριακῇ, τῆς Ἐπιθεωρήσεως ἡμῶν δεκαπενθήμερου οὐσίας.

O. A.

Ἐπιθεωρητής

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ